

● **Ut i verden** | 17 Minister med lærerbakgrunn ● **Intervju** | 20 Fagre pedagogløfter ● **Reportasje** | 22 Lesing i politisk hengemyr ● **Petit** | 32 Litt gøyere ● **På tavla** | 34 Nyere skolepolitikk får gjennomgå

UTDANNING

1

15. JANUAR 2021

utdanningsnytt.no

RESPEKT!

● Tre av fire foreldre mener skoler og barnehager har funnet gode løsninger under pandemien ● Over 60 prosent har fått mer respekt for jobben lærerne gjør

Innhold

Kaja Mejlbo
Ansvarlig redaktør
kaja@utdanningsnytt.no

Harald F. Wollebæk
Redaksjonssjef
hw@utdanningsnytt.no

Paal Svendsen
Nettredaktør
ps@utdanningsnytt.no

Ylva Törngren
Deskjournalist
yt@utdanningsnytt.no

Sonja Holterman
Journalist
sh@utdanningsnytt.no

Jørgen Jelstad
Journalist
jj@utdanningsnytt.no

Kirsten Ropeid
Journalist
kr@utdanningsnytt.no

Marianne Ruud
Journalist
mr@utdanningsnytt.no

Kari Oliv Vedvik
Journalist
kov@utdanningsnytt.no

Inger Stenvoll
Presentasjonsjournalist
is@utdanningsnytt.no

Kristin Slotterøy
Presentasjonsjournalist
ks@utdanningsnytt.no

Ståle Johnsen
Debatt- og bokansvarlig
sj@utdanningsnytt.no

Linda Sjødal
Markedssjef
ls@utdanningsnytt.no

Hilde Aalborg
Markedskonsulent
ha@utdanningsnytt.no

Anita Ruud
Markedskonsulent
ar@utdanningsnytt.no

● Ros og respekt til pandemi-pedagogene

Tre av fire foreldre er helt eller ganske enige i at skoler og barnehager har funnet gode løsninger under pandemien. Flertallet av foreldrene har også fått mer respekt for arbeidet lærerne gjør. Rektor Hanne-Guri Hellevang, lærer Anja Sofie Sletaker og rådgiver Miriam Haavik ved Kleppstø skole er ikke lei seg for det.

Innhold

Aktuelt	4
Hovedsaken	10
Kort og godt	16
Ut i verden	17
Erasmus i barnehage	18
Valgflesk som frister	20
Politikkens ABC	22
Christiania Lærerforening	28
PP-tjenesten begrenses av korona	30
Friminutt	32
Glimt	33
På tavla	34
Innspill	36
Debatt	40
Kronikk	46
Stillingsannonser	49
Minneord	50
Kryssord	52
Lov og rett	53
Fra forbundet	54
Medlemstilbud	58

● Nådeløs analyse av dagens skolepolitikk

34

Lars Løvlies essaysamling om nyere skolepolitikk er frydefull lesning, skriver Ingeborg Tveter Thoresen.

● Valgflesk som frister

Før jul ble Senterpartiet for første gang målt til Norges største parti. På partiets vegne lover Marit Knutsdatter Strand bedre bemanning i barnehager og skoler, å styrke yrkesfagene og flere studieplasser i fagskoler, høyskoler og universitet.

Utdanning på nettet

I nettutgaven finner du blant annet løpende nyhetsdekning og debatt, utgaver av bladet i pdf-format og som e-blad, samt informasjon om utgivelser: utdanningsnytt.no

22

● 20 års middelmådig lesing

I 20 år har norske elevers leseferdigheter vært årsaken til harde politiske fronter og store løfter. Men verken tiltak eller lovnader har lært elevene å lese bedre. – Gi oss mer tid i starten, sier Ingeborg Anly, norsklærer i barneskolen.

● Oslo-lærerne feirer 200 år

I januar i 1821 tok Thomas Olsen Amble initiativ til Christiania Lærereforening, fordi han var bekymret for lærernes dårlige utdanning og manglende kunnskaper. Snart var medlemmene i gang med å undervise hverandre i religion, geografi, historie og grammatikk hver lørdag kveld.

UTDANNING

Utgitt av Utdanningsforbundet
Oahppolihttu

Besøksadresse

Utdanningsforbundet,
Hausmanns gate 17, Oslo
Telefon: 24 14 20 00

Postadresse

Postboks 9191 Grønland, 0134 Oslo

e-postadresse

redaksjonen@utdanningsnytt.no

Godkjent opplagstall

Per 1. halvår 2020: 168 193

issn: 1502-9778

Design

Itera Gazette

Dette produktet er trykket etter svært strenge miljøkrav. Det er svanemerket og 100 % resirkulerbart.

Trykk:

Ålgård Offset

<https://a-o.no>

Abonnementsservice

Medlemmer av Utdanningsforbundet melder adresseforandringer til medlemsregisteret. E-postadresse: medlem@utdanningsforbundet.no

Medlem av

Fagpressen

Utdanning redigeres etter Redaktørplakatens og Vær Varsom-plakatens regler for redaksjonell uavhengighet og god presseskikk. Den som føler seg urettmessig rammet av Utdanning, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen.

Mer informasjon:
presse.no/pfu/etiske-regler

Forsidebildet

Over 500 foreldre har svart på en undersøkelse gjennomført av Opinion på oppdrag fra Utdanning, og foreldrene er klare i sin tale: Skoler og barnehager har håndtert koronasituasjonen godt. Ill.: Kristin Slotterøy

Leder Steffen Handal

1. nestleder Terje Skyvulstad

2. nestleder Hege Valås

Sekretariatssjef Lars Erik Wærstad

● Leder

Kaja Mejlbo | Ansvarlig redaktør

Verdifull anerkjennelse

«Vi kommer klokere ut på andre siden» skrev jeg i min leder den 3. april 2020. Knappe tre uker hadde gått siden statsminister Erna Solberg stengte Norge, deriblant dørene til skoler og barnehager. I lederen beskrev jeg hverdagen med hjemmebarnehage, hjemmeskole og hjemmekontor. Den var langt ifra enkel, det skal jeg ærlig innrømme. Lettelsen var stor da vi kunne lage matpakker og pakke sekene om morgenen igjen.

Ni måneder senere er dessverre pandemien langt ifra over, men lærdommene kan vi allerede begynne å oppsummere. Vi kjenner på kroppen hvor viktig det sosiale livet er for oss, hvor mye vi savner kaffepratene med kollegene og å dele trikkeseite med fremmede. Og vi har sett hvor betydningsfulle barnehager og skoler er for livene våre. Takket være dem er det i det hele tatt mulig for meg å jobbe fra kjøkkenet. Men langt viktigere: Uten dem, uten innsatsen til lærerne, hadde konsekvensene av pandemien vært langt mer alvorlige for barna mine.

Det er jeg ikke alene om å mene. Før jul spurte vi over 500 foreldre om hvilke erfaringer de har gjort seg gjennom pandemien. De svarer at de har fått økt respekt for jobben lærere i skoler og barnehager gjør. De mener lærerne får for lite anerkjennelse, og 78 prosent er ganske eller svært godt fornøyd med tilbudet de har fått i skole og barnehage under pandemien. En av fem mener at lærernes innsats til og med har vært bedre under pandemien enn før. Lærerne har med andre ord strukket seg langt, og lenger enn langt, og bidratt med sitt under den nasjonale dugnaden.

Forhåpentlig er dette en holdning til barnehager, skoler og lærere som vil gi mer gjenlyd enn vårens applaus.

Lærerne har fanget foreldrenes oppmerksomhet, og det må de bruke. Større forståelse og bredere støtte i befolkningen kan være det som skal til for at lærerne blir hørt i kampen for mer ressurser, bedre bemanning i barnehagene og flere kvalifiserte lærere i skolen. Til høsten går vi også til urnene i stortingsvalget. Kanskje kan pandemien føre til at utdanningspolitiske spørsmål blir avgjørende for flere velgere.

Et nytt lønnsoppgjør står dessuten for døren denne våren. I år er det et mellomoppgjør, som betyr at det kun forhandles om lønn, og etter et svært magert resultat i høst kan det absolutt være nyttig for lærerne å ha opinionen i ryggen når partene snart møtes igjen.

Forhåpentlig vil den nye respekten foreldrene har for lærerne, bære frukter og håndfaste resultater.

● Pandemien

Mener FHI ikke har lyttet nok til lærere og skoleledere

– Det har skapt problemer vi ikke trenger, sier lederen av Utdanningsforbundet, Steffen Handal. Folkehelseinstituttet svarer at de ikke kjenner seg igjen i kritikken.

TEKST OG FOTO Jørgen Jelstad | jj@utdanningsnytt.no

Lederen i Utdanningsforbundet kritiserer nå Folkehelseinstituttet (FHI) for å ha tatt for lett på oppgaven med å informere de ansatte i skoler og barnehager om vurderingene de gjør.

– Noe av den usikkerheten lærere i skoler og barnehager har kjent på, kunne vært unngått, hadde FHI vært flinkere til å informere, sier Steffen Handal.

Da det rett over nyttår ble innført rødt nivå for ungdomsskoler og videregående med kun én dags varsel, ble mange lærere oppgitte og sinte.

– Det er et tegn på at de i FHI ikke helt forstår konsekvensene av smittevern vurderingene de gjør for skoler og barnehager. Skal dette fungere godt, må flere være opptatt av at tiltakene faktisk skal være mulig å gjennomføre. Der forventer jeg en helt annen forståelse framover.

– Innvendinger tas i altfor liten grad alvorlig

Handal mener FHI i liten grad har søkt innspill fra dem som faktisk er eksperter på skoler og barnehager, nemlig lærerne og skolelederne.

– Vi har vært veldig opptatt av at vi lærere ikke skal opptre som smitteverne eksperter, men at vi må stole på vurderingene de medisinske ekspertene gjør. Min erfaring er imidlertid at FHI i altfor liten grad har tatt alvorlig innvendinger fra oss som faktisk er eksperter på lærerjobben og hverdagen i skoler og barnehager, sier Handal.

– Siden pandemien kom til Norge i mars i fjor, hvor ofte har FHI henvendt seg til dere i forbundet for råd og innspill til tiltak i skoler og barnehager?

– Det kan jeg ikke huske at har skjedd.

– Burde de ha gjort det?

– Svaret på det er ja. Jeg synes også ekspertgruppene i forbindelse med pandemihåndteringen

– Noe av den usikkerheten lærere i skoler og barnehager har kjent på, kunne vært unngått, hadde FHI vært flinkere til å informere, sier Steffen Handal.

i barnehager og skoler har vært sammensatt av folk som sitter veldig langt unna praksisfeltet. Det har skapt problemer vi ikke trenger.

– Leit at det oppfattes slik

Overlege Margrethe Greve-Isdahl i FHI svarer via e-post at de rundt årsskiftet var svært bekymret for at smittenivået kunne være raskt stigende. 2. januar ba Helse- og omsorgsdepartementet dem om å utarbeide en liste over aktuelle hastetiltak.

– Rødt nivå i videregående skole var ett av tiltakene. Skolene har blitt bedt om å ha beredskapsplaner for raskt å kunne gå over til rødt nivå om nødvendig, men vi har stor forståelse for at det i denne omgang var svært kort varsel, skriver Greve-Isdahl.

Hun sier FHI ellers ikke kjenner seg igjen i kritikken fra Utdanningsforbundet.

– Vi synes det er svært leit at det oppfattes slik. Pandemien er krevende for alle, og FHI prøver

etter beste evne å få innspill fra aktuelle sektorer og innarbeide det som er mulig.

Flere møter

Hun sier FHI og Utdanningsdirektoratet (Udir) delte ansvaret for å utarbeide smittevernveilederne. Udir hadde ansvaret for å hente inn innspill fra organisasjonene.

– Men innspillene gikk til oss begge. FHI og Udir hadde altså en felles interesse og ansvar for å ha dialog med sektoren i utvikling av veilederne.

Hun viser til flere møter om smittevernveilederen i april og mai hvor også Utdanningsforbundet deltok.

– Gjerne med utsendelse av fulltekst i forkant og med mulighet til å gi innspill, skriftlig og muntlig, også i etterkant av møtene, skriver Greve-Isdahl, som mener møtene var preget av god atmosfære: – Vi har hele tiden vært åpne for innspillene fra sektoren.

SYSTEMATISK TRENING GIR RESULTATER

www.arbeidmedord.no

DYRENE I SKOGEN SNAKKER

3. og 4. trinn

Ypperlig for
lese- og
skrivekurs

BM og NN
Pris kr 520,- + mva. Kop. or.

ALLE MÅ LESE MYE 1-5

1. og 2. trinn.

God lesestart

- 60 historier
- Oppgaveark
- Tre nivå

BM og NN
Pris pr. hefte kr 490,- + mva. Kop. or.

FOKUS PÅ SKRIVING 1-6

1.-4. trinn

**Skap
skriveglede**
- To nivå

BM og NN
Pris pr. hefte kr 520,- + mva. Kop. or.

LESEØVING 1 OG 2

1.-4. trinn

Effektiv
lesetrening
om dyr

BM og NN
Pris pr. hefte kr 520,- + mva. Kop. or.

15 LETTLESTBØKER

1.-7. trinn

3 oppgave-
samlinger

Lese- og
skrivekurs

BM og NN. Pris 50,- pr. bok.
Oppgaves. 520,- pr. stk. + mva. Kop. or.

SIRKELSERIEN 1-10

5.-7. trinn

2 oppgave-
samlinger

Lese- og
skrivekurs

BM og NN. Pris 50,- pr. bok.
Oppgaves. 520,- pr. stk. + mva. Kop. or.

LESESTRATEGI 1-4

Brukes på 4.-10. trinn

Mange lese-
strategier for
god læring

3 nivå
Fagtekster

BM og NN
Pris pr. hefte kr 490,- + mva. Kop. or.

HELHETSLESNING A-E

5.-10. trinn, vgs, vo.

Helhet -
detalj -
helhet

Fagtekster
To nivå

Kun BM. A-C kr 300,- pr. hefte + mva.
D-E kr 450,- pr. hefte + mva. Kop. or.

REPETERT LESING

1.-10. trinn.

Effektiv
lesetrening
To nivå

Salgssuksess

BM og NN
Pris pr. hefte kr 490,- + mva. Kop. or.

FORTELLINGER OG EVENTYR/ HODJA

5.-10. trinn,
vgs, vo
Mye trening

Begreper
Leseforståelse

BM og NN
Pris per perm kr 600,- + mva. Kop. or.

OPPGAVEMIKS

5.-10. trinn, vgs, vo.

72 artikler
Grammatikk
Rettskriving
Språktrening

Engelsk

BM og NN
Pris pr. hefte kr 490,- + mva. Kop. or.

UKENYTT

5.-10. trinn
41 utgivelser hvert skoleår
Følger skoleåret

Nyhetsquiz!

BM og NN
Årsab. kr 1180,- + mva.
1/2 årsab. kr 650,- + mva.

JEG VIL LÆRE Å LESE 1-8

1. og 3. trinn

Motiverende
bøker for
leseopplæringen

Lyder, bokstaver
og leseforståelse

BM og NN
Pris pr. bok kr 55,-

ABC FOR MINORITETSPRÅKLIGE

Lese og skrive-
trening på et
grunnleggende
nivå

BM og NN. Arbeidshefte kr 98,-
Oppgaveperm kr 800,- + mva. Kop. or.

LYDLEK

Gi alle en god lesestart!

Lekbetont
opplegg

Språklidene

5 permer + spillutstyr
kr 2 800,- + mva. Kop. or.

**DIGITALE
UTGIVELSER
AV DE FLESTE
HJELPEMIDLENE**

ARBEID MED ORD

www.arbeidmedord.no

Tlf.: 380 33 002 Epost: sven@arbeidmedord.no

● **Pandemien**

Prioriterer ikke lærerne lenger frem i vaksineøkøen

Til tross for høyt smittetrykk og en ny, mer smittsom variant av det nye koronaviruset, vil ikke FHI prioritere ansatte i skoler og barnehager lenger frem i vaksineøkøen.

TEKST Kaja Mejlbo | kaja@utdanningsnytt.no

Det skriver overlege hos Folkehelseinstituttet (FHI), Preben Aavitsland i en e-post til Utdanningsnytt.

– Disse nye virusvariantene har ikke ført til endringer i vaksinasjonsstrategien eller rekkefølgen, sier Aavitsland og understreker at deres prioriteringer er gjort ut ifra at det fortsatt er nødvendig å beskytte dem som er i risiko for alvorlige forløp av covid-19.

Like før jul ble det påvist en ny variant av koronaviruset i Storbritannia.

Ifølge britiske myndigheter er trolig den nye varianten 70 prosent mer smittsom. Så langt er det påvist 23 tilfeller av denne engelske varianten

– Vi må først og fremst beskytte de eldste, med høy risiko for alvorlig forløp hvis de blir smittet, sier overlege Preben Aavitsland i FHI.

i Norge. Det er også påvist ett tilfelle av en mutert variant fra Sør-Afrika.

Den danske epidemiologen Viggo Andreassen har uttalt til NTB at han mener det muterte koronaviruset må behandles som en helt ny sykdom og krever enda strengere restriksjoner. Men FHI holder altså på sine prioriteringer for vaksinerings.

– Det er fordi vi først og fremst må beskytte dem med høy risiko for alvorlig forløp hvis de blir smittet, altså de eldste. De over 65 år utgjorde rundt 90 prosent av de døde, rundt 60 prosent av de intensivbehandlede og rundt 50 prosent av de sykehusinnlagte siste halvår. Skal vi gi doser til lærere, drosjesjåfører, butikkansatte eller andre

grupper som møter veldig mange mennesker, må vi ta disse dosene fra de eldre, forklarer Aavitsland.

3. januar innførte regjeringen nye pandemiltak og anbefalte samtidig rødt nivå i alle landets ungdomsskoler og videregående skoler.

Samme kveld ble munnbindbruk diskutert i lærergrupper på sosiale medier. Men hos FHI holder de fast ved at de ikke anbefaler bruk av munnbind i skolen, hverken for elever, lærere eller andre ansatte.

Aavitsland viser til veilederen for barnehager og skoler. Der heter det at man i skolen likevel bør ha munnbind tilgjengelig hvis elever eller ansatte blir syke og det er umulig å holde avstand.

Professor og lege: – Barnesmitte er undervurdert

Barns rolle i pandemien er undervurdert, mener professor og lege Steinar Westin ved Institutt for samfunnsmedisin ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

– Det har hele tiden vært en slags myte at barn ikke smittes så lett, eller ikke smitter andre så lett. Vi må bare legge den forestillingen til side. Dette med barnesmitte er undervurdert,

sier Westin til Dagbladet.

Han sier at den nye smittesituasjonen kan bety stengte skoler framover og viser til nedstengningen fra 12. mars. I tillegg har Folkehelseinstituttet (FHI) sagt at stengingen ikke var nødvendig.

– Det svaret tror jeg vi skal holde åpent. Med fortsatt høy smittespredning er skolestenging også et alternativ, sier Westin.

Regjeringen anbefalte 3. januar rødt nivå for

alle landets ungdomsskoler og videregående skoler fram til 18. januar. I områder med høyt smittetrykk kan det også innføres for barneskolen. Det er blant annet gjort i Stavanger og Sandnes.

FHI viser til at deres oppfatning av barn som smittespredere ikke har endret seg og at det er en generell enighet om at skolestenging bør være siste tiltak som settes i verk. ©NTB

Vikarbehovet har skutt i været

Lærer Gilbert Borgen-Veland forteller om skoler som har utlyst opp mot 200 vikariater i det siste halvåret.

TEKST Jørgen Jelstad og Kirsten Ropeid

Da skolene åpnet igjen etter korona-nedstengningen, skjønte læreren og vikarinnkalleren på Jar skole i Bærum kommune i Viken at det kunne bli mye å gjøre for å skaffe nok vikarer.

– Men jeg hadde ikke trodd det skulle bli så ekstremt som det var i høst, sier Gilbert Borgen-Veland.

I vår laget han likeså godt en egen app for vikarinnkalling, fordi han var lei av alle telefonene han måtte ta til alle døgnets tider for å skaffe vikarer ved fravær.

Nå bruker sju skoler appen Vikarsystemet, som gjør det mulig å sende ut én melding til en gruppe vikarer som er registrert i systemet. Den første som svarer, får jobben.

600 vikartimer i måneden

Etter sommeren viser tallene at vikarbehovet har økt voldsomt hos skolene som bruker appen. Mens skolene som bruker appen utlyste to til tre vikariater daglig før sommeren, er de største skolene nå oppe i et snitt på over sju vikariater daglig. Ifølge Borgen-Veland har enkelte skoler utlyst opp mot 200 vikariater, noe som utgjør over 600 vikartimer i måneden.

Det kan være mye å håndtere for den som har ansvaret for å få på plass alle disse vikarene.

– Nye bemanningsbehov oppstår fra klokka seks om morgenen til klokka tolv om natta, og svært mange av vikarinnkallerne virker slitne og oppgitte, sier han.

Han sier vikarbehovet gikk rett til værns nesten umiddelbart etter skolestarten i august, og det har blitt stadig verre.

– Vi har hatt dager på min skole med over 15 fravær. Da sliter vi med å dekke det inn, sier han.

Han vet det er ekstremt hektisk for kollegaene ute på skolene.

– Flere ansatte har vært sykmeldt på grunn av stress og at de er utslitt, og noen kan være borte i flere uker. Denne høsten har vært veldig tøff for alle ansatte i skolene, sier Borgen-Veland.

Flere skoler har merket økt behov for vikarer på grunn av korona-pandemien.

ILLUSTRASJONSFOTO JOAKIM S. ENGER

Reddes av tidligere studenter

Anne Marie Skjerve, rektor ved Stabekk skole i Bærum kommune i Viken, bekrefter at vikarbruken har vært skyhøy de siste månedene.

– Heldigvis er vi praksisskole for lærerutdanninga! Jeg ringer gamle praksisstudenter og får dem som vikarer, sier Skjerve.

Hun synes det er vanskelig å anslå akkurat hvor mye over normalen vikarbehovet er på.

– Vi kan kanskje si at i ei vanlig uke trenger 12–15 timer vikar. Men da kan mye av dette dekkes ved at vi vikarierer for hverandre. Nå har vi kanskje tre- fire flere vikarer i uka enn det vi normalt har, sier hun.

Skjerve forteller at fraværet blant lærerne økte særlig etter høstferien.

– Vi har ikke hatt økt langtidsfravær. Men korttidsfraværet er svært stort. Nå må jo lærerne være hjemme også om de bare er litt småpjuske.

Gilbert Borgen-Veland.
FOTO PRIVAT

Det er de ikke ellers.

At elevene er ute i mindre grupper og på ulike tider, gjør også at det kreves mer personal enn med vanlige friminutt.

– Mer fravær når reglene følges

Rektor Anders Omberg ved Ambjørnrød skole i Fredrikstad bruker det han trener av vikarer uten å vite sikkert hvor pengene i siste instans skal komme fra.

– Vi må jo ha den bemanninga vi trenger, sier han.

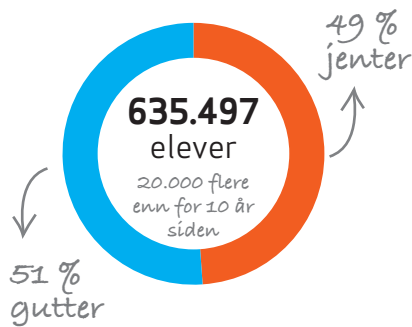
Hvis han ikke kan hente vikar fra den faste vikarlista, får han fra et bemanningsbyrå.

Omberg konstaterer at Ambjørnrød skole så langt er kommet ganske lett fra koronapandemien.

– Men det blir jo mer fravær når smittevernreglene skal følges og lette luftveisinfeksjoner er fraværsgrunn. Situasjonen er naturligvis krevende for lærerne. Mitt inntrykk er likevel at slitasjen var større i vår, sier han.

● GSI-statistikken

60.276 førsteklasinger

Ikke siden 2011 har så få førsteklasinger begynt på skolen

147.749 går på SFO

Det laveste antallet siden tellingen startet.

Mest populære valgfag

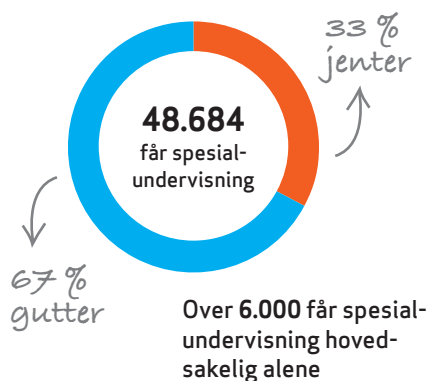
Fysisk aktivitet og helse
Friluftsliv
Design og redesign

63.867 elever lærer spansk på ungdomsskolen

Det klart mest populære språkfaget gjennom 10 år

28.100 går på privatskole

Antallet er økt med 70 % på ti år

TALL FRA GRUNNSKOLENS INFORMASJONSSYSTEM (GSI) 2020

Stadig flere barn på spesialskoler

6237 elever får undervisning utenfor normalskolen i år. Antall elever utenfor har økt med ti prosent de siste fem årene, og forskerne er bekymret.

TEKST Sonja Holterman | sh@utdanningsnytt.no

6237 barn og unge får i skoleåret 2020-21 undervisning i alternativ opplæringsarena eller i egne faste avdelinger for spesialundervisning, viser tall fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI). Dette er 10 prosent flere enn for fem år siden.

– Dette er ganske nedslående tall som viser at utviklingen går i feil retning, sier Terje Ogden, professor i psykologisk pedagogikk.

– Skyldes prestasjonsfokus

Professor i pedagogikk Thomas Nordahl tror det skyldes økt fokus på prestasjoner i skolen. Nordahl ledet en ekspertgruppe som så på tilbudet til barn som trenger ekstra tilrettelegging. Han mener forhold på skolen gjør at elever sendes ut av normalskolen.

– Det er liten grunn til å tro at barn og unges forutsetninger for læring er endret i denne perioden. Det kan henge sammen med eksklusjonsmekanismer tilknyttet det økende fokuset på elevenes skolefaglige prestasjoner, sier Nordahl.

Ogden er enig: – Kunnskapsløftets prioriteringer av elevprestasjoner og grunnleggende ferdigheter kan også ha bidratt til denne utviklingen.

– Jeg tror at det først og fremst er økonomien i skolesektoren som fører til at elever som ellers kunne ha fått tilrettelagt opplæring, overføres til spesialundervisning som det eneste alternativet for skoler og kommuner i en presset økonomi, sier Terje Ogden.

Flest gutter utenfor

Blant elevene utenfor normalskolen er det langt flere gutter (4481) enn jenter (1756). GSI oppgir ikke hvilke utfordringer elevene som får undervisningen utenfor normalskolen har, men mange av tilbudene er rettet mot elever med atferdsvansker. Terje Ogden mener denne gruppen burde få mer hjelp i skolen: – Jeg tror atferdsproblemene

Terje Ogden.
FOTO JAN LARSEN

Thomas Nordahl.
FOTO TOM-EGIL JENSEN

øker i skolen, men likevel får bare om lag 23 prosent av elever med slike vansker spesialundervisning, sier han.

Thomas Nordahl er bekymret for disse elevene, spesielt fordi man ikke vet hvilket tilbud de får i spesialgruppene eller på spesialskoler.

– Det eksisterer lite kunnskap om kvaliteten, og disse elevene blir i liten grad fulgt opp gjennom kvalitetssystemer i kommunene. Andelen utdannede lærere og spesialpedagoger er lavere i disse tilbudene enn i vanlig skole, sier han.

– Både elever og lærere taper på dette

– Ved siden av elevene som får spesialundervisning i egne timer og grupper, er lærerne den store tapergruppen her. De mangler både ressurser, kompetanse og et faglig støtteapparat til å mestre utfordringene, sier Ogden.

Nordahl tror heller ikke lærerne ønsker mer segregering.

– Det er ingen grunn til å tro at flertallet av skoleledere og lærere ønsker en slik utvikling, men i møte med store utfordringer i hverdagen er det forståelig at det oppleves som en avlastning at noen elever får et tilbud utenfor klassen, sier Nordahl.

Forskerne er bekymret over utviklingen.

– Dette er mildt sagt en sterkt beklagelig utvikling, som tyder på at norsk utdanningspolitikk

på dette området, med vekt på integrering og inkludering, har spilt fallitt. Mye kan tyde på at de skolepolitiske virkemidlene har manglet omfang og treffsikkerhet for å motvirke tendensen til segregering av elever, sier Ogden.

– Dette er på mange måter et uttrykk for at dagens spesialpedagogiske system ikke fungerer etter målet, mener professor Thomas Nordahl.

Det GSI kaller faste avdelinger for spesialundervisning, er både små grupper i samme bygg som skolen, grupper som holder til andre steder og rene spesialskoler.

ILL.FOTO MARIE VON KROGH

● GSI

Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) samler inn drøyt 1000 opplysninger om hver grunnskole, i regi av Utdanningsdirektoratet.

Systemet inneholder informasjon om elevtall, årstimer, ressurser, spesialundervisning, språklige minoriteter, målform, fremmedspråk, fysisk aktivitet, leksehjelp, skolefritidsordning, valgfag og pedagogisk-psykologisk tjeneste.

GSI har tall tilbake fra 1992, da innsamlingen startet.

I GSI registreres situasjonen pr. 1. oktober hvert år. Data blir offentlig tilgjengelige i GSI i slutten av desember.

Kilde:
Utdanningsdirektoratet

Norske skoler mangler 500 årsverk for å oppfylle lærernormen

Mer enn åtte av ti norske skoler oppfyller nå lærernormen som ble vedtatt i 2017. Men de største kommunene har fortsatt et stykke igjen.

Antallet lærerårsverk til ordinær undervisning i grunnskolen har økt med 234 i 2020, opplyser Kunnskapsdepartementet i en pressemelding.

Dermed er totalt 83 prosent av skolene i mål med lærernormen på småskoletrinnet. På mellomtrinnet og ungdomstrinnet er andelen henholdsvis 93 og 88 prosent.

I pressemeldingen heter det at antallet årsverk i grunnskolen har økt med 2400 siden skoleåret

2017/2018. Det mangler imidlertid fortsatt 500 årsverk hvis man skal komme i mål.

Verst for de største

I lærernormen er grensen for antall elever per lærer 15 fra 1.-4. trinn og 20 fra 5.-10. trinn.

19 prosent av de offentlige grunnskolene har behov for flere årsverk for å oppfylle normen. Verst står det til i de store kommunene med over 20.000 innbyggere. Her trenger man 400 årsverk.

– Normen sikrer flere lærere til å se hvert enkelt barn og gi opplæring tilpasset den enkelte, og nå ser vi resultater av denne. Jeg ventet at alle kom-

muner jobber med mål om å øke lærertettheten slik at normen oppfylles i hele landet, sier barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad (KrF).

Mindre enn en halv stilling igjen for mange

Regjeringen fryktet lenge at de ville måtte bruke flere ukvalifiserte lærere på grunn av lærernormen, men skriver at andelen undervisningstimer gitt av slike lærere har falt fra 4,2 til 3,6 prosent.

I tillegg mangler mange skoler et halvt til ett årsverk for å nå målet. Ti prosent av skolene på småskoletrinnet trenger mindre enn en halv lærerstilling til før de har oppfylt lærernormen. ©NTB

Foreldre i ny undersøkelse om pandemien:

Økt respekt for lærerne

Over 60 prosent av foreldrene har fått mer respekt for arbeidet lærerne gjør og mener at de burde fått mer anerkjennelse. Samtidig mener én av fem at smittevernet i skoler og barnehager har vært for dårlig.

TEKST Jørgen Jelstad | jj@utdanningsnytt.no FOTO Silje Katrine Robinson

Over 500 foreldre har svart på en undersøkelse gjennomført av Opinion på oppdrag fra Utdanning, og foreldrene er klare i sin tale: Skoler og barnehager har håndtert koronasituasjonen godt.

Tre av fire foreldre er helt eller ganske enige i at skoler og barnehager har funnet gode løsninger under pandemien. Flertallet av foreldrene har også fått mer respekt for arbeidet lærerne gjør.

– Det er klart det betyr noe, sier Anja Sofie Sletaker, kontaktlærer for 8. trinn på Kleppstø ungdomsskole i Askøy kommune rett utenfor Bergen.

Rektor ved skolen, Hanne-Guri Hellevang, nikker.

– Det varmer å få gode tilbakemeldinger fra foreldre, for det kommer fra hjertet, og ikke fra en festtale. For festtaler har vi hatt nok av, sier hun.

– Å få en melding fra en forelder som er fornøyd med noe man har gjort, kan gjøre dagen for en lærer. Det er absolutt gull, sier Sletaker.

Også rådgiver ved skolen, Miriam Haavik, er glad for den positive foreldreressonsen på innsatsen de skoleansatte har gjort i et krevende år.

– En positiv kommentar kan man leve lenge på. Noen fine ord i ny og ne, så blomstrer lærerne, sier hun og ler.

Fikk smitte på skolen

På Kleppstø ungdomsskole, som har rundt 600 elever, opplevde de også den store skrekken for alle skoler det siste året: smitte på skolen.

– Vi var den første skolen på Askøy som hadde et smittetilfelle. Vi er en stor skole, så det var en smule kaotisk i det øyeblikket beskjeden gikk ut, sier rektor Hellevang.

Lærer Anja Sofie Sletaker hadde imidlertid planene klare, og dagen etter var elevene på plass via skjermen for heldigital undervisning.

– Vi hadde forberedt elevene på at det kunne skje, og hva vi da skulle gjøre. Derfor var de veldig godt forberedt på hva som ventet dem den første dagen hjemme, sier Sletaker.

Hun legger ikke skjul på at det har vært et ekstra slitsomt år, selv om hun selv hadde god digital

– Det varmer å få gode tilbakemeldinger fra foreldre, for det kommer fra hjertet, sier rektor ved Kleppstø ungdomsskole i Askøy kommune, Hanne-Guri Hellevang (i midten). Her flankert av lærer Anja Sofie Sletaker (t.v.) og rådgiver Miriam Haavik.

kompetanse i utgangspunktet.

– Elevene mine var godt inne i det å jobbe digitalt allerede før nedstengningen, så det var ikke nytt. Men hjemmeundervisning er ikke det samme som å ha elevene i klasserommet. Det har vært mer å gjøre for oss lærere, men vi har vært flinke i lærerteamene med å lufte tanker og ideer og avlaste hverandre, og det har vært godt, sier hun.

Rektor Hanne-Guri Hellevang er enig i at perioden har vært krevende.

– Jeg får veldig mye informasjon gjennom å møte mine ansatte på jobb hver dag. Veldig mye av den informasjonen mister man når alt går digitalt. Det blir mye mer stille, og det er tungt å drive skole da, sier hun.

Tapt læring

Alle tre understreker hvordan relasjonene i skolehverdagen lider under de siste månedenes tiltak og restriksjoner.

– Du mister noe av det som gir energi i skolehverdagen: samspillet mellom mennesker, sier Hellevang.

Rådgiver Miriam Haavik sier at elevene ønsker å være på skolen.

– Det er her de har vennene sine, og det er her de får energi. De får ikke så mye energi av å sitte foran pc-en, sier hun og peker på at mange elever håndterer den digitale undervisningen bra, men at det også er en del som ikke gjør det.

– Summa summarum må vi kunne si at elevene har tapt noe læring i denne perioden. Vi kan ikke si noe annet når situasjonen har vært som den har vært helt siden 12. mars. Det er en bekymring, sier Haavik.

Vikarmangel

Rektoren forteller at det tidvis har vært svært utfordrende å håndtere alt fraværet, når den minste antydning til symptomer gjør at lærere må være hjemme.

– I perioder har vi hatt veldig høyt fravær, og det går utover kvaliteten. Vi har slitt med å få inn nok vikarer, for det har vært tomt på vikarmarkedet. Vi har ikke trengt å sende elever hjem ennå fordi vi har manglet lærere, men det har vært på håret, sier Hellevang.

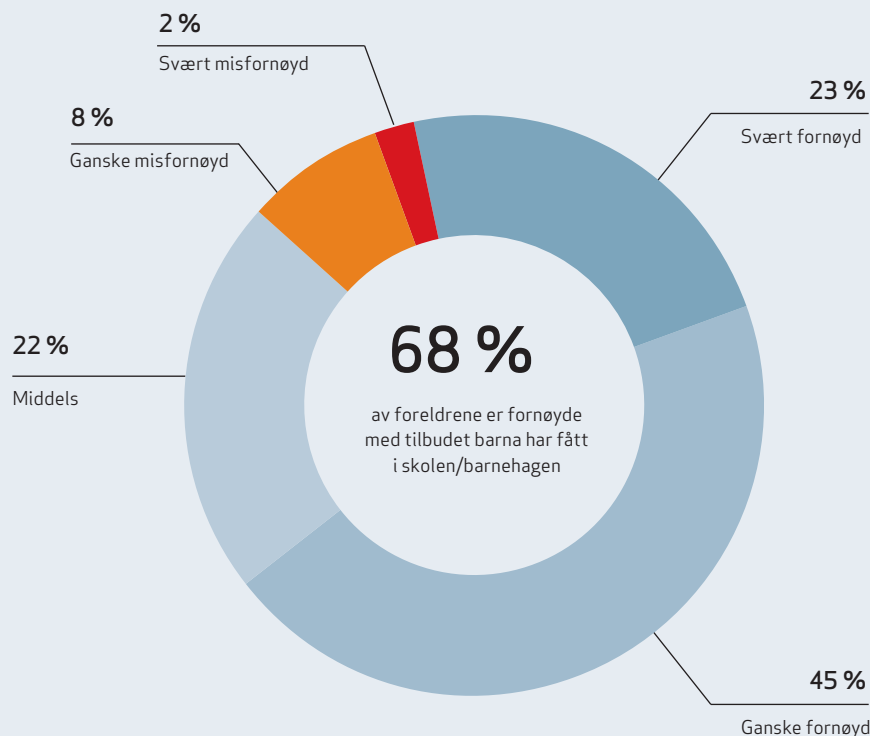
Hun roser engasjementet til lærerne, tross perioder med høy slitasje.

– Noe som imponerer meg aller mest med lærerne, er at de, uansett om de er slitne eller oppgitt over ett eller annet, kommer på jobb neste dag med et mål om å få til ting enda bedre. Den utholdenheten burde de fått medalje for!

– Ble en døgjobb

Lærer Anja Sofie Sletaker sier at da skolene stengte ned i mars, sa hun til klassen at de kunne sende

Høy tilfredshet med løsninger og lærernes

Undersøkelsen ble gjennomført av Opinion i desember på oppdrag fra Utdanning. 511 foreldre fra hele landet har svart. Andel

«Å få en melding fra en forelder som er fornøyd med noe man har gjort, kan gjøre dagen for en lærer. Det er absolutt gull.»

Anne Sofie Sletaker,
lærer ved Kleppestø
ungdomsskole

henne en melding på chat når som helst, men at de ikke alltid kunne forvente svar om det ikke var noe som hastet.

– Noen ganger kunne jeg svare sent på kvelden, andre ganger så jeg at noe kunne vente til dagen etter. Elevene syntes det var veldig ålreit å ha den muligheten, sier Sletaker.

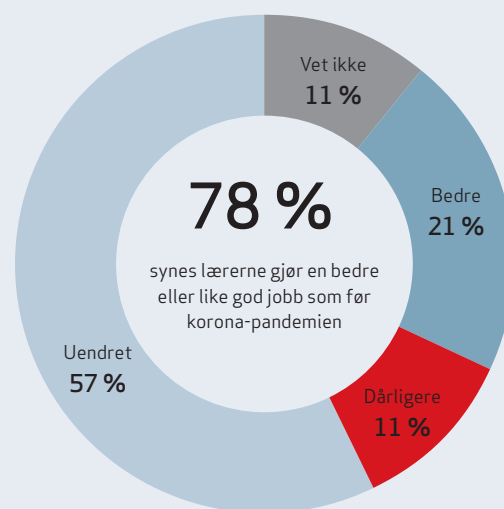
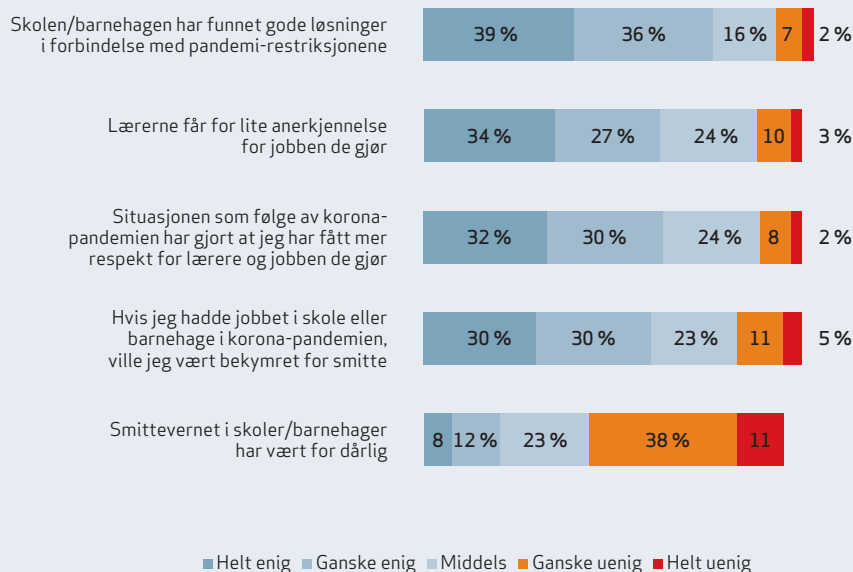
Selv hadde hun god digital kompetanse før pandemien satte inn, så hun har ikke kjent så mye på den digitale kompetansehevingen mange har snakket om. Men rektor Hellevang er klar på at det totalt sett har skjedd et digitalt løft ved skolen.

– Lærere som unngikk det digitale før, har nå vært nødt til å ta tak i det, sier hun.

Rådgiver Haavik mener det brå digitale skiftet imidlertid har gjort at flere lærere er påskrudd døgnet rundt.

– Elevene tenker ikke at lærerne jobber åtte til

innsats, men én av fem er kritiske til smittevern på skolene

menn/kvinner er 55/45 prosent. 24 prosent har barn i barnehage, 86 prosent har barn i grunnskole, 36 prosent har barn i videregående.

fire. De regner med å få svar når de trenger hjelp, selv om det er sent på kvelden. Og hører lærerne et pling fra telefonen, svarer de fort. Det ligger i identiteten til yrket at man vil hjelpe. Det var nok noen lærere som i en periode følte at det ble en døgnjobb, sier hun.

Smittebekymring

60 prosent av foreldrene i undersøkelsen svarer også at de ville vært bekymret for smitte om de selv hadde jobbet i barnehage eller skole. Én av fire mener smittevernet har vært for dårlig i skoler og barnehager.

– Lærerne her har vært bekymret for smitte. Elevene stuer seg sammen på busser, og lærere må jobbe litt på tvers av klasser og kohorter. Da er man mer utsatt for smitte. Vi har fått høre at det ikke er mye smitte på skolene, men man opplever

allikevel at man er utsatt for økt risiko, sier rektor Hellevang.

– Har dere selv vært bekymret?

– Ja, jeg har vært det og isolerte meg før jul for å unngå at julen skulle bli ødelagt for min egen del. Ellers har det gått greit, men jeg vil selvfølgelig ikke bli smittet, sier lærer Sletaker.

Flere av dem har familiemedlemmer som er i risikogrupper for alvorlig sykdom av covid-19.

– Og ingen vil jo være den som smitter noen, sier Sletaker.

Hun er forberedt på at smitteverntiltak og dagens situasjon i skolene kommer til å vare en stund til.

– Jeg er innstilt på at det kommer til å være som nå fram til sommeren, men jeg er optimist. Forhåpentlig er vi tilbake i normal drift etter sommeren, sier hun.

«Det varmer å få gode tilbakemeldinger fra foreldre, for det kommer fra hjertet, og ikke fra en festtale.»

Hanne-Guri Hellevang, rektor ved Kleppestø ungdomsskole.

Leder av Utdanningsforbundet, Steffen Handal, har lagt merke til at mange foreldre mener lærerne ikke får anerkjennelsen de fortjener: – Myndigheter og arbeidsgivere må gjøre en helt annen rekrutteringsjobb fremover, sier han.

– Anerkjennelse til lærerne

– Det er veldig gledelig at foreldrene er så fornøyde med tilbudet barn og unge har fått i denne perioden. Det er en anerkjennelse av jobben lærerne har gjort, sier leder i Utdanningsforbundet, Steffen Handal.

Til å ha vært en svært krevende periode for skoler og barnehager, særlig under den flere uker lange nedstengningen på våren, er det få foreldre som uttrykker misnøye med tilbudet barna deres har fått.

– Gitt alt arbeidet som er lagt ned, og den vanvittige innsatsen og stå-på-viljen lærerne har vist, er det ikke så overraskende at foreldrene er positive. Disse resultatene kan tyde på at opplæringstilbudet til barna faktisk har vært ganske godt, sier Handal.

Mer innblikk i lærernes jobb

Han sier at mange foreldre, særlig i perioden med hjemmeskole, har fått mer innblikk i hvordan lærere jobber med undervisning, og hvor krevende det er å følge opp et barns utvikling og læring. Han tror det kan ha medvirket til

den økte respekten for lærerjobben foreldrene rapporterer om.

– Mange har kjent på hvor viktig skole og barnehage er for barna, og da ikke bare med hensyn til læring. Mange barn har savnet venner og lærere. Hvordan skoler og barnehager er et viktig holdepunkt i hverdagen til barna, har nok kommet lenger fram i bevisstheten enn det gjør i en normalsituasjon, sier Handal.

Han biter seg også merke i at mange foreldre mener lærerne ikke får den anerkjennelsen de fortjener.

– Det er noe mange bør ta på alvor, og myndigheter og arbeidsgivere er nødt til å gjøre en helt annen jobb fremover for at vi skal rekruttere og beholde folk i yrket vårt.

Avventer forskning på følgene

Rundt en tredjedel av foreldrene sier smitteverntiltakene i barnehager og skoler har hatt negative følger for sitt barn.

Handal har lite lyst til å spekulere i hva slags langsiktige konsekvenser koronatiltakene kan få for barn og unge i skoler og barnehager.

– Det er for tidlig å si noe om. Jeg synes en del har gått veldig langt i å påstå at de vet hva slags konsekvenser det vil få, men det kan vi ikke vite ennå. Heldigvis forskes det på dette, og vår viktigste jobb blir å følge med på de funnene som vil komme etter hvert, sier han.

«Mange har kjent på hvor viktig skole og barnehage er for barna.»

Steffen Handal, leder i Utdanningsforbundet

Hva synes du om inn

Tove Bø Laundal

Leder for Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU), Kristelig gymnasium (KG), Oslo

– Lærerne og skolen har gjort en fantastisk jobb. Jeg tror det er vanskelig for oss utenfor skolesystemet å skjønne hvor krevende dette året har vært. De har stått i førstelinja gjennom pandemien, og jeg føler de har fått altfor lite anerkjennelse for jobben de har gjort. Nå er det lærerne som fortjener applausen helsearbeiderne fikk i vår.

Ved KG har de lyktes med å være tidlig ute med informasjon hele veien, funnet løsninger og tatt smittevernet på alvor. Det er imponerende hva de har fått til, også da den andre smittebølgen kom i høst.

Elin Gryttr

FAU-leder, Finn-vika barnehage, Harstad

– De barnehageansatte har gjort en fantastisk jobb. Hos oss har de vært gode på informasjon og kommunikasjon under hele pandemien. Da barnehagene stengte i vår, var vi nok mange som var spente på hvordan et så langt fravær skulle bli for barna, men barnehagen håndterte det veldig godt. De ringte hjem til barna og laget blant annet påskepakker til alle ungene. Imponerende! Etter gjenåpningen har de vært gode i organisering og informert tydelig om gjeldende smittevernregler til enhver tid. De har også tilpasset de faste arrangementene, som Lucia-feiringen, holdt utendørs i desember. Barna hadde fått bake lussekatter til sin familie og alle holdt avstand i små kohorter.

De barnehageansatte fortjener langt mer enn en klapp på skulderen. Nå må vi håpe at 2021 byr på bedre tider.

satsen til de ansatte ved din skole eller barnehage under pandemien?

Tone Moan Nordby

FAU-leder ved Alstad barne-skole i Bodø

– Jeg kan nesten ikke formulere min beundring over at de på så

kort varsel klarte å gjennomføre en omstilling som ingen kunne være forberedt på. Det sier også noe om ledelsen at de klarte å bruke ressursene så raskt på en ny måte. De minste hadde så vidt begynt på skolen, men fikk likevel et meningsfylt tilbud.

Lærerne var tilgjengelige for elever og foreldre hele tida, og oppgavene som elevene fikk, var meningsfulle og mulige å utføre. Det at skolen vår har iPad til alle elevene og bruker det i undervisningen, var nok en forutsetning for å få til dette.

Hvis det skal komme noe godt ut av alt dette, er det at det har vist hvor viktig jobben lærerne er, og hvor godt system vi har her i Norge. Takk for innsatsen!

John A. Horve

FAU-leder ved Grim skole i Kristiansand

– Dette har vært en situasjon ingen av oss var forbe-

redt på, og som ledelsen ved skolen har håndtert så godt den kunne. I likhet med resten av landet stengte den i mars, og da den åpna igjen, ble det klart at det var en utfordring å ha så mange elever samtidig på en stor ungdomsskole som denne. Da passa de på at det ikke var for mange elever på skolen samtidig. Skolen har imidlertid vært god til å hente inn elever som hadde særlig behov for å være der.

Lærerne har håndtert situasjonen bra, og noen hadde veldig kreativ undervisning i vår, blant anna med videoppgaver som elevene skulle gjøre. Norske lærere har all grunn til å være fornøyd med seg selv.

Mona Seternes

FAU-leder ved Mysen skole i Indre Østfold

– Lærerne har vært flinke. Hjemmeundervisningen

har skjedd på plattformer som Skooler og Teams, og det var mange elever og lærere som ikke hadde vært borti disse før. Da har det også blitt mer synlig hvem av lærerne som kan hva, og jeg synes de har vært dyktige til å bruke hverandres kompetanse. Så dette har vært læring på høyt plan.

Utformingen av skolen har også vært til hjelp. Mysen skole er bygget slik at hver klasse har egen inngang, toaletter og vasker. Så den er kanskje Norges mest smittevernvennlige skolebygning.

Til Norges lærere vil jeg si: Bra jobba! Alle har bidratt med sitt. Lærerne har stått overfor nye utfordringer og muligheter, og i det ligger det viktig læring.

Gry Herland

FAU-leder ved Hyllestad skule i Vestland

– Generelt er det gode tilbakemeldinger på hvordan skolen

har løst situasjonen, både når det gjelder faglig kvalitet på tilbudet og informasjonen til hjemmene. Lærerne var flinke til å gjøre nødvendige tilpasninger i hjemmeundervisningen. I starten ble det gitt lekser fra dag til dag, men de gikk over til å gi lekser for en uke av gangen, slik at hjemmene kunne løse dette slik det passa dem best. FAU har ikke fått noen klager på hvordan skolen har lagt opp undervisningen, selv om det var en krevende tid for alle parter. Lærerne har stilt opp med alternative løsninger på kort varsel og vært tilgjengelige. Det er kjempebra med de digitale hjelpemidlene vi har fått. Teams og andre digitale møteplasser er viktige, ikke minst med tanke på den sosiale biten. Da må skolen også lære elevene nettvett, slik at de vet hvordan de skal oppføre seg.

Rolf Arne Iversen

FAU-leder ved Hagebyen ungdomsskole i Harstad

– Jeg er imponert over hva man har fått til

på mange fronter, og skoleverket har levert på linje med resten av samfunnet. Men jeg er urolig for dem som går i 8. klasse dette skoleåret. I vår mista de det siste halvåret på barneskolen. Selv om skolen prøvde å erstatte det tapte så godt man kunne, ble det mye repetisjon og ikke så mye nylæring. Nå i høst ble det innført nye læreplaner, og skolene prøver ut nye læreverk. Risikoen er at elever kan ha tapt en del på våren, de er nye på ungdomsskolen og de skal inn i ny læreplan og læreverk.

Akkurat denne kombinasjonen vet jeg ikke om utdanningssystemet er tilstrekkelig oppmerksomt på, men det er et problem som ledelsen ved skolene må erkjenne og sette inn kompenserende tiltak for.

Camilla Bjørkli

Leder for Samarbeidsutvalget, Fageråsen barnehage, Bardu

– Jeg er veldig fornøyd med tilbudet i pan-

демиåret. De ansatte strekker seg langt for at vi foresatte skal oppleve at barna våre har det trygt og godt. Dessverre tror jeg mange foreldre ikke vet hvor krevende korona-tiden er, men også ellers. Mange arbeidsgrupper ville ropt langt høyere enn de barnehageansatte, hvis de jobbet under samme pressede forhold. Jeg tror imidlertid barnehagepersonalet kvier seg for det, av lojalitet til arbeidsgiver og fordi de ikke vil sette tilliten til foreldrene på spill. I Fageråsen har de funnet gode løsninger for koronahverdagen og vært veldig gode på informasjonsflyten. Før sommerferien ga vi dem hver sin kopp hvor det står «Superhelter jobber i barnehage». Etter pandemien ønsker jeg meg at bemanningsnormen fylles hele barnehagedagen!

«Vi ser ikke ting som de er, vi ser dem som vi er.»

Ordtak brukt av blant annet forfatterne Anaïs Nin, Henry Major Tomlinson og Steven Covey

Språk

YouTubar med steinkjerdialekt vann Dialektprisen

Norsk Målungdom har kåra YouTubar og programleiar Victor Sotberg til vinnaren av Dialektprisen 2020.

Prisen vart utdelt første gong i 2001 og går kvart år til eit dialektføredøme for ungdom.

– Victor Sotberg gjer dialektmangfald gøy gjennom leiking med språket. Med si klinkande klare steinkjerdialekt gjer han det lettare for barn og unge å bruke dialekta si, seier Gunnhild Skjold, leiar i Norsk Målungdom i ei pressemelding.

– Det betyr faktisk heilt sjukt mykje for meg å få Dialektprisen! Ikkje berre fordi eg er veldig stolt over mi trønderske dialekt, men også fordi eg er glad i dialektar generelt. Eg berre elsker dialektar, seier Victor Sotberg til Norsk Målungdom.

I grunngjevinga trekk Norsk Målungdom fram at prisvinnaren viser fram dialekt på nye plattformer: – Dette er første gong prisen går til ein YouTubar. YouTube er blant dei mest brukte tenestene for barn og unge. Ved å møte eit stort og variert dialektmangfald der dei er, vil barn og

– Eg elsker å leike meg med dialektar og å vise fram dialektmangfaldet, fortel vinnar av Dialektprisen 2020, Victor Sotberg.

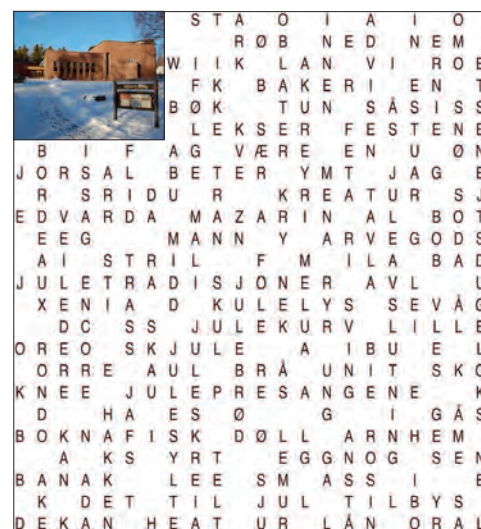
FOTO PLAN-B AS

unge bli sikrere i dialekta si. Det bidrar Sotberg til på ein framifrå måte, seier Skjold.

– Eg elsker å leike meg med dialektar og å vise fram dialektmangfaldet, fortel prisvinnaren.

Sotberg er kjent frå FlippKlipp-satsinga til NRK. I fjor song han årets BlimE-song og gav òg ut si første bok, «Bare Victor».

Kryssordløsning

Vinnerne av kryssord i nr 14

Vinnerne av kryssordet i Utdanning nr. 14/2020 er Olav Wegner Eide, Råholt, og Reidar Lillestøl, Hornindal, som vil motta hver sin boksjepp på kr. 500. Vi gratulerer.

Nettportal

Askeladden, huldra og tradisjons-øl

Folkeeventyr, sagn, ballader, trosforestillinger og mat-, håndverks- og folkemedisinske tradisjoner skal bli å finne i nettportalen samla.no, ifølge en pressemelding fra Universitetet i Bergen (UiB). UiB står bak arbeidet med å tilgjengeliggjøre alt dette for allmennheten.

– Nå vil historieinteresserte og andre i hele landet kunne søke i kilder til sin lokale kulturhistorie, sagn og andre kulturhistoriske fortellinger fra sitt hjemsted, forteller Hans-Jakob Ågotnes, professor i kulturvitsenskap ved UiB.

De neste årene skal han lede prosjektet SAMLA, der det kulturhistoriske materialet i samlingene til UiB, Norsk Folkemuseum og Universitetet i Oslo digitaliseres.

Arkivet bygges opp til glede for både allmennheten og forskere. Norges Forskningsråd støtter prosjektet med 32 millioner kroner.

I prosjektet er man allerede i gang med samarbeid med en rekke sektorer og næringer, fra museum til turisme og spillutviklere.

Arbeidsliv

OECD: Mye samarbeid i norske barnehager

Ansatte i norske barnehager samarbeider mer enn barnehageansatte i andre land.

De deler også oftere kunnskap med hverandre. 94 prosent av de ansatte i norske barnehager har deltatt i faglig utvikling. Det kommer frem i en rapport om barnehageansatte i ni land publisert av Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) 30. november i fjor, melder regjeringen.no i en pressemelding.

– Dette er gode nyheter for de over 275.000 barna som går i norske barnehager. At de ansatte samarbeider godt og deler kunnskap, er med på å styrke barnehagenes arbeid med å se og følge opp behovene til alle barna, sier kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby.

En rapport fra OECD er godt nytt for de over 275.000 barna som går i norske barnehager.

ILL.FOTO KEVIN LOPEZ, PIXABAY

Lærarane jublar over Bidens val av minister

Miguel Cardona er føreslått som utdanningsminister i den nye Biden-administrasjonen. Han har sjølv vore både lærar og rektor.

TEKST Harald F. Wollebæk

USAs påtroppande president Joe Biden har halde lovnaden sin om å føreslå ein utdanningsminister med lærarbakgrunn. Den utvalde er Miguel Cardona (45), som det siste halvanna året har vore leiar for utdanningssektoren i delstaten Connecticut, med tittelen Education Commissioner. Der har han markert seg mellom anna for å betre ordningane for studiefinansiering, gje elevar med anna morsmål enn engelsk eit fagleg lyft og for å styrke dei offentlege skulane.

– Offentleg utdanning er viktig for sosial utjamning. Det var det for meg, sa Cardona i nominasjonshøyringa i delstat-senatet i 2019. Han vaks opp i tronge økonomiske kår i byen Meriden i Connecticut med foreldre frå Puerto Rico. Cardona jobba først som lærar på ein barneskule i heimbyen og vart deretter rektor, 28 år gamal.

Tidlegare medlem

Ein av dei som har uttrykt stor begeistring for valet av Miguel Cardona, er Randi Weingarten, leiaren i lærarorganisasjonen American Federation of Teachers.

– Han er ikkje berre eit stolt produkt av offentlege skular; han har gjort det til sitt livsverk å styrke offentlig utdanning og kjempe for likskap,

Styrking av det offentlege utdannings-tilbudet og å gje fleire økonomisk moglegheit til å ta høgare utdanning har vore blant fanesakene til Miguel Cardona, som ligg an til å bli ny utdanningsminister i USA.

FOTO LEAH MILLS/REUTERS/NTB

seier ho til nettavisa Chalkbeat, som dekkjer utdanningssektoren i USA.

Cardona har tidlegare vore medlem av AFT, og Weingarten skriv på Twitter at ho har stor tru på at han vil vere innstilt på eit godt samarbeid med lærarorganisasjonane.

Også Becky Pringle, leiar for National Education Association, har gode voner om eit bra samarbeid mellom lærarane og den nye ministeren, mellom anna i samband med handteringa av pandemien. Ho meiner dessutan han kan bidra til eit meir rettferdig utdanningssystem, der etnisk og økonomisk bakgrunn har mindre å seie enn i dag.

Fire konfliktfulle år

Tilhøvet mellom lærarorganisasjonane og den avtroppande utdanningsministeren i Trump-administrasjonen, Betsy DeVos, har vore dårleg heilt sidan ho vart utnemnd i februar 2017. Ho har vore sterkt kritisk til lærarorganisasjonane si påverknadskraft, og dei har vore sterkt usamde mellom anna når det gjeld satsinga hennar på privatskular som alternativ til dei offentlege skulane, oppsummerer tidsskriftet Politico.

Før Miguel Cardona kan utnemnast som utdanningsminister, må Senatet godkjenne kandidaturet hans etter at det er gjennomført ei høyring.

Er du lærer eller barnehagelærer og ønsker å styrke din faglige kompetanse?

 Høgskolen i Østfold

Fra høsten 2021 tilbyr vi et spennende videreutdanningstilbud utviklet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

Utforsk studietilbudet www.hiof.no/studier/etter-og-videreutdanning eller kontakt oss på e-post videre@hiof.no

Fra 1. februar kan du søke om støtte til videreutdanning på Utdanningsdirektoratets nettside www.udir.no

Reiser ut for å bringe læ

Etter å ha høstet inspirasjon i fire land har barnehageenheten i Levanger laget et rom der de lærer bort koding, programmering og bruk av digitalt mikroskop, pluss mye mer.

TEKST OG FOTO Kari Oliv Vedvik I kov@utdanningsnytt.no

Kari Olafsen Aunet er enhetsleder for kommunale barnehager i Levanger i Trøndelag, og hun står selv for opplæringen.

– Det er fint å holde kontakt med praksisfeltet og fint for meg også å krype rundt på gulvet og vise frem de oppleggene jeg har lært gjennom et Erasmus-prosjekt jeg er med i, forteller hun.

Det toårige prosjektet, som startet i 2018, heter «Hypatia in Preschool». Ifølge Store Norske Leksikon var Hypatia en nyplatonisk filosof og Vestens først kjente kvinnelige matematiker og astronom.

I tillegg til gruppen fra Levanger deltok representanter fra Romania, Hellas, Tyrkia, Spania og Sverige. De har presentert hvert sitt opplegg.

– Jeg hadde en del forutanelser som jeg har kastet på bålet. Dette har vært veldig lærerikt og utviklende. De fra Hellas hadde et opplegg med koding, Romania et med skygge og lys, mens svenskene hadde et opplegg med gjenbruk, forteller Aunet.

Hun og tre eller fire til har vært med på besøkene til de andre deltakerne.

– Vi har selv vært vertskap med tett program i tre dager.

Miljøet stimulerer til læring

Til daglig sitter Kari Olafsen Aunet på kontoret i rådhuset, men cirka én gang i uka har hun små grupper med barnehagebarn på besøk, med ansatte.

– Da er det jeg som kjører opplegget, så kan de ansatte se på og lære nye ting de kan ta med hjem til barnehagen sin, forteller hun.

Aunet har fått gjort om et møterom på rådhuset til et eget veiledningsrom.

– Jeg erfarer at praktisk veiledning er mye mer virkningsfullt enn å sitte på kurs eller å skulle lese selv for så å endre praksis til kolleger, sier hun.

– Barnehageansatte strever med å komme fra

Bien er ferdig kodet, og Lucas, Thomas, Kari Olafsen Aunet, Andrea og Endre sjekker om den går dit de har planlagt. Siri Eggen Hov observerer i bakgrunnen.

for kompetanseheving. Da er det genialt å kunne ha med seg ei gruppe med barn og delta i praktisk workshop.

Hun søkte Handelens miljøfonds Plastposefond og fikk 60.000 kroner.

– De midlene bruker jeg til frikjøp og transport for dem som trenger det for å komme seg hit. Pluss noe utstyr og litteratur, sier Aunet.

Hun har også satt ut kasser hos flere næringsdrivende i Levanger. I kassene putter de ting de ikke skal bruke lenger, ting som gjerne regnes som søppel.

Når kassene er fulle, henter Aunet dem.

Det kan være alt fra vinkorker fra en restaurant

til glassbiter som har blitt til overs hos glassblåseren.

Skattkammer

Fire femåringer fra Staup barnehage har ruslet ned til rådhuset sammen med Siri Eggen Hov.

– Jeg gleder meg skikkelig til dette, sier Hov.

Femåringene som drar av seg yttertøy og vintertersko, er ivrige etter å komme inn i rommet. De kikker spent rundt i Hypatia-rommet, som bugner av fargerike ting langs alle veggene.

Etter en kort samlingsstund får ungene en innføring i koding. Ganske så lett får de etter en kort instruksjon programmert en elektronisk bie-figur

erdom hjem

Lucas spiller mengdespill med seg selv.

Det digitale forstørrelsesglasset viser teppet forstørret på skjermen.

til å gå dit de vil. Bien har knapper på hodet, og når barna trykker et gitt antall ganger på disse, tar bien like mange steg fremover. Ved å trykke på knappen på den siden de vil at den skal svinge, får de den til å snu seg den veien.

– Dere skal få låne med dere en hjem til barnehagen, lover Aunet, før hun går over til neste aktivitet.

Ungene får utdelt hver sin kurv og kan fylle på med ting de har lyst til å leke med. De plukker med seg plastkorker, hylser fra smellbongbonger, bruskorker og glassbiter.

Fra en rammemaker har Aunet fått rammer i ulike størrelser. Noen av disse legger hun ut på

gulvet sammen med noen sykkeldekk.

Et par av ungene setter seg ned for å fylle rammene med ulike gjenstander. En av dem er imidlertid mest opptatt av å lete etter skatter.

– Jeg har funnet mange diamanter, sier Thomas, og nå vil han finne flere.

Endre (5) lar seg fascinere av et mengdespill, og Aunet setter seg ned og spiller med ham.

Observasjon

Barnehageassistent Siri Eggen Hov tar bilder og følger interessert med: – Mye av det jeg ser her i dag, kommer jeg til å ta med meg tilbake til barnehagen og bruke der. Det er fint med litt nye

opplegg, både for barna og oss som jobber der, sier hun.

Kari Olafsen Aunet er også opptatt av at en skal utfordre de barna som trenger mer utfordringer.

– Jeg er livredd for å stoppe dem som er ekstra nysgjerrige og lærelystne. Vi bør ha aktiviteter som favner bredt, forklarer Aunet.

Hun har hatt besøk fra andre kommuner og samarbeider nært med Nord Universitet og tilbyr også studenter å komme på arbeidsseminar.

– Vi driver ikke undervisning, men prøver for eksempel å lære barna om mengde, ved å vise. En bør undre seg mer sammen med barn, sier Kari Olafsen Aunet.

Senterpartiet lager huskestue

Plutselig måles Senterpartiet til Norges største parti. Og mens valgforskerne klør seg i hodet, lover Marit Knutsdatter Strand at partiet skal sette sitt preg også på utdanningspolitikken.

TEKST Marianne Ruud | mr@utdanningsnytt.no
FOTO Kristin Slotterøy

1. desember viste Kantars måling for TV2 at Senterpartiet var blitt Norges største parti, med en oppslutning på 22,1 prosent. 18. desember tronet partiet på toppen også hos Dagbladet og i NRKs første måling i valgåret havnet de hårfint bak Høyre.

– Det tar jeg som en tydelig melding fra folk om at de ønsker seg en ny regjering der Senterpartiet er med. For meg gir det ekstra motivasjon til å stå på videre, sier stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand.

Senterpartiet, som fylte 100 år i fjor, har hatt velgergrunnlaget sitt i primærnæringene, blant bønder og fiskere. Men med veksten øker også medieinteressen for partiets politikk på andre områder.

– I vårt alternative statsbudsjett foreslo vi å styrke rammefinansieringen til kommunene for å sørge for bedre bemanning i barnehager og skoler. Dessuten vil vi styrke yrkesfagene og satse på flere studieplasser i fagskoler, høyskoler og universitet, sier Strand.

28-åringen har sittet i utdannings- og forskningskomiteen siden hun kom inn på Stortinget i 2017. Hun er komiteens nest yngste, bare noen måneder eldre enn sin argeste politiske konkurrent, Høyres Mathilde Tybring Gjedde. De to er stadig i tottene på hverandre, både i stortingssalen og i mediene. Testing og måling er et gjennomgangstema. Senterpartiets forslag om å ta Norge

ut av elevtesten PISA og gjøre nasjonale prøver til utvalgsprøver møter krass kritikk fra Høyre.

– Vi forsøker å ta med oss det beste fra begge fløyer, men de siste årene har Høyre blitt vår politiske hovedmotstander, spesielt i utdanningspolitikken, bekrefter Strand.

Utdannet lektor

Som lektor i realfag er hun faglig sett på hjemmebane i utdanningskomiteen.

– Jeg har alltid likt matematikk. I barneskolen kom andre elever til meg for å få hjelp med faget. Jeg merket at jeg likte å lære bort. Da våknet interessen for å bli lærer, forteller Strand, som startet sin politiske karriere som leder for Oppland Senterungdom da hun var 20 år. Nå er drømmen en rødgrønn regjering etter valget til høsten.

– Vi vil helst ha en regjering bestående av Senterpartiet og Arbeiderpartiet, sier hun.

Kanskje vil også SV bli invitert. Men verken Jonas Gahr Støre eller Trygve Slagsvold Vedum har ønsket seg Rødt og Miljøpartiet De Grønne med på regjeringsslaget.

Hvorvidt Vedum blir statsministerkandidaten, har han så langt ikke villet svare på, men målingene har i alle fall begynt å bekymre den sittende regjeringen. Og i en tid der folk konsentrerer seg om å holde avstand, forbereder Senterpartiet seg til valgkamp med slagord som «nær folk».

Små skoler forsvinner

Skolepolitisk er Senterpartiet kjent for å ville bevare grendeskolen. Det har verken rødgrønne eller blågrønne regjeringer klart så langt.

De siste ti årene er 478 skoler nedlagt, viser tall fra Utdanningsdirektoratet. I samme periode er det åpnet 209 nye skoler. Netto betyr det 269 færre skoler i 2020 enn for ti år siden.

Strand misliker utviklingen sterkt: – Senterpartiet vil ha gode barnehage- og skoletilbud over hele landet og bevare fellesskolen, sier hun.

Marit Knutsdatter Strand og Senterpartiet svever høyt på mening

En trussel mot utkantskolene er ifølge Strand regjeringens innføring av en nasjonal inntaksordning i videregående skole.

– Vi frykter at en slik ordning med karakterbasert inntak vil bidra til økt konkurranse mellom skoler, nedleggelse av distriktsskoler og segregering i byene, sier hun.

– Det kan også svekke samarbeidet mellom skolene og lokalt næringsliv, og det vil spesielt ramme yrkesfagtilbudet. Vi ble faktisk veldig overraska over at regjeringa tok fram igjen forslaget om en slik nasjonal ordning etter at det hadde møtt så sterk motstand i høringsrunden på Stortinget, blant annet fra både NHO og KS.

Omkamper

Senterpartiet har med seg både Ap, SV, Rødt og

smålingene. Nå finpusser partiet politikken for å favne både by og land.

MDG når de sier at fylkene må få velge inntaksmodell selv. Dersom partiet vinner valget, skal ordningen reverseres, lover Strand. Hun lister opp flere andre kamper, og omkamper, hun er klar for å ta.

Å bevare lærernormen er en av dem. Men Strand mener normen har noen utfordringer.

– Det er ikke noe ønske fra oss å oppheve lærernormen nå. Økt lærertetthet er noe Senterpartiet har kjempet for i årevis. Men hvordan lærernormen skal håndteres videre i forbindelse med revidering av opplæringsloven, må vi vurdere. Sånn det er nå, blir kommunene satt i skvis med et normkrav de ikke gis økonomi til å innfri.

Foreslår fireårig lærerutdanning

Mange av Senterpartiets hjertesaker sammenfaller med Utdanningsforbundets, for eksempel

utvikling av en tillitsreform i skolen, redusere byråkratiet og satse på mindre testing og måling. Partiet har i årevis kjempet mot kravet om karakteren 4 i matematikk for å komme inn på lærerutdanningene. De har også villet stoppe avskiltingen av allmennlærere som ikke fyller de nye kompetansekravene innen 2025.

Ved ett punkt går det imidlertid et skille. Senterpartiet har foreslått å gå tilbake til fireårig lærerutdanning med mulighet for å ta en mastergrad senere.

– Vi savner anerkjennelsen av allmennlæreren. Det virker det også som om mange studenter gjør. De melder tilbake om at lærerutdanningene er blitt for teoretiske, og de ønsker mer praksis. Det mener jeg vi må lytte til, sier Marit Knutsdatter Strand.

«De siste årene har Høyre blitt vår politiske hovedmotstander, spesielt i utdanningspolitikken.»

Marit Knutsdatter Strand

Politikkens ABC

I 20 år har norske elevers leseferdigheter vært årsaken til harde politiske fronter og store løfter. Men verken tiltak eller lovnader har fått elevene til å lese bedre.

TEKST Kirsten Ropeid | kr@utdanningsnytt.no

FOTO Joakim S. Enger

– **Å kunne** bokstaver er ikke det eneste som er viktig for den som skal lære å lese. Å kunne leke, og å vite hvordan man får venner, er svært viktig for lesestarten, sier Ingeborg Anly.

I 27 år har hun undervist i norsk i barneskolen. Hun har også skrevet en rekke lærebøker. Nå viser hun vei gjennom skolebiblioteket på Huseby skole i Oslo, inn til et lite grupperom. Her inne er hun ofte sammen med små grupper elever som trenger litt ekstra støtte.

I Oslo-skolen er de blitt flere. I oktober i år slo Høyre alarm om leseferdighetene til femteklassingene i hovedstaden. Kartleggingsprøvene viser at antall elever som er under kritisk grense i lesing – og skrivning, og regning, øker.

I en Dagbladet-artikkel krevde Oslo Høyres Øystein Sundelin at byråd Inga Marte Thorkildsen (SV) tar affære. Han påpekte også at trenden var positiv da Høyre styrte byen. Hans partifelle Mathilde Tybring-Gjedde gikk så langt som å påstå at Oslo-elevene hadde lest bedre om Høyre fortsatt hadde styrt Oslo-skuta.

Thorkildsen svarte med et innlegg på aftenposten.no. «Der Høyre var fornøyd med snittre-

sultater, vil vi gi bedre hjelp og mer penger til de skolene som trenger det aller mest», skrev byråden.

Anly mener det er ekstra viktig at lærerne er på lag med elevene når skoledebatten blir så polarisert. På vegne av de minste barna har den erfarne norsklæreren en hjertesukk.

– Gi oss mer tid i starten. Å lære å lese er så mye mer enn å lære å avkode bokstavs sammensetninger, sier hun.

– Ved store dysleksiproblemer er avkoding rett nok et problem. Men når barn i ti-tolvårsalder leser dårligere enn vi ønsker, er likevel avkodingsproblemer sjelden årsaken. Problemet er heller at barna ikke skjønner hva de leser. Ordforrådet er ikke stort nok. Derfor er det så viktig at vi fra første stund har mye tid til å bruke språket; bruke det i lek, i samtaler, høytlesing og i alle andre aktiviteter som bygger språkferdigheter og samtidig støtter opp om et trygt og godt læringsmiljø.

Leseferdigheter midt på treet

Den aller første PISA-undersøkelsen fra 2000 viste at sammenligna med prestasjonene i andre OECD-

● PISA-resultater

I PISA 2018, siste PISA-test, er gjennomsnittsresultatet i lesing på samme nivå som i 2009 og 2000, som er de to forrige gangene lesing var hovedområde. Sammenlignet med PISA 2015 er det en tilbakegang i lesing for norske elever, men resultatet er fortsatt bedre enn OECD-gjennomsnittet.

Kilde: Universitetsforlaget: «PISA 2018 Norske elevers kompetanse i lesing, matematikk og naturfag»

land, var ikke de norske elevene mer enn middelmådige. I de tjue åra som fulgte, har politikere fra alle lag snakka med utestemme om tiltak for å gjøre elevene flinkere. I 2009 lovte Erna Solberg at resultatene ville bli bedre med Høyre ved makta. I 2013 fikk hun sjansen. Og etter to perioder viste høstens PISA-resultater at gjennomsnittet av leseferdigheter blant 15-åringer er det samme som i 2000.

Likevel gjentar politikernes løfter seg. Det er ikke så rart, mener professor Marte Blikstad-Balas ved Utdanningsvitenskapelig fakultet ved Universitetet i Oslo.

– Det er jo fordi det er så viktig å lese godt.

Leseferdigheter er helt avgjørende i alle skolefag, i videre studier og i arbeidsliv. Skandinavisk forskning viser at det er svært mye lesing og skriving også i ikke-akademiske yrker. Derfor er det kanskje ikke rart at det jaktes på den beste leseopplæringa. Noe av det forskere imidlertid veit sikkert, er at ulike barn lærer på så uendelig mange ulike måter, sier hun.

– Leseopplæring er komplekst, men skolepolitikken baserer seg på steile fronter. Nå settes det opp motsetninger som ikke finnes. Tester, på den ene sida, og et trygt og godt skolemiljø på den andre, framstilles som konkurrenter. Det er jo tull. Å måle leseferdigheter for å få grunnlag for syste- ➤

– Å lære å lese er så mye mer enn å lære å avkode bokstavsammensetninger, sier Ingeborg Anly, lærer ved Huseby skole i Oslo.

matisk oppfølging i klasserommet og å arbeide for et trygt skolemiljø, er ikke motsetninger.

Blikstad-Balas sier hun ikke kjenner en eneste forsker, eller skolepolitiker fra noe parti, som er for målinger for målingenes skyld.

– Men det antas ofte at alle som meiner det kan være viktig og riktig å teste for eksempel barns leseferdigheter, er mindre opptatt av at barn skal ha det bra, eller av verdier. Det skapes falske motsetninger og låste og karikerte standpunkt.

Skoleforskning misbrukes

Professoren mener også skoleforskning misbrukes i politisk øyemed.

– Skolepolitikere bestemmer seg for hva slags politikk de tror fungerer. Etterpå leiter de etter forskning som støtter dem.

Blikstad-Balas ser ingen grunn til at alle detaljerte skoleforskningsresultater automatisk skal bli politikk.

– Politikere skal naturligvis informeres om forskning. Men det er viktig å skille mellom hva som er empirien for læringseffekt ved ulike tiltak og hva som er politiske eller moralske spørsmål. Vi har forskningsresultater som, forenkla framstilt, sier at undervisninga til en god lærer ikke blir dårligere av at det kommer noen ekstra elever inn i klassen. En dårlig lærer blir heller ikke bedre av at klassen blir noe mindre. Dette uttrykkes ofte som at undervisningskvalitet ikke er avhengig av hvor store klassene er og at det ikke er noen grunn til å lage mindre klasser. Som forsker må jeg svare nei på et spørsmål om jeg tror det automatisk blir bedre læring i mindre klasser, sier hun, og fortsetter:

– Men spørsmålet om klassetall og lærertetthet er ikke bare et spørsmål om undervisningskvalitet i smal forstand. Skolen skal også ha andre verdier. Klassestørrelse dreier seg om trivsel for lærere og elever. I barnehagen er det en verdi at hvert barn blir sett. Men det er like viktig å se trettenåringen som treåringen. Vi bør innrette skolen slik at trettenåringen også blir sett, uavhengig av hva forskning sier om undervisningskvalitet og klas-sedelings-tall. Noen spørsmål er verdispørsmål like mye som de er spørsmål om dokumentert lærings-effekt.

Blikstad-Balas kaller skole en uhyre sammensatt virksomhet. En hard politisk debatt med en hard politisk retorikk neglisjerer lett denne kompleksiteten, mener hun. Samtidig dekker retorikken over hvor stor den politiske enigheten egentlig er.

– Politiske tiltak som er godt meint, men som ikke klarer å favne dette mangfoldet, blir lett problematiske og overforenkla når de skal iverksettes. Fraværsgrense, skolemat eller seksårsreform kan være eksempler på det. Fraværsgrensa i videregående har fått ned fraværet. Flott, jeg kan jo ikke

FOTO MARIANNE RULJØ

«Det skapes falske motsetninger og låste og karikerte standpunkt.»

Marte Blikstad-Balas,
professor ved Universitetet i Oslo

FOTO JØRGEN JELSTAD

«Etter hvert modna erkjennelsen av at kvaliteten ikke nødvendigvis øker proporsjonalt med hver krone vi putter inn i skolen.»

Kristin Clemet (H)
tidligere utdanningsminister

være motstander av det. Men vi bør ikke erklære suksess for fort. Det er sjelden skolepolitiske tiltak fikser store, sammensatte problemer enkelt. Om fraværsgrensa kan vi spørre: Veit vi at det er dem vi vil se oftere på skolen, som har mindre fravær? Eller er det de som alltid har møtt opp, som nå ikke unner seg en fortjent sykedag? Hvordan påvirker fraværsgrensa dem som havner under grensa tidlig i skoleåret? Dette er viktige spørsmål, uavhengig av om fraværet går ned, sier hun.

– Strammere, mer tradisjonell læring i den nye første-klassen kan sees som en politisk reaksjon på de første PISA-testene. Nå skal dette evalueres. Tør du spå resultatet?

– Jeg blir ikke overraska om evalueringa viser at elevene jevnt over ikke har fått målbart mer kunnskap, sier Marte Blikstad-Balas.

Clemet: – Noe har svikta

Kristin Clemet, utdanningsministeren som fikk PISA-sjokket på pulten da hun tiltrådte i 2001, mener derimot at tiltakene de innførte, har ført til store, positive endringer. Stikkordene er innføringen av et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem og nasjonale prøver.

I 20 år har norske elever leseferdigheter vært årsaken til steile politiske fronter og store løfter. – Skoleforskning misbrukes i politisk øyemed, mener professor.

● Lesetester

Internasjonale:

I PISA (Programme for International Student Assessment) måles 15-åringers kompetanse i lesing, matematikk og naturfag. PISA ble første gang gjennomført i 2000, og undersøkelsen blir gjentatt hvert tredje år.

I PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) undersøkes leseinnsats og leseferdigheter blant elever på fjerde og femte trinn.

Undersøkelsen blir gjennomført hvert femte år. Norge har deltatt i PIRLS i 2001, 2006, 2011 og i 2016.

Nasjonale:

Nasjonale prøver i lesing er prøver på 5. trinn som måler elevenes evne til å finne og tolke informasjon og til å reflektere over innhold og form i teksten.

Kartleggingsprøver:

Kartleggingsprøvene hjelper skolene og lærerne med å finne elevene som trenger ekstra hjelp i løpet av de første fire skoleårene.

Det finnes både obligatoriske og frivillige kartleggingsprøver.

– PIRLS-undersøkelsen viser også at elever på fjerde og femte trinn har hatt stor framgang i leseferdigheter. Men det er tydelig at noe har svikta på ungdomstrinnet, sier Clemet.

Hun mener imidlertid at en av de viktigste erkjennelsene etter sjokket var den at vi ikke kan bevilge oss til verdens beste skole.

– Vi fikk en ny diskusjon om kvalitet i skolen som ikke bare handla om struktur og budsjett. Etter hvert modna erkjennelsen av at kvaliteten ikke nødvendigvis øker proporsjonalt med hver krone vi putter inn i skolen. Hadde det vært slik, hadde jo Norge vært best i absolutt alt.

Små endringer ved politisk skifte

Høyre-nestoren mener de fleste endringene som ble gjennomført tidlig på 2000-tallet, var sterkt etterspurt i Skole-Norge.

– Klassedelingstall og læreplaner er eksempler på det. Likevel kan det komme kritikk etterpå, hvis resultatet ikke blir som forventa. Politikere på nasjonalt plan ser ofte at mange ønsker større frihet. Men ansvaret, som gjerne følger frihet, kan av og til bli for stort.

Da Høyre måtte gi fra seg Kunnskapsdeparte-

mentet til SV i 2005, førte det også til lite endring i reformene. Det er de to tidligere «kunnskaps-Kristinene», SVs Halvorsen og Høyres Clemet, enige om i et intervju med det internasjonale konsulentfirmaet McKinsey fra 2019. Til Utdanning sier Clemet at motsetningene i norsk politikk generelt sett ikke er så store.

– Vi ser også ofte at partier blir mer moderate når de kommer i regjering. Og på grunn av konsensusstradisjonen vi har her i landet, følger det ikke nødvendigvis radikale brudd med regjeringsskifter. SVs skolepolitikk etter at de kom i regjering kan være eksempel på det. De gjennomførte for eksempel læreplanreformen Kunnskapsløftet, som de før valget hadde sagt de ikke ville gjennomføre, sier hun.

– Hvorfor fortsetter da den kraftige politiske retorikken? Høyres Mathilde Tybring-Gjedde uttalte nylig at Oslo-eleven hadde gjort det bedre på nasjonale prøver med Høyre i rådhuset.

– Slikt kan man naturligvis ikke vite. Men man kan minne om at hvis skolen arbeider mer med lesing, vil elevene lese bedre.

– Men hvor går grensa mellom hva politikere kan bestemme og hva pedagoger veit best?

– Det er diskusjonen som aldri vil ta slutt. Det gjelder jo alt fra pedagogiske metoder til læreplaner, fag- og timefordeling, ressurser, hva som skal lov- og regelfestes, vurderingssystemer og mer til. Jeg tror vel at i dag vil de fleste politikere gjerne følge et slags nærhetsprinsipp og overlate beslutninger til det lavest mulige nivå. Men uenigheten vil nok stå om hvilket nivå det er, om det for eksempel er læreren eller skolen, skolen eller kommunen, eller kommunen eller staten.

– Hva med mer formell læring for seksåringene, som tiltak etter PISA-sjokket. Det er fremdeles omdiskutert?

– Det kom ikke som et resultat av PISA, men som følge av en omfattende kunnskap om norsk skole, og et ønske fra mange om at man skulle begynne lese- og skriveopplæring alt fra første trinn. Men det skal naturligvis skje på en måte som passer elevene, sier Clemet.

– Alle mener noe om skole

– Når skolepolitikere tvinger all debatt til å dreie seg om læring, blir det lett kortslutning.

Politisk redaktør Snorre Valen i nettavisa Nidaros i Trondheim snakker av egen erfaring. Han satt på Stortinget for SV fra 2009 til 2017, og >

– Alle har gått på skolen, og alle har et sterkt forhold til utdanning. Derfor føler både politikere og foreldre seg kompetente til å trække inn i pedagogenes faglighet med en sjøltillit de ikke har overfor andre yrkesgrupper, sier Snorre Valen.

var nestleder i partiet fra 2015 til 2019.

– Er det andre områder der politikere bruker testresultater i argumentasjonen like hardhendt som i utdanningsfeltet?

– Politikere kan være ganske brutale i bruken av statistikk. Men de fleste testresultatene i skolen er meint som et arbeidsredskap for lærerne. Redskapene til yrkessjåfører, elektrikere eller leger blir ikke brukt på samme måten, så utdanning er spesielt.

– Hvorfor blir det sånn?

– I utdanningspolitikken er det en tendens til at partiene får alle sine kjernesaker til å handle om læring. Skolemat vil gi bedre læring, argumenterer venstresida. Det tror jeg ikke nødvendigvis på. Men skolemat er viktig for mye anna. Og skolens mandat er breiere enn læring. Men når all debatt presses inn på læringsspolet, kortslutter debatten. Alle har gått på skolen, og alle har et sterkt forhold til utdanning. Derfor føler både politikere og foreldre seg kompetente til å trække inn i pedagogenes faglighet med en sjøltillit de ikke har overfor andre yrkesgrupper.

– Debatten er blitt mer nyansert

Likevel meiner Valen at den politiske utdanningsdebatten har utvikla seg positivt de siste femten-tjue åra.

– Partene er ikke lenger mest opptatt av å slå hverandre i hodet med «puggeskole» eller «kose-skole». Debatten er blitt mer nyansert. Høyresidas kunnskapsministre har blitt mer fortlrolige med ord som «mestring», «estetiske fag» og ikke minst «dybdelæring».

– Hvorfor er retorikken da fortsatt så hard?

– Utdanningsdebatten nå lider under forvirring. Partene veit ikke hva de skal løfte fram for å få vise de tydelige politiske forskjellene. Før prøvde de å lage politikk av forhold de burde latt være mer i fred. Kritikken av testregimet ble til tider til en motstand mot enhver form for måling, mens høyresidens problematisering av grunnleggende ferdigheter til slutt hørtes ut som om analfabetismen hadde godt feste i skolen.

– Hvilken plass vil utdanning få i valgkampen?

FOTO EMIL TANEM NIDARØS

«Det kan være bra at ikke enhver valgkamp bærer med seg løfter om en ny utdanningsreform.»

Snorre Valen
tidligere nestleder i SV

– Her har jeg bare magefølelse å bygge på. Men jeg tror ikke skole og barnehage vil prege valgkampen like mye som før. Partiene vil famle i leitinga etter klare enkeltsaker å spille ut, kanskje med unntak av debatten om inntak til videregående. Og debatten om ressurser i skolen er tross alt mest kommunal. De gamle sakene duger ikke like godt lenger. Venstresida har, trass alt, forsona seg mer med reformen Kunnskapsløftet. Og Kristelig Folkeparti har, ved å presse igjennom lærernormen, sprenget den politiske polariseringa i synet på klassestørrelse.

– Er det uheldig for sektoren hvis skole og barnehage ikke får prege valgkampen?

– Jeg tror det kan være bra at ikke enhver valgkamp bærer med seg løfter om en ny utdanningsreform, sier Snorre Valen.

Å streve med tekst

På Huseby skole er det blitt frikvarter, og i skolegården prøver unger med iver og kraft å kompensere for lange minutter med stillesitting.

– Jeg skulle ønske vi satsa mer på å gjøre eleven robuste nok til også å stå lenger i vanskelige læresituasjoner. Kanskje har vi misforstått dette med tilpassa opplæring, sier Ingeborg Anly.

Hun forteller at en elev som viser tegn til å streve, svært raskt får en enklere tekst under nesa.

– Jeg skulle ønske vi satsa mer på å gjøre elevene robuste nok til også å stå lenger i vanskelige læresituasjoner. Kanskje har vi misforstått dette med tilpassa opplæring, sier Ingeborg Anly.

– I mange tilfeller burde de heller blitt hjulpet til å slite seg gjennom den vanskelige teksten.

– Er det noen politiske grep du tror kan heve både de dårligste og det generelle nivået?

– Jeg har tro på de nye læreplanene med vekt på dybdelæring. De gir bedre forutsetninger for å realisere ambisjonen om at alle lærere er lese- og skrivefag. I naturfag og samfunnsfag, for eksempel, leser elevene ofte mer kompliserte tekster med mer krevende vokabular enn i norsk-timene. Slik må vi samarbeide og utnytte dette.

Hun mener skolen er blitt mer profesjonalisert de 27 åra hun har jobbet som lærer.

– Det er slutt på at argumentet «sånn har jeg alltid gjort» automatisk trumfer forslag for endring i undervisninga. Vi er et samla kollegium som diskuterer og gjør kunnskapsbaserte beslutninger.

Problemet, mener hun, er det konstante lærerstresset. Hun rister på hodet og konstaterer at det er så overveldende mye at det er vanskelig å ha oversikten.

– Stresset det skaper, er så stort at vi lett mister kjerneverdiene av synet. La oss få holde blikket på ballen, sier Ingeborg Anly.

ETTER- OG VIDEREUTDANNING VED UNIVERSITETET I BERGEN

Videreutdanning for lærere 2021–2022

Bli tryggere på egen undervisning
– ta videreutdanning ved UiB!

Søk studieplass via Utdanningsdirektoratet innen 1. mars:

- Engelsk 1
- Engelsk 2
- Fransk 1
- Spansk 1
- Tysk 1
- Norsk 1
- Norsk 2
- Matematikk 1
- Matematikk 2
- Naturfag 1
- Naturfag 2
- Veilederutdanning

Søk støtte til å ta andre videreutdanninger:

- Algoritmisk tenkning og programmering i matematikkfaget
- Musikk i forebyggende arbeid med barn og unge
- Nordisk språk og litteratur
- Norsk som andrespråk
- Undervisning i kontroversielle tema

Les mer om våre videreutdanninger:
uib.no/videre

UNIVERSITETET I BERGEN

200 år

med lærerforening

Savnet av en lærerutdanning fikk for 200 år siden lærere i Christiania til å stifte den første lærerforeninga.

TEKST Kirsten Ropeid | kr@utdanningsnytt.no
FOTO Joakim S. Enger

3. januar 1821 skreiv lærer og klokker Thomas Olsen Amble til sine seks kolleger ved allmueskolene i Christiania og innbød dem til å møtes for å «samtale og gjensidig meddele hverandre de ringe kunnskaper vi besidder».

Forslaget falt i god jord. Allerede 13. januar hadde lærerne danna Christiania Lærerforening. Og i lokalene på Bryn i Oslo oppbevarer Utdanningsforbundet Oslo fortsatt den håndskrevne protokollen fra foreningens første år.

Bak Thomas Olsen Ambles initiativ i 1821 lå bekymring over lærernes dårlige utdanning og manglende kunnskaper. Ifølge Ambles var det «mangelen af en dannelsesanstalt for skolelærere» som gjorde behovet for en forening påtrengende.

Dermed gikk de i gang med å undervise hverandre i religion, geografi, historie og grammatikk hver eneste lørdagskveld.

Lærerutdanning fra 1826

Savnet av lærerutdanning delte Oslo-lærerne med flere. De første lærerseminarene, som de første lærerskolene ble kalt, kom derfor ikke så mange år etter at foreningen i Christiania ble etablert. Den første var på Trondenes ved Harstad i 1826. Deretter kom lærerseminar i Asker i 1834, og i Holt ved Tvedestrand, i Klæbu og på Stord i 1839.

Thomas Olsen Amble kalte Christiania Lærerforening for et erstatningsseminar for medlemmene. Det var imidlertid mer enn det. Sammen lagde medlemmene ei lesebok til bruk i allmueskolen.

Den ble utgitt med finansiering av departementet i 1835, og var i bruk i skolen i over tjue år.

– Disse lærerne skjønnte at det var lurt å utveksle erfaringer, og så gjorde de det, sier Berit Eliassen.

Hun har en lang politisk løpebane i Norsk Lærerlag og Utdanningsforbundet, som hun avslutta etter 11 år som leder i Utdanningsforbundet Oslo i 2005.

Forsinka lønn og sølete skoleveier

Først 27 år etter at lærerne i Christiania starta sin forening, ble den første arbeiderforeninga i Norge stifta i 1848.

Leder for Arbeiderbevegelsens arkiv, Ole Martin Rønning, understreker at sjøl om arbeiderforeningene hadde et politisk innhold, var ikke dette foreninger som vi i dag vil gjenkjenne som fagforeninger. Dette gjelder også for lærerforeningene.

– Først nærmere århundreskiftet ser vi foreninger som har starta arbeider med lønn og tariff mer likt det vi er blitt vant til. De første var alle i privat sektor. Det tok tid før de offentlig ansatte fulgte etter, sier han.

– Men vi leser i protokollen at når lærerne møttes i Christiania Lærerforening på lørdagskveldene, snakka de ikke bare om grammatikk og geografi, sier Berit Eliassen.

– De har diskutert utsatte lønnsutbetalinger, og de har tatt opp problem som sølete skoleveier. På 1850-tallet diskuterte de pensjon, så vi ser på dette som Skandinavias eldste fagforening, sier hun.

Og protokollene til Christiania Lærerforening har fulgt med på den lange og kronglete organisasjonsveien gjennom ulike sammenslåinger og splittelser og navneendringer fram mot dagens Utdanningsforbundet Oslo.

Ingen fornøyelse

«Fornøyelser av hvilken som helst annen natur bør aldri bli gjenstand for selskapets sammenkomster i den til dets forhandlinger bestemte tid», heter det i lovene Christiania Lærerforening vedtok i 1822.

År etter år er samvittighetsfullt dokumentert.

Utdanningsforbundet Oslo forvalter 200 år lærerhistorie. Nåværende leder Aina Skjefstad Andersen og tidligere leder Berit Eliassen blar i gamle protokoller.

Mye er nok blitt bedre i skolen på 200 år, men ikke skjønnskriften.

«På 1850-tallet diskuterte de pensjon, så vi ser på dette som Skandinavias eldste fagforening.»

Berit Eliassen

– Er dette en tradisjon lærerorganisasjonen i Oslo har bevart gjennom disse 200 åra?

– Det har vel variert, sier Berit Eliassen.

– Nå føler jeg vi er ganske på linje med lærerne i 1821. Det er ikke mye festing, og vi har fornuftige regler for alkohol i sosiale sammenhenger.

Eliassen forteller at de første åra var det mulkt for ikke å komme på møtene.

– Men de bevilga seg etter hvert en sigarkasse, så litt hygge hadde de når de kom sammen, sier hun.

Stolt og imponert

– Hvilke følelser vekker det å bli i den gamle protokollen?

– Jeg blir både rørt og imponert, sier Aina Skjefstad Andersen, leder i Utdanningsforbundet Oslo.

– Bare å se den fantastisk vakre håndskrifta, skrevet med gåsepenn, er imponerende. Det er

også sterkt å se hvor nøye og samvittighetsfullt de dokumenterer aktiviteten.

– Jeg kjenner at vi står på skuldrene til noen eksepsjonelle mennesker som var langt forut for sin tid. Det gjør meg stolt, sier Berit Eliassen.

Hun var sjøl med å arrangere markering 175 år etter stiftinga av foreninga, og Oslo Lærerslag markerte også 150-årsjubileet.

Kolera

– Med 200 år hadde vi planlagt stort arrangement. Det satte pandemien stopp for. Vi er naturligvis svært lei oss for det, sier Eliassen, og fortsetter:

– Så kan vi tenke på at virksomheten til Christiania Lærerforening lå nede mellom 1832 og 1834 på grunn av koleraepidemi.

Kilde: Gro Hagemann: Skolefolk: Lærernes historie i Norge

I 1848 fikk lærerforeningene følge av arbeiderforeninger.

– Laget rundt eleven e

Smitteverntiltak og stor variasjon i hvordan kommunene tolker reglene går ut over tilbudet til barn og unge, mener rådgivere i pedagogisk-psykologisk tjeneste.

TEKST Sidsel Bjørnseth FOTO Joakim S. Enger

– Vi gjennomfører de lovpålagte oppgavene, men det har blitt vanskeligere å jobbe forebyggende, forteller Merete Høgvall, rådgiver i PPT i Lillestrøm kommune i Viken.

Under pandemien har hun opplevd at det helhetlige tilbudet til barn og unge påvirkes negativt og at enkelttiltak for dem med spesielle behov ikke kan gjennomføres.

– Det hender for eksempel at vi anbefaler språkgrupper i barnehage og lesekurs på skoler, men får tilbakemeldinger om at tiltaket ikke kan iverksettes som følge av pandemien, sier hun.

Høyere terskel

Utredningsarbeid foregår som normalt, og skoler og barnehager følger samme rutiner for henvisning som før. Men de fysiske møtene er kraftig redusert. Nå for tiden møter Høgvall ute på enhetene gjennomsnittlig et par ganger i uka. Normalt ville det vært både hyppigere og lengre besøk.

– Jeg savner å være i nærmere kontakt med barnehager og skoler. Vi får ikke den samme nærheten til enheten som før, selv om vår institusjon skal opprettholdes på samme måte som tidligere, forteller Høgvall.

Under normale omstendigheter ville Høgvall hatt en fast dag i uka på en skole eller barnehage for å være en synlig og tilgjengelig ressurs, samtidig som kartlegginger, observasjoner og møter ble gjennomført. Nå gjennomføres utredninger, men ellers er det primært hjemmekontor som gjelder.

– Før pandemien, da jeg var mer ute på enhetene, kunne de ansatte stikke innom til rådgivning og sparring, her kunne de rådføre seg om tiltak, melde fra om endringer og lignende. Jeg tror det har blitt høyere terskel for ansatte i skoler og barnehager å rekke ut en hånd. Som en følge av pandemien er nå laget rundt barn, elever og lærere svekket.

– Fare for å bli «supersmittene»

Ida Næss Hjetland er PP-rådgiver, sentralstyremedlem og kontaktperson for medlemsgruppa faglig-administrativt støttesystem i Utdanningsforbundet. Hun mener at særlig det helhetlige

tilbudet til barn og unge rammes av pandemien.

– Tilbudet til alle barn og elever blir påvirket nå, ikke kun de med spesielle behov. Noen barn kan bli ekstra skadelidende av at tiltak faller bort. Året 2020 har mye å si i deres liv, sier hun.

Hun forteller at Utdanningsforbundet har fått flere bekymringsmeldinger fra medlemmer i PP-tjenesten om at noen av de kan stå i fare for å bli «supersmittene» fordi de beveger seg mellom flere barnehager og skoler i løpet av en og samme dag, og i løpet av en uke. Skulle ansatte i PPT vise seg å være smittet, kan det føre til at flere kohorter blir satt i karantene.

– En konsekvens er at en får fulgt opp færre barn enn tidligere, sier Hjetland.

– Det helhetlige tilbudet må være der. Når de trygge enkeltpersonene som kjenner barnas behov ikke er der, vil det få konsekvenser, sier hun.

Etterlyser tydeligere råd

Det generelle rådet fra helsemyndighetene er fortsatt å ha hjemmekontor så langt det lar seg gjøre. Smittevernreglene fra Utdanningsdirektoratet ber spesielle tjenester, herunder PP-tjenesten, om å følge basale smittevernrutiner etter de gjeldende anbefalinger. Utover det kan de utføre sitt arbeid som normalt.

– Hvordan PP-tjenesten skal utføre sitt arbeid under smitteverntiltakene, blir i svært liten grad omtalt på nettsidene til Utdanningsdirektoratet

r svekket

«Tilbudet til alle barn og elever blir påvirket nå, ikke kun de med spesielle behov.»

Merete Høgvall, rådgiver i pedagogisk-psykologisk tjeneste, Lillestrøm kommune

og ble så vidt nevnt i smittevernveilederne til skoler og barnehager, sier Næss Hjetland.

Utdanningsforbundet har kommet med flere innspill til koordineringsgruppa for tjenester til sårbare barn og unge som skal følge opp tilbudet til disse under pandemien. Hjetland etterlyser at PP-tjenesten og Statped i større grad blir omtalt i koordineringsgruppens veiledninger og anbefalinger.

I statusrapport 9 fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, utgitt i november 2020, uttrykker koordineringsgruppa for tjenester til sårbare barn og unge at de frykter tiltakene vil ramme barn og unge hardt. De beskriver hvordan tiltakene blir strengere enn nødvendig fordi «alle legger på litt»,

Kunnskapsminister Guri Melby.

FOTO STATSMINISTERENS KONTOR

Vedgår at ikke alle har fått tilbud de har krav på

Ikke alle barn og unge har fått det tilbudet de har hatt behov for og krav på under denne pandemien, erkjenner kunnskapsministeren.

– Det er derfor særlig viktig at hjelpetjenestene nå er tilgjengelige og er gjenkjennbare, slik at belastningen for barn og unge blir så lav som mulig, sier kunnskapsminister Guri Melby (V).

Hun understreker at de som har vedtak om spesialpedagogisk hjelp, spesialundervisning eller særskilt språkopplæring, skal som hovedregel få det tilbudet som følger av vedtaket.

De nye og strenge pandemiltakene varer i første omgang til 18. januar. Regjeringen understreker at det er et mål at elevene i så stor grad som mulig er på skolen.

– Det er store lokale variasjoner rundt om i Norge både med hensyn til antall elever og barnehagebarn som er i barnehagene og skolene, og hvor mange barnehager og skoler en ansatt i PP-tjenesten besøker. Det må derfor gjøres lokale vurderinger av hva som er mest hensiktsmessig med tanke på smittevern og barnets beste, sier Melby.

og gruppa råder de ansatte i tjenestene til å møte barn og unge fysisk for å kunne gi god og forsvarlig hjelp. Det er en oppfatning som Hjetland deler.

Utdanningsforbundet har etterlyst tydeligere råd for hvordan støttetjenestene kan utføre sitt arbeid og samtidig hindre smittespredning.

– Hver enkelt kommune og arbeidsgiver tolker retningslinjene svært ulikt. Det åpner også opp for tilfældigheter og forskjell i tilbud til barn og unge. Det legger også mye ansvar over på den enkelte arbeidstaker. Det er en konsekvens av at beskjedene ikke har vært tydelige nok, sier Ida Næss Hjetland.

Petit

Hilde Eskild

ILL FOTO NNEHRING/ISTOCK

Litt gøyere

Ofte tenker jeg at ting kunne vært gøyere. I denne teksten skal jeg gi noen eksempler.

Innledningen min kunne for eksempel vært gøyere. Jeg kunne ha latt meg inspirere av en elev som innledet teksten sin slik: «Denne teksten skal handle om det som står i overskriften, men det er ikke det jeg egentlig har lyst til å skrive om. Det er gøyere å skrive om ulver.» Overskriften lød: Oppgave 2.

På Dagsrevyen var det en reportasje om en statsråd på sjarmbesøk i en barnehage. Hun skulle lese høyt for barna. På forhånd hadde reporteren spurt noen barn om hva de likte best. De svarte enstemmig: Kaptein Sabeltann! Et par av dem håpte at «hun damen» ville synge «Hiv o' hoi.» Statsråden leste om Bukkene Bruse. Barna satt pent og hørte på, men de kunne hatt det gøyere.

Jeg satt på flyet. Det hadde akkurat landet. Midt-gangen var full av folk som ville ut. Ved mitt sete sto det en liten gutt med sin far.

«Hvorfor står vi her?» ville han vite. «Hvorfor kan vi ikke gå?»

«Nå venter vi på at de skal komme med trappa», sa pappaen.

«Eller de kan komme med en sånn sklie», sa gutten. «Det synes jeg ser gøyere ut.»

En venn av meg er skuespiller. Han spilte en barneforestilling der en av medskuespillerne besvimte. På liksom, asså. «Hvordan skal vi få henne til å våkne?» spurte han barna. En liten jente

Hilde Eskild

lærer, forfatter og forteller

FOTO SONDRE TRANSETH

ropte: «Hvisk i øret hennes at du har en kurv med kattunger!» Alle forslagene som kom, var gøyere enn det min venn måtte gjøre; dytte i henne med foten og rope: «Hei!»

Vi har fått et stort, nytt tilbygg på skolen. Det kostet uhorvelig mange millioner kroner. Mange flere enn først antatt. Det var mye skriving om det i avisene. Da elevene inntok bygget i høst, sto en tiende-klasse og så seg rundt. Så ropte han: «Hilde! Er dette alt de har fått til? Alle de millionene, og så er det bare firkantede, helt vanlige rom!» Han var oppriktig skuffet. «De kunne vel ha gjort det litt gøyere», sa han og gikk.

Av og til, når jeg kommer til time, sier elevene: «Kan vi gjøre noe gøy i dag?» Jeg synes ærlig talt det er ganske irriterende. «Hva er gøy?» hender det at jeg spør. Det er ikke alltid de kan svare på det. Kanskje det ikke er så rart. De lærer jo over alt, fra de er ganske små, at livet skal være trygt og forutsigbart. Blir det for gøy, kan det gå galt.

Men, altså: Vi får ikke mer moro enn vi lager selv. Tør du?

«Kan vi gjøre noe gøy i dag?»

Tilbakeblikk

For 50 år siden
Niårig skole på Svalbard

For skoleåret 1971/72, det vil si fra kommende høst, håper man å komme i gang med undervisning for 9-årig skole på Svalbard. Saka er tatt opp med Kirke- og undervisningsdepartementet og med Justisdepartementet, og er nå der for behandling. Den vil også bli forelagt befolkningen på Svalbard, Store Norske og Sysselmannen, og når alle har uttalt seg, vil man så søke Kirke- og undervisningsdepartementet om å få innføre 9-årig skole fra kommende høst, opplyser skole-direktør Per Kvist til «Nordlys».

Norsk Skoleblad
nr. 2/1971

For 25 år siden

Gro med ny statsrådkost

– Dere ble overrasket nå, nå lurte jeg dere. Slik omtrent åpnet statsminister Gro Harlem Brundtland pressekonferansen 22. desember i fjor bl.a. for å fortelle at nå skulle Gudmund Hernes få avløsning som utdanningsminister og ta over som helseminister i stedet. Den største overraskelsen var likevel det neste kortet hun trakk ut av ermet: Reidar Sandal (...) det var ikke mange av de tilstedeværende journalister som hadde merket seg dette navnet særlig nøye.

Skolefokus nr. 1/1996

Fotografiske
tilbakeblikk
fra skole og
barnehage.

Der hvor lien brattest stuper ...

Ca 1905: I Eggedal, omtrent midt i det som den gangen het Buskerud, krevdes det da som nå gode skiferdigheter for å holde seg på beina i bratte åssider. Elevene ved Vestbygda skole har kledd seg godt og spent på seg skiene med datidens bindinger i anledning det som kan være et skoleskirenn. Og jentene leder an, i hvert fall når de har stilt opp til ære for fotografen: Sigrid Pletan (til venstre), Inga Bøle og Berit Hollerud. Ifølge Sigdal museum er bildet trolig tatt av Edvard Dynge, som var lærer ved skolen på denne tida.

FOTO SIGDAL MUSEUM **TEKST** HARALD F. WOLLEBÆK

Bøker

Aktuell bok ANMELDT AV Ingeborg Tveter Thoresen

Nådeløs analyse av dagens skolepolitikk

Politisering og pedagogisk motstand

Av Lars Løvlie
Fagbokforlaget 2021
144 sider

Lars Løvlies essaysamling om nyere skolepolitikk er frydefull lesning.

«Ein skal sjå ut når gamalhunden gøyr!» sier Gammal-Jostein i Spelet på Stiklestad.

Professor emeritus Lars Løvlies bok er et varsko. Han aktualiserer sitt metier, pedagogisk filosofi, med analyse av dagens skolepolitikk. Analysene er nådeløse, presise og skarpe. Boka ender imidlertid i ydmykhet overfor eleven i klassen og lærerens oppgave. Boka er frydefull lesning.

Norsk skole er politisert i løpet av de siste tretti år, «styrt av politikere som har knyttet til seg et voksende byråkrati», «dyktige og samvittighetsfulle folk, men trangtenkte når det gjelder skole, med liten sans for dem som jobber der, og uten kunnskap om pedagogikk,» sier Løvlie.

Boka har essayets form. Det tar standpunkt «for at leseren skal skjerpe sine egne!» Hvert av bokas fire essay kan leses for seg. De omhandler pedagogikkens grunnlag og sentrale spørsmål, som blir borte når politikere er opptatt av eleven som investering og en styringsideologi med konkurranse og kontroll.

Hvert essay tar utgangspunkt i fortellinger fra livet, ikke teori. I første essay er satspunktet konflikten mellom Astrid Søggen, som var utdanningsdirektør i Oslo, og lektor Simon Malkenes. Løvlie gjennomlyser og tar et oppgjør med ideologien i moderniseringsreformen. Han viser at samtlige partier har stått sammen om den. Den var influert av EU og OECD.

Innovasjon eller fornyelse med konkurranse, effektivisering og markedstilpassing gir ifølge Løvlie ingen pedagogisk begrunnelse. Drivkreftene og «synet på mennesket som ressurs i et konkurranse-drevet samfunn» er et annet enn det skolen har i sitt formål, sier han.

Kristin Clemets «moderniseringsprosjekt 2002» i Bondevik-regjeringen var ikke forutsetningsløst. Gudmund Hernes innførte en mål- og resultatstyringsmodell. Jens Stoltenberg og Trond

Giske moderniserte staten. Den rødgrønne regjeringen med SVs kunnskapsministre tok reformen «Kunnskapsløftet» videre. Løvlie fastslår at politiseringen har medført kulturkløft mellom staten og fagforening, fagpedagoger og foreldre, mer enn en partipolitisk strid.

I boka insisterer Løvlie det pedagogiske paradoks. Det bearbeider han i to mellomliggende essay. I «Pietismen – en fortelling om det indre liv», med Per Olov Enquists barndomsopplevelser som utgangspunkt, drives Løvlie til nærstudier av pietismen med dens pedagogiske intensjoner og feilslag. Det er klare paralleller til i dag. Vekslingen i tid gjør boka spennende. Løvlie forbauser ved å pløye dypt i et stoff der teologi og pedagogikk går hånd i hånd, men etter hvert skiller lag.

En tsjekkisk professor sa en gang til meg: «Skal du forstå politikken i et land, må du studere dets religion. For den former institusjoner og de dype tankestukturer i folket». Løvlie viser det dyptlod-dende fellesskapet i tenkning og praksis mellom pietismen og skolen i vårt sekulariserte samfunn. Det er ukjent for mange.

Også i essayet «Rousseau – det uferdiges pedagogikk» er Løvlie lidenskapelig opptatt av det pedagogiske paradoks, som alltid er til stede i et pedagogisk forhold: asymmetrien i barnets avhengighet og den voksnes makt. Immanuel Kant formulerte det som «motsigelsen mellom frihet og tvang at moralsk frihet ikke kan realiseres med tvang».

Løvlie flytter leseren fra klasserom og styringsideologi til filosofers tanker og praksis – og tilbake, på overraskende vis.

I «Kultur for samtalen» viser han til samtalen som en mulig løsning på det pedagogiske paradoks. Vi er også gjest i Løvlies og andres tanker om etikk. Med glimt fra boka «Klassen» og Løvlies faglige refleksjoner er betydningen av ordene og lærerens væremåte til ettertanke som han selv formulerer som en samtale til slutt, for å ende boka med en liten, skjønnlitterær tekst av Franz Kafka – til ettertanke.

Aktuell bok ANMELDT AV

En annerledes

Konge for sin tid

Av Christian Borch
Cappelen Damm 2002
216 sider

kongebok

Christian Borchs bok om Harald V er lesverdig for både republikanere og monarkister.

Forfatter og TV-personlighet Christian Borch sitter sammen med gode venner en kveld på kafé i Oslo. En av vennene hevder at det er skrevet lite om hvordan monarkiet i Norge har utviklet seg i kong Haralds tid. – Det er synd, sier han, fordi det er blitt ganske spesielt. Rollen er endret, utvidet og styrket, dels av seg selv, dels på grunn av måten den er tolket på, dels på grunn av den politiske utviklingen; den er blitt viktigere enn folk forstår.

– Du bør kanskje skrive om dette? sier en av de andre vennene. Det har vært utgitt mange bøker om kongen før, men ikke med monarkiet som innfallsvinkel.

Christian Borch avviser tanken umiddelbart, men ideen ble omfavnet av forlaget.

Forfatteren og forlaget la frem en skisse for to av majestetens medarbeidere med tanke på å få kongen selv med på laget, men svaret ble nei. Det førte imidlertid til at vi nå har fått en annerledes kongebok enn det nordmenn har vært vant til, og takk for det! Temaet er kort og godt det norske demokratiske monarkis utvikling.

Forfatteren som skriver enda mer levende enn han snakker, har i løpet av et drøyt halvår intervjuet et trettital eksperter og kvalifiserte tenkere i inn- og utland. Han får overraskende vinklinger, men alle ser ut til å mene at kong Haralds versjon av kongefunksjonen har gitt det norske monarkiet en fornyende og stabiliserende kraft. I forordet siterer Christian Borch den britiske filosofen Philip Bond: «Monarkiet bidrar til å understøtte og styrke den

demokratiske prosessen ved å føre en annen makt enn demokratiet inn i demokratiet.»

På vel 200 sider forsøker forfatteren å belyse dette filosofiske utsagnet. Han lykkes i å holde leserens interesse, til tross for at mye av innholdet er kjent for leseren fra før. Det er innfallsvinkelen som avgjør dette.

Borch bygger opp tesen om utviklingen av et monarki som har utviklet seg til å bli noe helt spesielt, også internasjonalt.

Borch går ikke dypt inn i privat-sfæren til de kongelige, men han er likevel ikke servil på noen måte. I siste hovedkapitlet, «Fremtiden», er han noe skarpere i kanten når det gjelder kronprinsparets sosiale feilvalg når det av og til har blitt aktuelt å velge omgangsvenner. «Si meg hvem du omgås, skal jeg si deg hvem du er.» Folket må alltid være enhver monarks minste felles multiplum.

Norsklærere vil kunne finne forfatterens analyse av enkelte av kongens utsagn som viktig litterær analyse. For samfunns- og historielæreren er kanskje drøftingen av den konstitusjonelle rollen interessant. Spørsmålet om Norge skal være republikk eller monarki, har fått en solid temaanalyse.

Borchs ledige språkføring og rike vokabular, samt mange gode historier, gjør boka meget lesverdig. Den inneholder noe for enhver, enten man er republikaner eller monarkist.

Nå utgis Spesial- pedagogikk også som e-blad!

Velg papirutgave, e-blad eller begge deler - for samme pris!

Ønsker du mer kunnskap om barn og elever som trenger ekstra støtte og tilrettelegging i opplæringen, bør du abonnere på Spesialpedagogikk!

Abonnement til medlemmer i Utdanningsforbundet
Medlemspris: 150 kroner per år (6 utgaver).
Som medlem kan du bestille og endre dine abonnement på **Min side**: udf.no/min-side/mine-abonnement eller kontakte oss på e-post: abonnement@utdanningsnytt.no

Ordinært abonnement
Årsabonnement: 500 kroner (6 utgaver).
Bestilling: abonnement@utdanningsnytt.no

Bestill
abonnement
i dag!

utdanningsnytt.no/spesialpedagogikk

Da klokka klang

● **Maria Szacinski**
forfatter
FOTO PRIVAT

«Vi fikk tran hver dag, og hvis vi hadde glemt skje, helte læreren Møllers tran rett fra flaska og ned i de åpne munnene våre.»

Vi het Gerd og Liv og Reidun og Rut og Bjørg og satt på dobbeltpult som ble mindre og mindre med årene mens vi vokste i alder og visdom. Vi delte blekkhus og produserte utallige bøker med sirlige border og vakker løkkeskrift. Alle hadde hjemmelaga klær, og mye var sydd om fra andre plagg. Dette var før strømpebuksenes revolusjonerende inntog, så de hjemmestrikka ullstrømpene ble holdt oppe av et klesplagg kalt «liv». Lange strømpestrikker var festa til livet, under den romslige underbuksa. Strømpene klødde infernalsk, aller verst om mandagen da var de nyvaska. Alle jentene gikk i skjørt. Olabuksa var ikke oppfunnet.

Lærer Bakken sto ved kateteret i grå lagerfrakk med to penner i den ene brystlomma. Han var streng, men rettferdig, det visste alle. Han bodde i andre etasje på skolen sammen med kona, som var «frøken». Vi var heldige som hadde Bakken, han slo aldri. Det gjorde kollegaen i naborommet, der måtte elevene legge hendene på pulten og bli slått med linjal hvis de hadde gjort noe galt.

Ved inngangsdøra sto en diger vedovn. Om vinteren var den rødglødende, noe som gjorde de nærmeste svette i toppen, mens de som satt på vindusrekka, frøs i trekken fra de glisne vinduene.

Hver morgen hentet Bakken oss ute ved trappa med ei bjelle i handa. Han sto på det øverste trinnet og hadde god oversikt over hvor fint vi sto, to og to. Etterpå sto vi ved pultene med rett rygg og hilste før vi sang en høvelig sang eller salme og bad fadervår. «Alltid freidig» kunne alle. Og «Herre Gud, ditt dyre navn og ære».

Vi pugget salmevers og gangetabellen og norske byer i rekkefølge fra Arendal rundt kysten, helt til Kirkenes. Når Bakken hørte oss i lekser, måtte vi stå ved pulten og si fram svaret. Det var ikke lov å hviske og hjelpe noen hvis de sto fast.

Noen av elevene var dumme og noen var flinke. Alle visste hvem som var hva. I norsktimene leste vi høyt fra leseboka. Ikke alle kunne lese, og vi grudde oss når det var deres tur, det gikk så sakte. Men Bakken skjønnte hvem som kom til å bli noe,

en gang sa han til Per Olaf: «Deg blir det nok noe stort av en dag, gutt!» Det fortalte Per Olaf mange ganger til kollegaene sine på Samvirkelaget, der han ble lagersjef.

Matfriminuttet var et høydepunkt. De fleste hadde to brødsriver med geitost. Hvis noen hadde annet pålegg, hendte det at vi bytta skiver. Bakken leste for oss mens vi spiste. «Onkel Toms hytte» var fin, og vi skjønnte at alle negre er snille og at det er synd på dem. Derfor strikket damer i foreninger ullsokker og sendte til Afrika. Ingen i klassen hadde sett en neger, men onkelen til Liv var sjømann og hadde sett mange. Han sa at det var sant at de var helt svarte over alt. Vi fikk tran hver dag, og hvis vi hadde glemt skje, helte læreren Møllers tran rett fra flasken og ned i de åpne munnene våre.

Bakken kunne veldig mye. Han var en flink lærer, sa folk. Han kunne hele den norske kongerekka på rams og visste hvor alt lå på kartet. Noen ganger hadde han foreldresamtaler. Da var ikke vi med, så vi var veldig spent på hva Bakken sa om oss. For det Bakken sa, var sant.

En gang om året kom helsesøster. Da lukta det spesielt på skolen i lang tid. Vi ble målt og veid og fikk vaksine mot meslinger og andre barnesykdommer.

Bakken lærte oss å oppføre oss pent og være høflige. Det var viktig å takke og bukke, og jentene skulle neie. Men det hadde vi jo lært hjemme også. Å ikke avbryte når voksne snakket, var en selvfølge. Ingen gjorde det. Men noen var rampete, Jon Einar for eksempel. En gang banna han i timen, da var det bra vi hadde skammekrok.

Vi gleda oss til jul, da fikk vi appelsiner, og det var juletreffest på Samfunnshuset. Men første juledag var det ikke lov å besøke noen, da skulle vi være hjemme hos vår egen familie.

Ukas høydepunkt var Barnetimen i radio lørdag klokka seks. Vi elsket onkel Lauritz og tante Sonny og satt musestille mens vi sugde inn hvert ord fra dem.

«Vi var heldige som hadde Bakken, han slo aldri.»

I friminuttene spilte vi ofte kanonball. Da måtte det velges lag. De flinke ble valgt først, men noen sto alltid igjen helt til sist. De samme hver gang. Faren til Bjørg hadde vært skiløper, og han arrangerte skirenn for ungene om vinteren. Vi gikk langrenn og kjørte slalåm og hoppa med de samme skiene. Alle visste at guttene var flinkere i idrett. Men vi hadde klasseromsgymnastikk en gang i uka, der var jentene like flinke. Da sto vi ved pultene og strekte armene mot taket og gjorde øvelser.

Guttene hadde sløyd. Der laga de brødfølger som de fikk ta med seg hjem. Jentene sydde og strikka og måtte sitte stille og misunne guttene. Vi leste «Frøken Detektiv» og ønska å bli like tøffe som Nancy Drew. Men den største drømmen var å bli flyvertinne. For å bli det måtte man være veldig pen, så pen at nesten ingen ble det.

Noen ble erta, de som hadde rødt hår og fregner lå dårlig an. Men vi visste ikke hva mobbing var, og sladring var forbudt. Hvis noen kom hjem med blåmerker, fant de oftest en god grunn når foreldrene spurte.

Dette var i gamle dager.

Nå heter jentene Emma og Norah og Sophie og Maja, og de sitter i merkeklær av siste mote med hver sin datamaskin. De har livsmestring som fag og får hjelp med psykiske problemer.

Det er lenge siden klokka klang.

«Noen ble erta, de som hadde rødt hår og fregner lå dårlig an. Men vi visste ikke hva mobbing var, og sladring var forbudt.»

Den Store Skolekinodagen Tirsdag 9. Februar 2021

Den STORE Skolekinodagen

På den store skolekinodagen tilrettelegger kinoene spesielt for skolebesøk og tilbyr de beste barne- og ungdomsfilmene. Alle filmene tilbys med pedagogiske opplegg og det vil være stor variasjon av film for alle fag, nye filmer og klassikere. Kontakt din kino for pedagogisk opplegg til filmene som vises.

Les om filmstudie-ark på www.skolekino.no

Film&Kino er initiativtager til Den Store Skolekinodagen

*film er best
- på KINO*

FILM KINO

Vaksiner til ansatte i skoler og barnehager

Glemte dere oss i vaksineprogrammet?

● **Lise Ones**
språkressurs og leder for
Utdanningsforbundet
Søndre Nordstrand
FOTO PRIVAT

Vi trenger at alle tør å komme på jobb fremover.
Vi trenger hver og en ansatt.

Helsepersonell med nær pasientkontakt og som er i kritiske posisjoner, skal få vaksinen først og samtidig med beboere på sykehjem. Altså sidestilles små grupper med de mest sårbare fordi de skal håndtere en eventuell kommende smitteøkning. Hovedårsaken til omprioriteringen er at vi må være «føre var», sier Folkehelseinstituttet (FHI).

Denne endringen er forventet ut fra tidligere informasjon om vaksineprogrammet. Det kommer frem at helsepersonell vil prioriteres dersom smittetrykket øker. I Norge har det vært en økning på 6–7 prosent de siste ukene. Ytterligere økning er ventet i tiden som kommer (FHI).

Når smitten øker, øker smittefaren. Viktige forebyggende tiltak har vært sosiale begrensinger med tilhørende store sosiale nedstenginger. Å være mange sammen er vurdert som en fare for oss alle.

Dette har vi dessverre sett bevis på via barnehager og skoler. Det har vært mange nedstenginger. Mange barnehageavdelinger og skoleklasser er rammet.

Konsekvensene er store for dem det gjelder, spesielt for de sårbare gruppene. Det har vært hjerteskjærende å se hvordan ulike områder er rammet i større grad enn andre. Der smitten har vært høy, har nedstengingene vært hyppige. Dette har fått mange konsekvenser for de sårbare gruppene. De har deltatt i den nasjonale dugnaden, og det har kostet dem mer enn en «kjedelig og stille tid hjemme».

I USA har de valgt å vaksinere arbeidsgrupper etter risiko. Det er lett å tenke at å vaksinere store grupper som er sårbare, ville være en god prioritering etter den prioriterte listen er gjennomført.

Å prioritere den gruppen de ikke vil stenge ned, den gruppen som har mange enkeltsaker som understreker behovet for ivaretagelse av de sårbare; det er den samme gruppen som bør beskyttes fra nedstenging og sosiale mangler. Det er enighet, verden over, om at skoler og barnehager må holde åpent. Det er jeg glad for. Vi representerer en stor del av befolkningen, på de største og

viktigste arenaene, der ivaretagelse og imøtekomme er mulig.

Pandemiens konsekvenser synes fortsatt ikke for de fleste, til tross for at mange er rammet. De synes derimot godt for oss som jobber i barnehage og skole. De synes enda bedre innen spesialpedagogiske tjenester og i barnevernstjenesten. Det medfører et stort ansvar for skoler og barnehager fremover; et ansvar vi tar svært alvorlig.

For konsekvensene vil ikke synes bare nå, neste uke eller neste måned. De mange ulike og sammensatte utfordringene flere opplever nå, vil kreve mer og mer i tiden som kommer. Det handler om livssituasjon, læringsgap som har oppstått og manglende tid i barnehage og skole til at norsksferdigheter hos flerspråklige barn har hatt en positiv utvikling.

Helsearbeidernes barn går i barnehagen eller på skolen. Spesialistens barn går i barnehage og på skole. Blir skoler og barnehager stengt, må også helsearbeidernes og spesialistenes barn være hjemme med hjemmeskole og ha behov for foreldres hjelp og støtte.

Vær så snill, kjære myndigheter: Etter risikogrupper og helsearbeidere, vurder å prioritere vaksiner til de som må være mange sammen. Vi som jobber i dette til daglig og vet at det er økt fare knyttet til gruppens størrelser, vi trenger at alle tør å komme på jobb fremover. Vi trenger hver og en ansatt. Vi er utsatt i jobben vi gjør for samfunnet. Men vi ser at behovet for oss er stort og større enn noensinne.

Gi oss vaksinen tidlig, så skal vi jobbe sent!

«Å prioritere den gruppen de ikke vil stenge ned, ... det er den samme gruppen som bør beskyttes fra nedstenging og sosiale mangler.»

Utdanningsforbundet er meningsfylt for pensjonistmedlemmer

Hva gjør medlemskap i Utdanningsforbundet meningsfylt etter avsluttet yrkesliv?

Fortsatt fullverdig medlem etter skifte fra yrkesaktiv til pensjonert pedagog.

Medlemmene skal være trygge for at medlemskapet betyr noe, også når den yrkesaktive perioden tar slutt. Men tilknytningen endrer seg litt når en blir pensjonist. I yrkeslivet er medlemskapet for det meste knyttet til en klubb. Som pensjonist er tilhørigheten primært til lokallaget.

Årskontingenten blir kraftig redusert (til kr 564 i 2020) og kreves inn en gang i året. Dette gir likevel fullverdig medlemskap. Når lokallaget inviterer medlemmer til temasamlinger og møter, inkluderer altså det pensjonistene. Medlemsfordeler fortsetter. Disse finner vi på hjemmesida udf.no.

Ønsker en å finne mer ut om det å være pensjonist i organisasjonen, kan en slå opp på fanen «Pensjonist» lengst ned på hjemmesida. Her står det mye om rettighetene, og tilbud og informasjon for pensjonistene.

Det å bli pensjonist er blitt en individuell fleksibel overgang

Det er skrevet mye om ulemper og fordeler angående pensjon. Medlemmene kan alt fra 62 år, etter visse regler, begynne å ta ut pensjon. Men pensjonist blir en ikke før en har sluttet 100 prosent.

Disse mulighetene gjør det ikke lettere å bestemme tidspunkt for overgang, enten til avtalesfestet pensjon (AFP) eller å fortsette i jobb til en

er 70 år. Medlemmer som kommer i gruppen 60+, får tilbud om et kurs som gir litt ideer og tanker om denne overgangen. I Rogaland har fylkesstyret gitt pensjonistrådet i oppgave å planlegge dette hvert andre år. Selv med pandemiproblemer ble dette kurset gjennomført i høst også. På grunn av stor interesse, ble kurset holdt på tre steder i fylket. Målet er at deltakerne skal vite hvor de kan søke for å få kvalifiserte svar på sine spørsmål.

Om helsen er god og en vil jobbe ut over pensjonsalder (67 år), er det rimelig godt betalt gjennom pensjonistlønn. Dette påvirker ikke faste pensjonsutbetalinger.

Lokallagene utvikler stadig flere tilbud /arenaer

Dette er svært forskjellig rundt i fylker og lokallag. Jeg vil nevne litt av det jeg kjenner her i Rogaland.

Ikke alle lokallag har medlemsmøter for pensjonistene, men flere og flere får det til. Lokallagsstyrene med lokallagsleder har her et ansvar sammen med pensjonistene. De lokallagene som får det best til, har aktive pensjonister med i et oppnevnt råd. Leder for dette rådet har da plass i lokallagsstyret.

I de minste lokallaga blir gjerne pensjonistene invitert til medlemsmøter sammen med yrkesaktive. De største lokallaga arrangerer egne månedlige medlemstreff for pensjonistene. I enkelte lokallag møtes pensjonistene til kafebesøk.

I Stavanger er det faste program for hvert halvår. Dette sendes pensjonistmedlemmene fra lokallaget. Selv om byen har mange andre pensjonistretta tilbud, møter det jevnt 50–60 pensjonistmedlemmer. Møtene begynner vanligvis kl 11 og avsluttes med enkel lunsj.

Som eksempel kan jeg nevne tema for våren 2021:

«Ny språklov og stortingsmelding om språk i Norge» ved direktør i Språkrådet, Åse Wetås. «Perlemorstrand. Inspirasjon fra Alfred Hauge og Kjell Pahr Iversen» ved Jostein Soland.

Guro Skjæveland skal komme og presentere firmaet Nysno. Vi får også høre om «Barnehagehistorie i Stavanger 1844–1975. Fra veldedighet til velferdsgode» ved Monika Røthle. Mai-tema blir skulpturvandring i sentrum, ledet av Solveig Fløgstad. Våren avsluttes med tur til Sele med tema «Jærmalerne».

Organiseringen av denne store medlemsgruppen i Utdanningsforbundet er i endring

Vedtak på sist landsmøte i november 2019 viser at organisasjonen tar denne store gruppen medlemmer på alvor. Når pensjonistandelen av medlemmer øker, gir det utfordringer. Medlemmene skal fortsatt oppleve en organisasjon som omfavner alle, fra de melder seg inn til siste del av livsfasen.

Identiteten til medlemmene våre er at de er pedagoger. Vi blir ikke bare pensjonister, men pensjonerte pedagoger. Å møte kolleger og likesinnede når en selv er i pensjonsalder, kan bety mye. På medlemsmøtene har vi med oss erfaringer fra barnehage og skole. Her er også tidligere ledere på alle nivå. Noen har sin yrkeskarriere fra universitet og høyskoler. Møteplassen innbyr også pensjonister fra Faglig-administrativt støttesystem, som en av medlemsgruppene heter.

Det meningsfulle er nettopp møtepunktet der vi møtes som likeverdige. At man nå skal se på hvordan organisasjonen skal ivareta pensjonistmedlemmene enda bedre, er flott. Vi utgjør jo nå mer enn 20 prosent av medlemmene. Det er på tide at arbeidet igangsettes!

«Vi blir ikke bare pensjonister, men pensjonerte pedagoger. Å møte kolleger og likesinnede når en selv er i pensjonsalder, kan bety mye.»

● **Bjørn L. Vaaland**
leder av pensjonistrådet
Utdanningsforbundet
Rogaland
FOTO LISBET JÆRE

● Prestasjoner

Oppvarmingsoppgaver før tentamen og eksamen

Hvorfor lar vi ikke alle elevene oppleve mestring på prøver, tentamen og eksamen?

Mange elever gruer seg til prøver, tentamen og eksamen. Min erfaring er også at mange elever underpresterer eller gir opp for tidlig. Hadde de forsøkt litt hardere, ville flere av dem trolig klart å prestere bedre.

Det å unngå å gi opp er ikke lett for elever som har lave mestringsforventninger basert på tidligere tester. Ett tiltak jeg har fått god respons på, er å starte med noen lette oppvarmingsoppgaver som alle får til, eller hvor elevene i alle fall får til de fleste oppgavene. Slik opplever de mestring i starten av prøven, tentamen eller eksamen, og blir motivert for å fortsette.

I idrett starter vi alltid med oppvarming, så

hvorfor ikke begynne med noen lette oppvarmingsoppgaver på prøver, tentamen og eksamen også? «Jeg digger prøven du lagde. Måten du bygde den opp på, gjorde at jeg fikk lyst til å svare» (elev 17 år).

Kristian Holm Carlsen

daglig leder i Fotball for Kids
og vikarierende lektor

Lær av idretten, skriver Kristian H. Carlsen:
Lette oppvarmingsoppgaver gir elevene mestring i starten av prøven, tentamen eller eksamen, slik at de motiveres til å fortsette.

ILL.FOTO PIRO4D, PIXABAY

● Bedrevitere

FOTO MORTEN BRAKESTAD, STORTINGET

De vet alt og kan alt

Å være lærer er nesten det samme som å være forelder.

Du har forståelse på spørsmål som vet alt om hva det vil si å være pappa; og om det å være mamma. Selv om de ikke har barn selv, har de kontroll på alt som inngår i foreldrerollen. Oppdragelse, måltider, skjermtid, og leggetid.

De kalles bedrevitere.

Du har også forståelse på spørsmål som vet alt om hva det vil si å være lærer. Selv om de ikke er, eller har vært, lærer selv.

De kalles politikere.

Daniel Bolstad-Hageland | lærer i Bergen kommune

● Myalgisk encefalopati (ME)

Det er ikke skolevegring alt som ligner

Skolevegring må tas alvorlig, og det er viktig å skille mellom skolevegring, skulk og sykdom. En nylig studie viser at lærere mener de har for lite kunnskap om skolevegring og at de ofte ikke skiller mellom skulk og skolevegring. En artikkel fra 2018 på Utdanningsnytt.no viser til at 22.000 elever er hjemme fra skolen over lengre tid.

Myalgisk encefalopati (ME) er en hovedårsak til langtidsfravær fra skole. Helt eller delvis frafall av elever med ME i skolen er dessverre stort.

En undersøkelse ME-foreningen gjennomførte i 2016, viser at kun 4 prosent av ME-syke barn og unge går fulltid på skolen, og nesten 30 prosent er for syke for skole.

Det finnes ingen oversikt i Norge over antall mange barn og unge med ME. Tall fra nevnte undersøkelse gir kun en pekepinn. Men det er rimelig å anta at de fleste barn og unge med ME må ha tilpasset skoledag.

Dessverre ser vi ofte at flere skoler tolker ME som skolevegring i stedet for å sette seg inn i symptomene.

I tillegg velger flere skoler å sende bekymringsmelding til barnevernet grunnet elevens høye fravær. Dette gjøres til tross for at skolen har mottatt legeerklæring som dokumenterer

det høye fraværet. Slike bekymringsmeldinger er grunnløse og påfører berørte familier en stor belastning.

For å ha mulighet til skolegang er det viktig at barn og unge med ME får riktig tilrettelegging, alt fra enkle tiltak som dobbelt sett bøker, redusert fremmøte, tilpasset pensum, hjemme- eller fjernundervisning. Dette krever at skolen har kunnskap om ME og hvordan det påvirker deres elev.

Skolens ansatte må være klar over at barn og unge med ME er unormalt trettbare, overfølsomme for sanseinntrykk og ikke minst at de har kognitive problemer. Disse symptomene kan komme der og da, eller de kommer etter to-tre dager.

Det er avgjørende at skolen samarbeider godt med eleven og foreldrene som har god kunnskap om situasjonen.

Slik kan eleven sikres en god individuell tilrettelegging og har større mulighet for å gjennomføre skoleløpet.

Hege Guttormsen

Gro Mesna Andersen | styremedlemmer i Norges ME-forening

Har du noko på hjartet?

Meiningane dine er viktige for oss. Send debattinnlegg, innspel og kronikkar til debattansvarleg Ståle Johnsen på debatt@utdanningsnytt.no. Debattinnlegg kan vere på maks 2000 teikn, inklusive mellomrom. For innlegg på innspelsplass er lengda 2000-8000 teikn, og kronikkar kan ha ei lengd på maks 8000 teikn. Vi ber alle oppgi fullt namn, adresse og telefonnummer. Redaksjonen set retten til å kutte og redigere i innlegga som vilkår. Innlegg kan òg bli publiserte på Utdanningsnytt.no.

● Videregående opplæring

Karakterbasert inntak er en tvangstrøye

Selveste kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby kunne her om dagen fortelle at karakterbasert inntak til videregående skole, også misforstått som «fritt skolevalg», handler om at «elevene må ta et aktivt valg på hva de vil i livet, og hvor mye de er villige til å jobbe for det». Vi fikk også vite at «Med flere valgmuligheter og mer frihet, kommer også mer konkurranse».

Det er godt mulig at Melby vil ha en skole hvor vi skaper vinnere og tapere, for tross alt, alle kan ikke være vinnere i en konkurranse. Men jeg vil ha en skole hvor alle elevene er vinnere, ikke bare det mindretallet som får gode nok karakterer til å ha et reelt fritt skolevalg.

Da jeg i 2001 begynte på Bredtvet videregående skole, kom jeg i klasse med mange som ikke hadde valgt den skolen. De hadde blitt plassert der fordi de ikke hadde gode nok karakterer til å komme inn på andre skoler. I løpet av det første skoleåret ble mange en del av frafallsstatistikken. I 2004, da jeg avsluttet videregående skole, var tre fulle klasser på mitt trinn redusert til to ikke helt fulle klasser.

I 2010 begynte jeg i min første fulltidsjobb som lærer ved Sogn videregående skole i Oslo. Det var en yrkesfagsskole med stolte tradisjoner og stolte lærere. Også her hadde imidlertid mange elever ikke valgt skolen. Det var enten den eneste skolen de kunne komme inn på, eller de hadde blitt plassert der fordi der var det ledige plasser. Flere av dem hadde i tillegg lang reisevei, noen opptil en time, selv om de bodde i Oslo. Jeg husker fortsatt flere klasser som aldri var fulltallige. Ikke fordi

elevene ikke ville det nok, eller ikke jobbet hardt nok, men fordi ikke alle er gitt de samme omstendighetene i livet.

Da må en spørre: Hvor rettferdig er den såkalte konkurransen når vi vet at foreldrenes utdanningsnivå henger sammen med karaktersnittet elevene får? 22. august 2018 kunne vi lese i Aftenposten at «Ungdomsskoleelever med de høyest utdannede foreldrene har et karaktersnitt som er over én karakter høyere enn barn av ufaglærte». I Samfunnsspeilet 5/2014 fra Statistisk sentralbyrå kunne vi lese at «Barn av foreldre med grunnskole som høyeste utdanning har i gjennomsnitt 12 grunnskolepoeng mindre enn barn av høyt utdannede foreldre». Denne forskjellen finner vi ikke bare i standpunktkarakterer i ungdomsskolen, men også i resultatene på nasjonale prøver. Jo høyere utdanning foreldrene har, jo høyere

mestringsnivå er elevene på. Og det stopper ikke der. I høyere utdanning fullfører 40 prosent av studenter med foreldre som har kun grunnskoleutdanning en grad i løpet av ti år.

Over 70 prosent av studentene med høyt utdannende foreldre fullfører en grad i løpet av ti år.

Sosial bakgrunn utgjør en stor forskjell i hvordan det går med elevene i utdanningsløpet. Vi vet dette, og likevel vil kunnskapsminister Melby ha karakterbasert inntak til videregående skole. Ikke bare det, hun trer det ned over fylkeskommunene med tvang. Greit nok at man vil ha mer konkurranse, men da vil en også ha et utdanningssystem som er rigga til fordel for noen. Karakterbasert inntak til videregående opplæring er ikke frihet. Det er en tvangstrøye.

Assad Nasir | lærer og stortingskandidat, Oslo SV

22. juli-senteret

Vi ønsker elever og lærere velkommen til undervisning i vår nye utstilling *Samtalen om 22. juli* i Regjeringskvartalet!

På 22julisenteret.no finner du informasjon om booking og våre undervisningstilbud. Der har vi også en digital undervisningsplattform for deg som vil undervise om 22. juli i eget klasserom.

Inntaksmodeller

Karakterbasert inntak skaper segregering

Høyresiden i norsk politikk har i mange år brukt eufemismen «fritt skolevalg» om en opptaksmø-
dell for videregående skole. Nå skal regjeringen
med kunnskaps- og integreringsminister Guri
Melby i spissen innføre «fritt skolevalg» i hele lan-
det. Når regjeringen bruker dette begrepet, sikrer
den til en inntaksordning der elevene konkurrerer
med hverandre på grunnlag av karakterer, og der
skolene konkurrerer seg imellom for å få tak i
elevene. I realiteten er det elevene med de aller
beste karakterene som kan velge fritt, mens elev-
ene med de dårligste karakterene må ta til takke
med det de får. Regjeringen underslår altså det
faktumet at skolevalget slett ikke er fritt.

Mer alvorlig er det at kunnskaps- og integre-
ringsministeren ikke ser de segregerende kon-
sekvensene av karakterbasert opptak som både
forskning og OECD advarer mot. Inntaksordninger
bør heller bidra til å fremme integrering og sosial
utjevning. En samlet sektor i tillegg til NHO, LO og
KS har i høringsssvar gitt regjeringen klar beskjed
om at en konkurransebasert modell ikke er klokt.

Statlige føringer for inntaksordninger i vide-
regående opplæring må gi rom for at fylkene selv
kan tilpasse sine inntaksordninger etter lokale
behov. Samtidig har sentrale myndigheter et vik-
tig ansvar for å sikre overordnede rammer for inn-
taksordninger som bidrar til å ivareta behovene
til alle elever i videregående opplæring. Fylkenes
inntaksordninger og finansieringsordninger for
videregående skole må bidra til at flest mulig kan
fullføre og bestå og i størst mulig grad gi skolene
forutsigbare økonomiske rammer. Dette vil føre til
at lærerne får bedre muligheter til å tilrettelegge
undervisningen etter elevgruppens behov og til
å følge opp den enkelte elev. Viken fylke har for
eksempel kommet frem til en løsning der avstand
til skolen teller mer enn karakterer. Samtidig skal
alle kunne søke seg til andre skoler og regioner
dersom de ønsker dette. Den løsningen vil de
sannsynligvis måtte endre om regjeringen trumfer
sin politikk gjennom. Regjeringens vedtak vil fak-
tisk overkjøre den politiske vurderingen til minst
halvparten av de nye fylkeskommunene.

Når regjeringen overkjører sektoren og tvinger
gjennom karakter- og konkurransebasert inntak til
videregående, står de i fare for å motarbeide sine
egne ambisjoner om at flere skal bestå videregå-
ende skole. Inntaksordninger må være innrettet

Regjeringen underslår at «fritt skolevalg» slett ikke er
fritt. Kunnskapsminister Guri Melby ser heller ikke de
segregerende konsekvensene av karakterbasert opptak
som både forskning og OECD advarer mot, skriver Thom
Jambak.

FOTO TEAMJACKSON/ISTOCK

slik at det er mulig å ivareta elever og grupper av
elever som har spesielle interesser og behov. Det
er ikke regjeringens modell. Risikoen er stor for at
elever med lave karakterer vil tvinges bort fra sin
nærskole. Da kan veien til frafall bli kort.

Regjeringens insistering på at konkurranse mel-
lom skoler og elever vil gjøre elevene og skolene
bedre er bakstreversk. Vi trenger rettferdige
opptaksordninger som gir reelle muligheter for
alle elever, og som er tilpasset lokale behov. Sko-
lene våre bør ikke kive seg imellom om elevene i
en konkurranse der de som trenger mest hjelp og
støtte, blir taperne og får det dårligste tilbudet. I
stedet bør skolene samarbeide med hverandre om
å gi elevene et best mulig samlet tilbud. Det er en
bedre tilnærming til utfordringene i videregående
skole.

Thom Jambak | leder for kontaktforum for
videregående opplæring og fagskole
medlem i Samisk utvalg og sentralstyret i
Utdanningsforbundet

Barnehage

Barnehagesektoren er

Hver dag, uke ut og uke inn, stiller vi opp på jobb
for å gi ditt barn en god dag. Hver dag stiller vi opp
for å gi ditt barn noe meningsfylt å komme til. Vi
vet at en god barndom og god oppvekst kan gjøre
forskjell for hvordan man klarer seg senere i livet.
Vi vet at ikke alle har det like godt hjemme. Vi vet
at gode holdninger og vaner som skapes tidlig,
gjør varer livet ut. Vi vet at barnehagealderen er
den mest kritiske og den perioden et barn utvikler
seg mest, på alle områder. Vi vet at barnehagen
utgjør en forskjell. Derfor er kunnskap og kompe-
tanse viktigere enn noen gang, både i barneopp-
dragelse og i yrker som jobber med barn og unge.

Vi vet at barnehager, og skoler for den saks
skyld, indirekte driver landet, og vi vet alle hva
som skjer hvis disse stenger.

Likevel, sektoren er nå på bristepunktet. De
ansatte er utslitt. Psykisk og fysisk. Vanligvis
har vi kunnet gå på jobb med mindre symptomer.
I disse pandemitider er dette på ingen måte ok.
Der bemanningsnormen kjører de ansatte på
felgen fra før av, samtidig som flere barn gjerne
har behov for ekstra støtte i hverdagen, sliter nå
barnehager med å sette inn vikarer. Dette er ofte
som følge av utfordringer med å få tak i godt nok
kvalifiserte «smittevennlige» vikarer, men også
grunnet økonomien. Ofte blir også vikarene syke!
En vikar er heller ikke det samme som en fast
ansatt (ikke noe vondt ment om vikarer). De kan
ikke sammenlignes, både hverdagslig eller i rela-
sjon med barna. Må fast ansatte være hjemme
med for eksempel sykt barn eller grunnet egne
symptomer, medfører dette at de gjenværende
fast ansatte må presse seg enda mer. Vikarer har
dessverre ikke grunnlaget for å ta det samme
ansvaret både i avdelingen og med barna.

Vi som jobber i barnehager har såpass stort
hjerter at vi bare må presse oss enda en dag, for
barna, selv om vi egentlig burde vært sykmeldt for
en måned siden. For dersom vi også er borte, hvem
går det utover? Jo, de gjenværende ansatte, men
særlig barna. De har da ikke lenger personen/perso-
nene de er tryggest på etter foreldrene. Barnehage-
ansatte er mer sammen med barna i våken tilstand
enn foreldre selv. Vel vitende om smitterisikoen,
vi er der, dag ut og dag inn, på plass. Vi er der for
barna. Og takknemligheten? Dagens samfunn har en
usuedvanlig trang til å påpeke det negative, det som
ikke fungerer. Alt det gode skal liksom bare være
sånn; det trenger vi ikke å si noe om.

Godt over 150 barnehager har siden 1. oktober
stengt helt eller delvis grunnet det nye koronavi-

på bristepunktet

ruset, og flere blir det. I mange yrker kan man isolere seg på hjemmekontor, på egen arbeidsplass og mange kan generelt beskytte seg. Vi kan ikke det, vi må være der for og med barna. Vi kan heller ikke bruke munnbind. Barna trenger å se ansikt og tolke kroppsspråk. Kanskje dette er ett av få yrker som ikke kan bruke noen form for beskyttelse? Likevel, vi møter opp på jobb, hver dag.

Vi vet at barn kan være smittebærere uten symptomer. Likevel får vi høre: «Ingen barn har dødd av korona, så hva er problemet?». Ja, men hva med de ansatte? Grensen er nådd. Noe må skje, og det nå. Mer midler til barnehagene, bedre bemanning eller begrenset åpningstid; det er absolutt på tide med handling.

Michael Nilsen

Vi får høre: «Ingen barn har dødd av korona, så hva er problemet?». Hva med de ansatte? Grensen er nådd, skriver Michael Nilsen.

ILL.FOTO GERD ALTMANN, PIXABAY

Som medlem eller studentmedlem i Utdanningsforbundet får du bladet Utdanning og et valgfritt tidsskrift

På **Min side** kan du enkelt bestille og endre dine abonnement.

Du finner **Min side** her: udf.no/min-side/mine-abonnement

Medlemsservice: medlem@udf.no eller telefon 24 14 20 00 (tastevalg 2).

Bladet for hele utdanningsektoren.

Tidsskriftet for pedagogisk støttesystem.
Medlemspris: 150 kroner

Ikke medlem, men vil abonnere på bladene? Send e-post til abonnement@utdanningsnytt.no

Velg ditt tidsskrift:

Tidsskriftet for barnehagesektoren.

Tidsskriftet for skole og universitet/høyskole.

Tidsskriftet for yrkesopplæring.

● Grunnskole

Misnøyen i Oslo-skolen

Skolen skal favne et stort mangfold av elever. At det i Oslo er blitt ansatt en utdanningsdirektør uten skolefaglig bakgrunn, er for meg helt uforståelig, skriver Anna Karlsen.

ILL. TONE LILJENG

Som tidligere skoleleder og som pensjonist med tid har jeg fulgt med i debatten og misnøyen i Oslo-skolen; men med et utenfra-blikk, fordi jeg bor og har vært ansatt i Tønsberg kommune. Vanligvis er jeg ikke lenger opptatt av skolesaker, tenker nok ofte at det er «keiserens nye klær», men skoleledelse blir jeg nok aldri lei av: 24-7-jobben ligger i ryggmargen.

Jeg fant raskt ut at skolen er kompleks. Jeg skulle lede mennesker med høy danning, og mye av deres arbeid tilsa høy grad av autonomi. Skolen hadde sentrale oppdrag som skulle følges innenfor rammen satt av den daværende politiske makten. Jeg har vært med på innføringen av reformene L 97 og Kunnskapsløftet, og i Tønsberg kommune har jeg jobbet for både borgerlige og sosialistiske politikere.

Skolen skulle favne sårbare barn, barn med ulike funksjonshemninger, middelhavsfarnerne (som det er absolutt flest av) og de spesielt begavede barna. Alle barn skulle forbedre både lærings- og sosial kompetanse, og alle skulle ha tilpasset opplæring i alle årene.

At Oslo kommune har undervurdert hvor mye det kreves av en utdanningsdirektør, er jeg ikke i

tvil om. Å ansette en utdanningsdirektør uten skolefaglig bakgrunn som utdanningsdirektør, er for meg helt uforståelig. Det minner meg om da Tønsberg kommune var opptatt av ledelse på tvers av fagfeltene. Heldigvis tenker man nå i kommunen mer fag. Min erfaring er at forskjellen mellom en kommunaldirektør med skolefaglig bakgrunn og en uten, er stor. Sistnevnte kunne være god i ledelse, men kjente ikke skolen som organisasjon. Det er kjent hvilken politisk side som tenker slik, noe som gjør det enda vanskeligere å forstå at det nåværende byrådet i Oslo gjør en slik ansettelse.

Jeg var ikke alltid enig med direktør for Utdanningsetaten i Oslo Astrid Søgne i faglige prioriteringer og i testregimet hun skapte. Klarheten i veivalget var imidlertid der, og alle vet hvor viktig en tydelig leder er.

Om nåværende utdanningsetat i Oslo har et annet veivalg, er høyst uklart. At sårbare barn krever mye av lærerens kompetanse og oppmerksomhet, er soleklart, og at byrådet vil prioritere dem, er flott. Men hva med alle de andre barna som går i norsk skole? Vi er mange som lur på det.

Anna Karlsen

● Inntak til videregående opplæring

Karakterbasert opptak rammer de sårbare elevene

Skolenes landsforbund reagerer kraftig på at regjeringen vil innføre «fritt skolevalg» i hele landet. Kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby avslører her sitt sanne ansikt og bidrar til å ramme de mest sårbare elevene.

Karakterbasert opptak er et mer riktig navn på «fritt skolevalg». Det er i praksis bare de med best karakterer som kan velge fritt. Resten må ta til takke med det de får. Ordningen vil føre til en utvikling med A-, B- og kanskje også C-skoler. Det beste for elevene er å møte medelever fra alle samfunnslag, fra forskjellige kulturer og også med forskjellige evner.

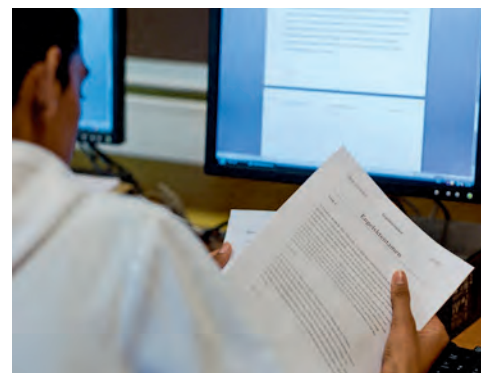
Det verste med karakterbasert opptak er at ordningen ikke inkluderer alle. Det er de sterkeste som kommer best ut av en slik ordning, altså «middelklassen pluss». Med denne avgjørelsen slipper

Melby katta ut av sekken og viser at hun likevel ikke har fullt søkelys på de sårbare elevene, slik hun har hevdet. Hun er ikke opptatt av de sårbare i det hele tatt, noe som er enormt skuffende.

I det lange løp er Norge som nasjon ikke tjent med en slik segregering etter formelle karakterer, som regjeringen legger opp til.

Skolenes landsforbund vil i stedet gjøre alle skoler så gode at det ikke spiller noen rolle hvilken skole du kommer inn på. Segregering er feil løsning. Elevene fortjener at alle skoler er like gode. Vi forventer at en ny regjering vil reversere en eventuell innføring av karakterbasert opptak.

Terje Moen | fungerende forbundsleder
Skolenes landsforbund

Elever fra «middelklassen pluss» er de som begynstiges av karakterbasert inntak til videregående skole. Kunnskapsminister Guri Melby bidrar dermed til å ramme de mest sårbare elevene, skriver Terje Moen.

ILL. FOTO ERIK M. SUNDT

Rett på sak

Økonomi

Finansieringen av private barnehager skal nå utredes av et utvalg, noe PBL er svært fornøyd med, skriver Anne Lindboe.

FOTO PBL

Svært viktig for barnehagene

Høsten 2020 ble svært dramatisk for barnehage-sektoren. Foreslåtte og vedtatte kutt i tilskuddene til private barnehager kunne ha resultert i lavere kvalitet for barn, dårligere pensjonsvilkår for ansatte og i en del tilfeller nedleggelser av gode barnehager.

Derfor er PBL (Private Barnehagers Landsforbund) svært fornøyd med at Fremskrittspartiet i forhandlingene med regjeringen om statsbudsjettet fikk dratt i nødbremsen for alle kutt og i tillegg fikk gjennomslag for ønsket om å sette ned et utvalg som skal foreta en helhetlig utredning av finansieringen av sektoren.

For private barnehager, og ikke minst for titusener av familier over hele landet, bør det være en selvfølge at det er økonomisk likebehandling mellom private og kommunale barnehager. Den er ikke reell i dag, og den ville blitt ytterligere svekket med de omtalte kuttene.

Derfor har både barnehager og foreldre engasjert seg sterkt i denne saken høsten 2020. Og derfor er det ekstra gledelig at den brede mobiliseringen over hele landet ga tellende resultat.

Samtidig minner vi om at situasjonen for mange private barnehager var krevende allerede før de varslede kuttene ble annonsert. Nesten fire av ti gikk med underskudd i 2019, og halvparten har budsjettet med underskudd i 2020. Disse barnehagene er ikke reddet, men har fått et pusterom og et håp om mer stabile rammevilkår i fremtiden.

PBL ønsker på denne måten å takke barnehagene, foreldrene og Frp for innsatsen, til beste for barna i barnehagene.

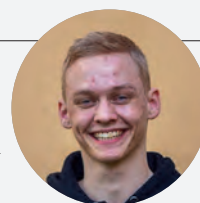
Anne Lindboe | administrerende direktør
PBL (Private Barnehagers Landsforbund)

Brobygging i skolen

Nyttårsønsker fra elevene

Signe Margarete Krüger Birks
leder i Elevorganisasjonen
Vestland
FOTO ELEVORGANISASJONEN

Eirik Walør Fagertun
leder i Elevorganisasjonen
Troms og Finnmark
FOTO ELEVORGANISASJONEN

La oss lære av en vanskelig vår og en horribel høst.

Se for deg at du er en elev i mars 2020 og akkurat har fått høre at skolen din skal stenges ned på grunn av smittevern. Undervisninga skal foregå digitalt, blir du fortalt. Du tenker du er teknisk kompetent nok til at dette ikke skal bli et problem i det hele tatt. I beste fall kan det bli en positiv forandring. Etter en måned har pipa fått en annen lyd. Verken elevene, lærerne, ledelsen eller noen etat var forberedt på den spontane ombyttingen av undervisning, og det vises. Mange lærere har ikke den teknologiske kompetansen til å drive digital undervisning en hel dag. Klassen blir sliten av å sitte og se på en skjerm. Kommunikasjon, deltagelse, og evnen til å samle opp informasjon er blitt hemmet av digital separasjon. Og når timen har krøpet forbi klokka og det er pause, får du ikke engang henge med kompisen din og slappet av i lag. Pausen, så vel som timen, er et stress.

Så åpnet skolen igjen. Slutt på å falle ut av undervisningen på grunn av ustabil internet, eller å dumme seg ut fordi du glemte å skru av mikrofonen. Nå er det nye problemene.

Man blir gjett gjennom gangene fra time til time. Klasserommet stinker håndsprit, og alle på skolen kjenner på koronafrykten. En pandemi fremmer ikke akkurat et konstruktivt lærermiljø, hverken fysisk eller over

nett. I det store og hele skjønner vi alle at dette ikke er lett.

Elever har møtt opp på skoler og gått på rullebånd gjennom korridorer, omtrent teipet fast i pultene sine, og noen har, heller enn å styre seg gjennom en så stressende skolehverdag, ønsket seg tilbake til hjemmeskolen fra mars.

Lærere har møtt opp i fronten av smittefare og stresset seg gjennom usikre dager hvor de fort må løpe mellom to klasserom, planlegge dobbelt opplegg for dem på skolen og dem hjemme, og blitt frustrert over elever som ikke følger smittevernsguiden. Hverken på rødt eller gult nivå.

Vårt første nyttårsønske: La oss bygge bro over skillet mellom elever og lærere. Ta kontakt med hverandre! Vi vil gi masse skryt til lærerne som har tatt av undervisningstiden sin til å følge opp hver enkelt elev. For det er det ikke gitt at man gjør.

Vårt andre nyttårsønske: Gi de voksne på skolen tid, ressurser og plass til å fremme kommunikasjon og samarbeid. Det er først da vi har fått det bedre på skolen. Det er da elevene har fått det bra på skolen og lærerne også får til et bærekraftig samarbeid. Når alle har fått komme med innspill. Ta opp en sak i elevrådet én gang til. Det er viktigere enn noen gang å få fremmet demokratiet og å lytte til hverandre.

La oss lære av en vanskelig vår, en horribel høst, og stå for samarbeid inn i det nye året!

Å fange elevenes interesse for matematikk

Gaute Hovtun
universitetslektor ved
Universitetet i Stavanger
FOTO: UNIVERSITETET I STAVANGER

Det kan være utfordrende å fange elevenes interesse for matematikk. Denne kronikken belyser hvordan matematikklærere kan bruke oppvarmingsoppgaver for å skape interesse for faget.

ILLUSTRASJON Tone Lileng | tonelileng@icloud.com

Hver gang en matematikklærer står foran klassen sin, må han på stående fot håndtere en rekke matematiske og matematikdidaktiske utfordringer. Men hva er det egentlig matematikklærere opplever som utfordrende? Er det å presentere matematiske ideer på en måte som er forståelig for elevene? Er det å respondere på elevenes spørsmål? Eller kanskje å tilpasse undervisningen til elevenes forskjellige nivå? Litteraturen levner ingen tvil om at dette er tre utfordrende og viktige oppgaver som en god matematikklærer må beherske.

Det er heller ingen tvil om at det finnes flere andre eksempler på utfordrende oppgaver som kan betraktes som like viktige. I denne kronikken vil jeg imidlertid rette oppmerksomheten mot en utfordring som ikke er så mye omtalt i faglitteraturen. Hvordan kan matematikklæreren fange elevenes interesse for undervisningens læringsmål? Hvordan kan matematikklæreren pense elevenes oppmerksomhet fra fotballkampen i friminuttet, mobiltelefonen, eller den søte gutten på nabopulten, over til plassverdisystem, massetetthet og Pytagoras' setning? Hvordan kan matematikklæreren fange interessen til en elev som bare har opplevd nederlag i matematikktimene?

Dette er en utfordring du vinner, eller taper, i løpet av matematikktimens første minutter. De første minuttene av timen kan altså være avgjørende for elevenes læringsutbytte. Denne kronikken gir eksempler på hvordan matematikklærere kan benytte seg av oppvarmingsoppgaver i starten

av en undervisningsøkt. Dette er oppgaver som har vist seg å fange elevenes oppmerksomhet og interesse.

Eksempel på oppvarmingsoppgaver

Tenk på et tresifra tall der alle sifrene er like. Finn deretter tverrsummen av dette tallet. Til slutt skal du dividere det tresifra tallet med tverrsummen. Uansett hvilket tall du tenkte på i starten, vil svaret alltid bli trettisju. Dette er et eksempel på en oppvarmingsoppgave, som gjerne defineres som:

1. Oppgaver som har lav inngangsterskel, men som samtidig er utfordrende.

De fleste elever fra mellomtrinnet og oppover har mulighet til å arbeide med denne oppgaven. Særlig dersom læreren repeterer hva tverrsum er, og sier at de som ønsker det, kan bruke kalkulator. Oppgaven er likevel utfordrende. Hvorfor får alle trettisju til svar?

2. Oppgaver som har en tydelig matematisk profil. Elevene blir engasjert i matematikken allerede ut fra de korte instruksjonene over. Men det er når de skal forklare hvorfor alle ender opp med samme svar at de gode matematiske diskusjonene finner sted. Her ligger det muligheter til å diskutere blant annet titalssystemet, faktorisering, den distributive lov og forkorting av brøk. Et matematisk mål med oppgaven kan være å bevise at svaret alltid blir trettisju ved hjelp av algebra. Altså at et tresifra tall med like sifre kan skrives som $a \cdot 10^2 + a \cdot 10^1 + a \cdot 10^0 = 100a + 10a + a = 111a$, og at tverrsummen kan skrives som $a + a + a = 3a$. Da vil altså $111a / 3a = 37$.

3. Oppgaver med mål om å fange elevenes interesse.

I eksempelet over er det viktig å skape et overraskelsesmoment for elevene, dette er med på å trigge interessen. Læreren kan for eksempel skrive 37 på en hemmelig lapp, brette den og gi den til én av elevene. Når elevene har funnet sine svar, må de holde dem for seg selv helt til eleven åpner den hemmelige lappen. Elevene opplever det ofte som en form for tryllekunst, når læreren vet svaret, selv om elevene fikk velge tall helt selv. Dette skaper ofte

«De første minuttene av timen kan altså være avgjørende for elevenes læringsutbytte.»

«Oppvarmingsoppgaver kan bidra til å styrke elevenes fellesskapsfølelse.»

en motivasjon til å finne ut hva som ligger bak oppgaven.

4. Oppgaver som varer fem-ti minutter.

Selve gjennomføringen av oppgaven over tar ca. fem minutter. Dersom læreren klarer å fange elevenes interesse i løpet av disse fem minuttene, har han gode muligheter til å engasjere elevene i all den spennende matematikken som ligger bak oppgaven.

5. Oppvarmingsoppgaver fanger elevenes interesse

Erfaringer fra et nasjonalt forskningsprosjekt med bruk av oppvarmingsoppgaver i undervisningen viser at disse kan virke positivt inn på elevenes motivasjon, og at dette er med på å trigge elevenes interesse for matematikk (Hovtun, 2019). Elevene peker selv på mestring som en viktig motivasjonsfaktor. Gjennom oppvarmingsoppgavene blir de eksponert for oppgaver med lav inngangsterskel, men som de etter hvert opplever som mer utfordrende. Elevene gir imidlertid ikke opp når de møter på utfordringene. De tenker, diskuterer, tegner ned figurer, prøver og feiler, og opplever etter hvert at de mestrer oppgaven. Denne mestringsfølelsen kan igjen føre til at elevenes mestringsstro i matematikk øker, noe som igjen kan gjøre det lettere å engasjere dem i framtidige matematikkoppgaver. En av elevene fra forskningsprosjektet sier det kanskje best:

«Det er sikkert veldig mange som ikke har fått den mestringsfølelsen i matte. I hvert fall ikke jeg. Men da jeg forsto disse her (oppvarmingsoppgavene), så kjente jeg virkelig på det at «wow, jeg mestret faktisk noe»

Jente i 9. klasse

Elevene peker videre på undring og overraskelsesmoment som faktorer som fanger deres interesse. At læreren klarer å spå hva elevene tenker på, når elevene selv har tatt mange individuelle valg, gjør at de ønsker å finne ut hvordan læreren klarte å lese tankene deres. Dette betyr at det har stor betydning for interessen hvordan læreren presenterer oppgaven. Oppvarmingsoppgaven over bør for eksempel ikke presenteres som en tekst-

oppgave. Læreren bør ta noen grep for å bygge opp spenningen rundt oppgaven, slik at det ender opp i et klimaks. Da har du elevene der du vil, og det vil være lettere å bygge videre på interessen som nå er skapt i den videre matematikkundervisningen.

I den nye læreplanen står det at alle fagene har et ansvar for å bidra til elevenes sosiale læring (Kunnskapsdepartementet, 2020). Erfaringer viser at bruk av oppvarmingsoppgaver kan bidra til å styrke elevenes fellesskapsfølelse. Oppgavene har lav inngangsterskel, noe som gjør at samtlige elever kan engasjere seg i dem. Samtidig er oppgavene utfordrende. Elevene vil ikke kjede seg fordi de opplever oppgaven som for enkel. Videre vil flere elever gå sammen om å løse oppgaven, for å finne ut hvordan læreren leste tankene deres eller slo dem i en matematisk konkurranse. Elevene peker selv på at oppgavene er med på å skape en fellesskapsfølelse, og at de sammen må finne løsninger. De sier blant annet:

«Det kjekkeste med oppvarmingsoppgavene var at alle kunne være med på dem»

Gutt i 9. klasse

«Jeg får jo selvfølgelig litt energi, for jeg føler at hele klassen deltar, og da blir det bare så mye kjekere. At alle er motiverte og vil holde på å jobbe med matte»

Jente i 9. klasse

Slike situasjoner kan være gode arenaer for at sosial læring kan finne sted.

Avslutning

For matematikklærere kan det være en stor utfordring å fange elevenes interesse for faget. For elevene kan det være utfordrende å mobilisere interessen for et fag som ikke appellerer til dem, eller et fag som ikke tilbyr dem annet enn nederlagsfølelse. Min oppfordring er å bruke oppvarmingsoppgaver til å konstruere situasjoner der elevene får oppleve mestring fra undervisningsøkten starter, situasjoner der de opplever å bli fascinert av matematikken og situasjoner der de opplever at de står sammen om å finne løsninger. Klarer du som matematikklærer dette, har du klart å fange elevenes interesse.

Referanser:

Ball, D. L., Thames, M. H. & Phelps, G. (2008): Content Knowledge for Teaching: What Makes It Special? i Journal of Teacher Education nr. 5, side 389-407.

Hovtun, Gaute (2019): Oppvarmingsoppgaver i Tangenten nr. 1, side 38-48.

Hovtun, Gaute (2020): Mer matematikk, takk!, Universitetsforlaget, Oslo.

Kunnskapsdepartementet (2020): Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020, Pedlex, Oslo.

Har du lærerkompetanse og ønsker å utforske mulighetene dine?

Delta på nittedalsskolens digitale jobbmesse - meld interesse her!

<https://socialrecruiting.jobtip.se/career/nittedalsskolen>

Bestill annonser for 2021

Utgivelsesplan

annonsefrist/utgivelsesdato

2	20. januar/5. februar
3	10. februar/26. februar
4	3. mars/19. mars
5	31. mars/16. april
6	21. april/7. mai
7	5. mai/28. mai
8	2. juni/18. juni
9	4. august/20. august
10	25. august/10. september
11	15. september/1. oktober
12	6. oktober/22. oktober
13	27. oktober/12. november
14	17. november/3. desember

Visste du at annonser hos oss sees av 306.000 lesere?

Kontakt: Mona Jørgensrud i HS Media, mj@hsmedia.no

ULLENSAKER
KOMMUNE

Ullensaker kommune er vertskommune for landets hovedflyplass og har over 39.000 innbyggere. Kommunen er i sterk vekst og har mange muligheter. Jessheim er kommune- og regionsenter som ligger ca. 30 min fra Oslo og 10 min fra Gardermoen.

VIL DU BLI LÆREREN JEG ALDRI GLEMMER?

Ullensakerskolens målsetting er høy kvalitet i opplæringen og stort læringsutbytte for elevene. Vi har fokus på et helhetlig læringsløp fra barnehage og ut skoleløpet, der vårt mål er at hvert enkelt barn skal gis mulighet til å utvikle seg til å bli den beste utgaven av seg selv. God klasseledelse, grunnleggende ferdigheter, digital utvikling og et trygt og godt læringsmiljø er viktige stikkord. Vi har gode støttesystemer og gode ordninger for oppfølging av nyansatte- og nyutdannede lærere, samt fokus på etter- og videreutdanning.

Våre barne- og ungdomsskoler har ledige lærerstiller fra 01.08.21

Mer info om hver enkelt skole finnes på kommunens hjemmeside.

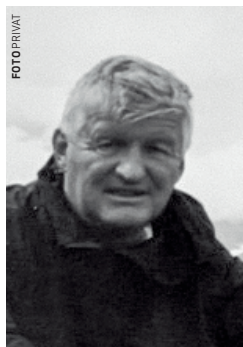
Søknadsfrist 31.01.21

Søknad sendes elektronisk via kommunens hjemmeside, www.ullensaker.kommune.no

Minneord

● Anders Frivold

Årtier går, organisasjoner forsvinner eller fusjonerer, andre organisasjoner oppstår. Det er en lang utvikling som har ført fram til den store organisasjonen Utdanningsforbundet. Norsk Lektorlag/NUFO, hvis historie kunne føres tilbake til 1892, var en av de organisasjonene som sammen med en rekke andre lærerorganisasjoner dannet Lærerforbundet i 1993, en organisasjon som så, sammen med Norsk Lærerlag, dannet Utdanningsforbundet i 2002.

Anders Frivold, som døde 1. desember, 84 år gammel, var formann for Norsk Lektorlag i en brytningstid på 1980-tallet. Han sa gjerne med et smil at «Jeg var den siste formann i Norsk Lektorlag og den første leder i NUFO», og det stemte. På landsmøtet i 1983 ble det vedtatt å endre organisasjonens navn fra Norsk Lektorlag til Norsk Undervisningsforbund (NUFO), og tittelen fra «formann» til «leder».

Anders vokste opp i Sandefjord og tok artium der. Så begynte han å studere ved Universitetet i Oslo. Der tok han hovedfag i limnologi. Han skrev sin hovedfagsavhandling om Hersjøen i Ullensaker. Avhandlingen fikk ny aktualitet noen tiår senere i forbindelse med utbyggingen av Gardermoen.

Da Anders etter endt studium begynte å arbeide ved Ski gymnas, som det het den gang, ble han medlem av Norsk Lektorlag og etter hvert tillitsvalgt på skolen. Han ble så medlem av sentralstyret i Norsk Lektorlag i 1974, leder av lønnsutvalget, nestformann for organisasjonen fra 1977 og formann/leder i to perioder fra 1980 til 1986.

Mens han var sentralstyremedlem og leder for Lønnsutvalget, ble han representant i et offentlig

oppnevnt utvalg som skulle se nærmere på lærernes leseplikt. En del av representantene i dette utvalget hadde lite kunnskap og/eller forståelse for hvor mye tid lærere bruker på for- og etterarbeid, men Anders lyktes langt på vei å få gjennomslag for sin argumentasjon, og hans tanker satte et sterkt preg på den utredningen som resulterte i NOU 1977:4 «Leseplikt for undervisningspersonalet i skolen». Mange av prinsippene i den følges fortsatt.

En fagforening er avhengig av kontingent fra medlemmene. Da Anders begynte i skolen, var kontingenten i Norsk Lektorlag et fast kronebeløp, og ikke lite av tillitsvalgtes tid gikk med til å samle inn kontingent månedlig blant medlemmene. Under ett av tariffoppgjørene på 1970-tallet ble det avtalt at man kunne trekke et visst beløp av fagforeningskontingenten på selvangivelsen. Dette forutsatte arbeidsgivertrukket kontingent. Anders utarbeidet en ordning med månedlig prosenttrekk av kontingent, basert på samme grunnlag som pensjonstrekk. Daværende Norsk Lektorlag var først ute med denne ordningen, som raskt ble adoptert av andre fagforeninger, og som også dagens Utdanningsforbundet nyter godt av.

NUFO var medlem av en hovedorganisasjon som het Akademikernes Fellesorganisasjon, gjerne kalt AF, og i tillegg til sitt verv som leder for NUFO, ble Anders forhandlingsleder for AFs statssektor ved tariffoppgjøret i 1986. I forbindelse med dette tariffoppgjøret tok AF ut i streik medlemmer som var ansatt i NRK, og det ble svarte skjermene på TV akkurat da det skulle være fotball-VM i Mexico. Drapstrusler haglet mot Anders og hans familie, og det ble så ille at de måtte ha politibeskyttelse.

Heldigvis varte ikke streiken lenge. I Aftenposten 6. juni det året kunne man under overskriften «Fotball-VM for alle!» lese blant annet følgende: «Fotball-VM er tilbake på TV-skjermen – for alle! Akademikernes Fellesorganisasjon har gitt NRK klarsignal igjen for overføringer fra Mexico. Årsaken er ramaskrik fra Vestlandet og andre som ikke får inn svensk TV. AF har gitt etter for «vestlands-

fanden» som har våknet til liv. AF er enig i at det er urettferdig at deler av befolkningen blir uten VM i fotball, mens andre kan se. Dessuten bidrar fotballbråket til å trekke oppmerksomheten vekk fra det streiken handler om, hevder AF.»

Det var nok stor lettelse også i det frivoldske hjem da denne streiken ble avblåst, og man på TV kunne se Argentina, med Diego Maradona i spissen, slå Vest-Tyskland 3-2 i finalen.

Tariffoppgjøret i 1986 skapte steile fronter både mellom myndighetene og lærerorganisasjonene, og lærerorganisasjoner imellom. Også internt i NUFO ble det strid, og sentralstyret ble sterkt kritisert for ikke å ha gått til politisk streik etter en kjennelse i Rikslønnsnemnda som hadde tatt lite hensyn til krav fra undervisningsorganisasjonene. Også i tiden før tariffoppgjøret ble det uttrykt misnøye med sentralstyrets arbeid. Anders hadde opprinnelig tenkt å stille til valg for nok en lederperiode. Imidlertid gikk valgkomiteen inn for en annen som leder. Dette lekket ut på det verst tenkelige tidspunkt, akkurat mens Anders satt i tariffforhandlinger, og han så på den lekkasjen som et svik som svekket hans posisjon overfor motparten. Fram mot landsmøtet samme høst opprettholdt han likevel sitt kandidatur som den ene av fire kandidater, men ved landsmøtets åpning gikk han opp på talerstolen og sa at han trakk seg som kandidat. Det ble en lammende stillhet før alle i salen reiste seg og ga ham rungende applaus.

I organisasjonens tidsskrift «Skoleforum» skrev han senere noen ord der han omtalte både seire og nederlag i sitt arbeid for organisasjonen, og han avsluttet slik: «Mitt arbeid for laget/forbundet har gitt meg en rik tid. Jeg takker for å ha kunnet være tillitsvalgt i organisasjonen, hvorav vel 6 år som leder.»

I sin tid som leder satte for øvrig Anders visuelle spor som er å se den dag i dag. I hans ledertid ble NUFOs eiendom Lektorenes Hus i Wergelandsveien 15 påbygget med én etasje, en meget vellykket utvidelse. Videre fant det sted utvidelser på

det som i dag heter Hurdalsjøen Hotell, og som er i Utdanningsforbundets eie.

Etter årene i NUFO vendte Anders tilbake til sin gamle skole, men her arbeidet han bare en kort tid før han ble headhuntet til en ledende stilling i Glassbransjens Arbeidsgiverforening, der han blant annet ledet forhandlinger og også sto meget sentralt i arbeidet med å utvikle gode lærlingordninger ikke bare for glassbransjen, men også for andre bransjer.

65 år gammel ble han pensjonist. Han fikk mer tid til å dyrke sin store interesse, musikk. Siden unge år hadde han spilt valthorn, og var en årrekke med i Studenterorkesteret/Universitetets Symfoniorkester. Og han fikk mer tid til å reise både innenlands og utenlands, og til å bruke familiens hytter på fjellet.

For ti år siden fikk han kreft. Når noen snakket med ham, kunne han kort nevne en operasjon han hadde tatt, eller behandling han hadde fått, men dette var ikke noe han dvelte ved, og han klaget ikke selv om smertene etter hvert ble nærmest utholdelige. Han så framover, ikke bakover, og så sent som i vår snakket han om neste tur til Reine i Lofoten, et stykke Norge som hadde gjort sterkt inntrykk på ham.

Lenge levde han et tilnærmet normalt liv, ikke minst takket være sin kjære Mette, som i årtier arbeidet som sykepleier ved Ullevål sykehus, og som var hans ektefelle gjennom 58 år. Men til slutt måtte han gi tapt, og om morgenen tirsdag 1. desember sovnet han inn.

Det var en glede å kjenne Anders, og det smerter at det nå er tid for å skrive minneord. Mange vil savne ham, men det er Mette, barna Nina, Atle, Hedda og barnebarn som har opplevd det største tapet, og tankene går til dem.

Truls Bølstad

Skolefrontens fond

Stipend, søknadsfrist 1. mars 2021.

Skolefrontens Fond stipend kan gis til følgende tiltak som fremmer fondets formål om toleranse, menneskeverd, selvstendighet og solidaritet:

- Pedagogisk forsøks- og utviklingsarbeid.
- Pedagogisk og faglig utviklingsarbeid knyttet til konkrete prosjekter.
- Kurs og studiereiser som har direkte tilknytning til pedagogisk eller faglig utviklingsarbeid.

Søknad skal skrives på eget skjema og ellers være i samsvar med statuttene for stipendordningen.

Solidaritetspris, søknadsfrist 1. april 2021.

Skolefrontens Solidaritetspris skal fremme og underbygge formålet med Skolefrontens fond om å fremme demokratiske holdninger og verdier som toleranse, menneskeverd, selvstendighet og solidaritet som også dannet basis for lærernes kamp under okkupasjonen i 1940 – 1945.

Prisen gis til personer, organisasjoner eller institusjoner som gjennom arbeid med konkrete prosjekter i skolen, eller med barn og ungdom, har bidratt til å fremme nasjonal og internasjonal forståelse og solidaritet, og motvirke utvikling og utbredelse av diskriminerende og rasistiske holdninger.

Nærmere informasjon og statutter for ordningene finner du på Utdanningsforbundet sine nettsider.

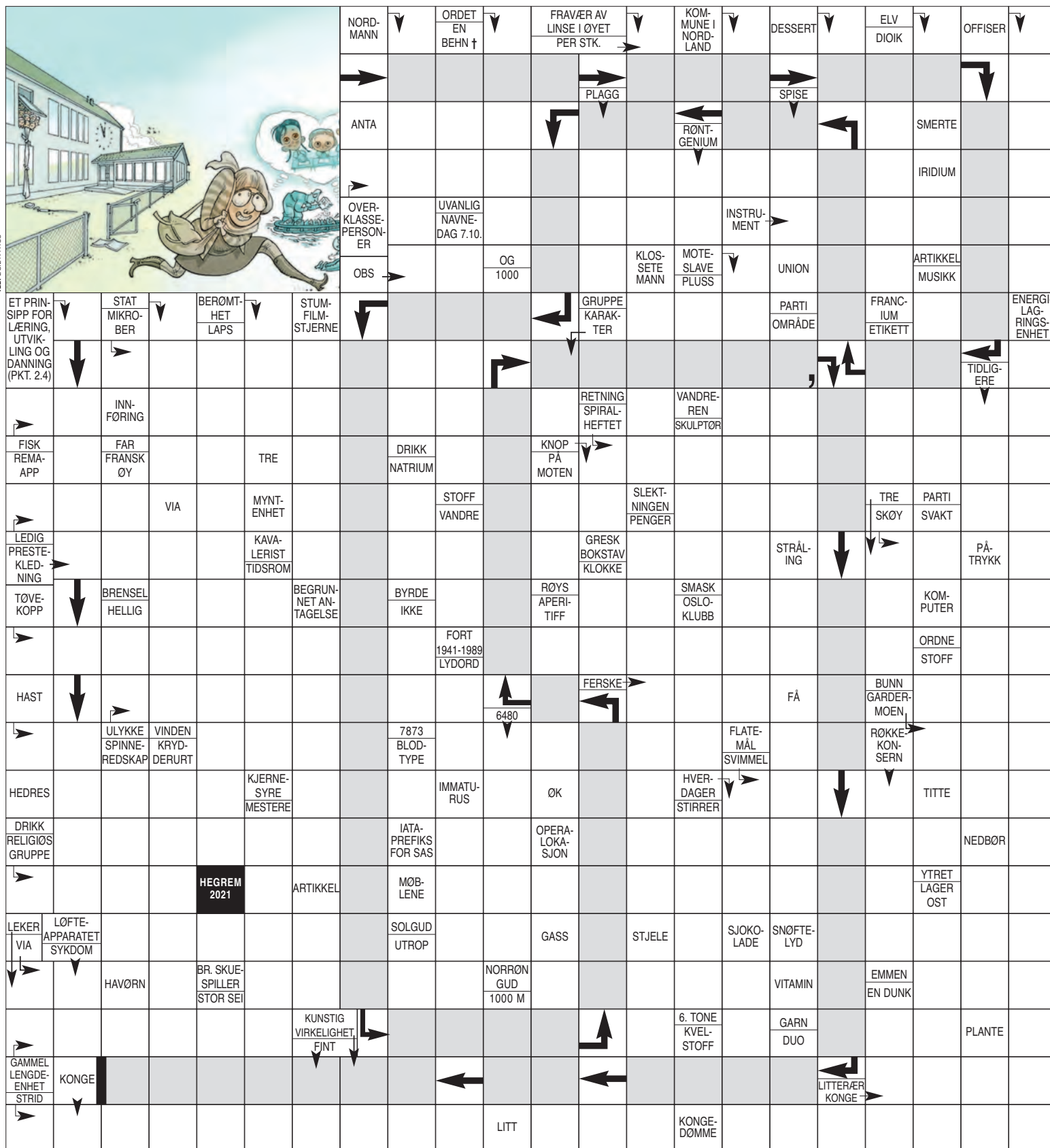
Har du spørsmål kan du ta kontakt med Vigdis Sandmo Eriksen på e-post: Vigdis.Sandmo.Eriksen@utdanningsforbundet.no

kryssord

Innsending

Løsningssetningen med navn og adresse sendes
Utdanning i e-post innen 26. januar:
kryssord@utdanningsnytt.no
To vinnere får boksjeck.

ILL. EGI NYHAUS

Louise Sandaker Hannon |
Advokatfullmektig hos Raugland Advokatene

FOTO RAUGLAND ADVOKATENE

Første erstatningsvedtak

Diskrimineringsnemnda har fattet sine første erstatningsvedtak.

Nylig ble det i to klagesaker avgjort at arbeidsgiver i tillegg til oppreisning, måtte betale erstatning for klagerens økonomiske tap. Jeg vil redegjøre nærmere for den saken som ble avgjort først.

Utvidet kompetanse i 2018

Tidligere hadde nemnda kun kompetanse til å vurdere om de som klaget inn en sak var blitt utsatt for et lovbrudd. Der det ble konstatert lovbrudd, måtte klageren selv forfølge kravet om erstatning og oppreisning for domstolen.

Fra og med 2018 fikk nemnda utvidet sin kompetanse til å beslutte erstatning og oppreisning, til arbeidsgiverorganisasjonenes store fortvilelse. Nemnda må nå sies å ha blitt mer rustet til å oppnå målet om å være et lavterskelalternativ til ordinær domstolsbehandling i diskriminerings- og trakasseringssaker. Nemnda kan potensielt spille en viktig rolle i rettsutviklingen på likestillings- og antidiskrimineringsfeltet, noe de siste erstatningsvedtakene klart tyder på.

Tilkjent kroner 125.000 i erstatning og oppreisning

Klagesaken (20/57) gjaldt en kosmetisk sykepleier som under første dag med opplæring opplyste arbeidsgiver om at hun skulle ut i fødselspermisjon om tre måneder. Arbeidsgiver anså dette som problematisk, og klageren fikk ikke tiltre stillingen.

Klageren anførte diskriminering grunnet graviditet og forestående fødselspermisjon. Arbeidsgiver avviste anførselen og ethvert økonomisk ansvar. Klinikken viste til at klageren ikke kunne oppfylle forutsetningene for avtalen grunnet graviditeten, da hun skulle tiltre et midlertidig vikariat som selvstendig behandler, mens klinikkens kosmetiske sykepleier var i permisjon. Arbeidsgiver hevdet at klageren opptrådte lite tillitsvekkende ved ikke å informere tidligere om at hun var gravid, da klinikken ble satt i en vanskelig situasjon.

Forbudet mot diskriminering på grunn av graviditet og fødselspermisjon er absolutt; det finnes intet lovlig grunnlag for forskjellsbehandling her. Nemnda kom til at klageren var blitt diskriminert.

Klageren fikk medhold i kravet om kroner 50.000 i oppreisning. Ved utmålingen ble det blant annet vektlagt at forbudet mot diskriminering grunnet graviditet og fødselspermisjon i ansettelsesforhold er gitt et særlig sterkt vern av lovgiver. Tidligere nemndspraksis, den psykiske belastningen og styrkeforholdet mellom partene inngikk også i vurderingen.

Nemnda kan kun fatte erstatningsvedtak der avgjørelsen er enstemmig, og innklagede ikke gjør gjeldende annet enn manglende betalingsevne eller andre åpenbart uholdbare innsigelser. Til tross for at nemnda har en begrenset myndighet til å beslutte erstatning, ble klageren tilkjent erstatning på kroner 75.000 for inntektstapet. I denne saken anså nemnda arbeidsgivers innsigelser som åpenbart uholdbare. Det skyldtes at klageren ikke hadde plikt til å opplyse om graviditeten i ansettelsesprosessen, og at forbudet mot slik diskriminering er absolutt.

Interessant utvikling

Avgjørelsen synes å vise at formålet om å sikre rimelige og effektive sanksjonsmuligheter oppfylles ved nemndas utvidede kompetanse til å beslutte erstatning og oppreisning. I tillegg er det interessant at nemnda ikke anser seg beløpsmessig begrenset ved beslutning om erstatning, til tross for at forarbeidene til diskrimineringsombudsloven kunne tolkes dithen.

Fristen for å bringe saken til domstolen utløp i juleferien. Jeg har ikke lyktes i å avklare om innklagede har bragt saken videre.

«Forbudet mot diskriminering på grunn av graviditet og fødselspermisjon er absolutt; det finnes intet lovlig grunnlag for forskjellsbehandling her.»

Fra forbundet

● Utdanningsforbundet

Hege Valås | nestleder

FOTO TOM-EGIL JENSEN

Et årsskifte vi vil huske

Vi har akkurat lagt bak oss et årsskifte preget av dramatiske omstendigheter. Bildene vi ser fra skredet som rammet Gjerdrum har et nesten uvirkelig preg. Det er vanskelig å fatte omfanget av katastrofen.

Vi har sterke nødetater her i landet. Betydningen av det demonstreres i disse dager. Mange yter en formidabel innsats, i selve redningsarbeidet, som nå er avsluttet, og for å ta vare på de bergede og evakuerte. Samtidig pågår et kolossalt arbeid for å sikre at Gjerdrum kommune får reetablert alle de funksjonene innbyggerne er helt avhengige av.

Det gjelder ikke minst oppstart i Gjerdrums barnehager og skoler. Lærere, barnehagestyrere og skoleledere skal møte barn og elever som bærer på sterke inntrykk. De skal etter beste evne gi små og store rom for å bearbeide disse hendelsene. Og de skal bidra med å gjenreise den tryggheten og forutsigbarheten som gjør at unge mennesker, også under disse ekstreme omstendighetene, kan få levd noe hverdagsliv og gradvis bygge framtidstro. En enorm oppgave å gå løs på, både i betydning og i vanskegrad. Det må gjøres.

Beredskap er noe vi skal ha på plass, men ikke nødvendigvis ønsker å få bruk for. Nå trengs beredskapen i Gjerdrum. Nå trengs et tett samarbeid mellom mange ulike kompetansemiljø. Jeg er sikker på at det lokale samarbeidet kom i sving nærmest umiddelbart og at de involverte, helsetjeneste, pedagogisk-psykologisk tjeneste, kirken, politi, ansatte i barnehager og skoler – for å nevne noen – deler av sin kunnskap og sine ressurser for å møte utfordringene.

Like sikker er jeg på at det også vil oppstå behov for ytterligere hjelp og støtte. Vi er i kontakt med våre tillitsvalgte i Gjerdrum for å høre hvordan de opplever situasjonen og hvilke behov som

eventuelt burde ivaretas enda bedre. Nettopp i tider som disse har også fagbevegelsen et ansvar, for å medvirke til at de erfaringene og de utfordringene medlemmene står i kommer fram og blir en del av beslutningsgrunnlaget for krisehåndteringen. Da blir beslutningene best, for alle.

Pandemien har også preget årsskiftet. Vaksineringsen startet opp, men vi fikk samtidig strengere nasjonale smitteverntiltak, som følge av økt smitte og nye, muterte, virusvarianter. Vårt samfunn har, i det internasjonale bildet, håndtert pandemien på en god måte. Helsevesenet er ikke helt overbelastet, smitte- og dødstall er relativt lave. Men omkostningene for å oppnå dette er samtidig svært merkbare i både barnehager, skoler, voksenopplæring og høyere utdanning. Smittevern som kan hindre spredning av virus, medfører samtidig en betydelig økt arbeidsbelastning. Over tid blir dette så kritisk at det nettopp kan svekke det tilbudet til barn og unge som myndighetene så gjerne vil skjerme og opprettholde. Vi er der nå, i mange kommuner. Å få fram dette er blant Utdanningsforbundets viktigste oppgaver akkurat nå. Pandemien vil prege samfunnet vårt lenge ennå, fram til sommeren og kanskje noe lenger. Det er det realistiske bildet. Da må vi også drive barnehager og skoler på måter som står seg over tid og som tar bedre hensyn til lærernes arbeidsmiljø.

Lærernes samfunnskritiske funksjon må også få betydning når vaksineringsen skal gjennomføres over hele landet. Lærere står i den situasjonen at de både ivaretar samfunnskritisk arbeid og utsetter seg for smitte. Det er både nødvendig og klokt å gi lærere tilbud om vaksine raskt.

Vi vil huske dette årsskiftet. Og vi skal ta vare på framtidstroen. Stor takk til alle lærere som gjør sitt ytterste. Godt nyttår.

«Lærere, barnehagestyrere og skoleledere skal møte barn og elever som bærer på sterke inntrykk.»

Frykter korona-yrkesskader:

– Reglene må bli klarere

Lærere og barnehagelærere er bekymret for sviktende smittevern på jobb. Utdanningsforbundet ber myndighetene om klarere regelverk rundt covid-19 som yrkessykdom.

Utdanningsforbundet har mottatt mange bekymringsmeldinger fra medlemmer som tyder på et sviktende smittevern i skoler og barnehager under pandemien. Dette er påpekt skriftlig overfor både helsemyndighetene og kunnskapsminister Guri Melby.

– Utdanningsforbundet mener at smittevernarbeidet ikke er godt nok, og har bedt om at det forankres tydeligere i det systematiske hms-arbeidet, noe som innebærer kartleggingsplikt av risiko og iverksetting av tiltak. Smittevernarbeid og annet hms-arbeid skal skje etter et føre-var prinsipp, understreker advokat Ruth-Line Meyer Walle-Hansen, leder av seksjon for juridiske spørsmål i Utdanningsforbundet.

– Reglene må også bli klarere når det gjelder rett til erstatning etter yrkessykdom grunnet alvorlige komplikasjoner av covid-19.

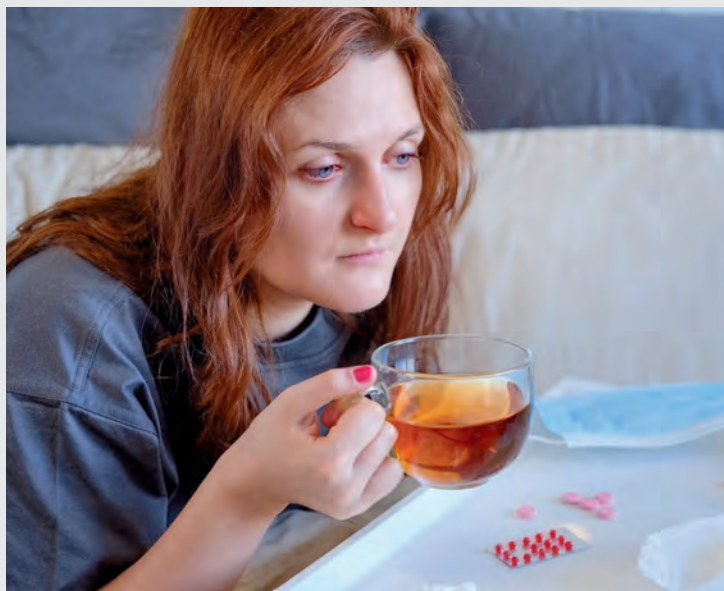
Utdanningsforbundet sendte før nyttår brev til Folkehelseinstituttet (FHI) om kunnskapsgrunnlaget tilknyttet smitterisiko i skole og barnehage.

«(...) det er mange usikkerhetsfaktorer, for eksempel uenderrapportering, pålitelighet og gyldighet av studiene, (...)», står det blant annet. Det vises også til uformelle smitte-registreringer og at dataene «indikerer en større eksponering for smitte i utdanningssektoren enn det myndighetene synes å legge til grunn.»

Studier og tydeliggjøring

– Vi er redd for at grunnlaget nå verken er grundig nok eller tilstrekkelig for anbefalinger om smittevern. Vi har derfor bedt om mer omfattende offentlige studier i arbeidet, opplyser Walle-Hansen.

FHI svarer blant annet at de også gjør egne studier på feltet, «I tillegg gjør vi nærmere undersøkelser av noen av skoleutbruddene.»

YRKESYKDOM:

– Smittevernarbeid og annet hms-arbeid skal skje etter et føre-var prinsipp, understreker advokat Ruth-Line Meyer Walle-Hansen i Utdanningsforbundet.

ILUSTRASJONSFOTO MOSTPHOTOS

Fra mars i fjor kom covid-19 med alvorlige komplikasjoner på lista over sykdom omfattet av forskrift om yrkessykdommer, og som dermed kan gi rett til yrkesskadeerstatning.

– Skoler og barnehager omfattes etter vårt syn av forskriftens beskrivelse av «miljøer med særskilt smitte eller sykdomsfare», men vi frykter diskusjon om dette i en framtidig sak og har derfor tatt det opp med myndighetene og bedt om at det tydeliggjøres, sier advokaten.

– Å bevise at man er smittet på jobb vil kunne være vanskeligere for lærere og barnehagelærere

enn det eksempelvis kan være for helsepersonell. Det er derfor viktig å vektlegge all mulig dokumentasjon, sier Walle-Hansen.

Hun presiserer at smitterisikoen kan hevdas å være høy om det eksempelvis oppdages flere smittede barn eller voksne innenfor samme barnehage, avdeling, klasse, skole eller liknende. Det er da viktig at dette dokumenteres.

– Dessuten bør hosting rett i ansiktet, nærkontakt med snørr, tårer og liknende hendelser fra barn og elever som mistenkes å ha covid-19-smitte, dokumenteres for å kunne bevise at

BILLIG: Som medlem kan du få et av Norges billigste billån.

FOTO NORDEA

Billån: Nytt tilbud

I fjor vår kom nyheten om billig boliglån fra Nordea Direct. Nå har Unio forhandlet frem gode priser også på billån.

Som medlem i Utdanningsforbundet får du derfor en svært gunstig medlemspris. Med rente fra 2,85 prosent er dette et av Norges billigste billån. Du får opptil ti års nedbetaling og inntil 100 prosent finansiering.

Les mer og se priseksempel på udf.no.

Disse sidene er utarbeidet av kommunikasjonsavdelingen i Utdanningsforbundet.

Ja til mer hjemmeskole

Regjeringen ønsker utvidet bruk av hjemmeskole, og Utdanningsforbundet er positive. På Haugerud skole er lærer Ida Hauknes blant dem som allerede hatt stort utbytte av en mer fleksibel skoleordning.

Nylig fremmet regjeringen et forslag om mer bruk av hjemmeskole.

– Vi vet at elevene lærer best når de kan være på skolen. Derfor har vi sagt at det i utgangspunktet bare skal være hjemmeopplæring på rødt nivå. Samtidig ser vi at skoler med mye fravær på grunn av pandemien har behov for mer handlingsrom, sa kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby (V).

Utdanningsforbundet støtter forslaget.

– Melbys begrunnelse er at større lokal frihet i organiseringen av opplæringen kan forebygge sykdom og fravær hos lærere på grunn av stor belastning, noe som vil redusere vikarbruken og sikre opplæring av høy kvalitet. Utdanningsforbundet mener det i denne situasjonen er positivt at man «på skoler med mye fravær knyttet til pandemien over tid» kan åpne for større fleksibilitet i bruken av hjemmeopplæring. Dette vil kunne redusere belastningene i skolen, sier Steffen Handal.

– Mange lærere er veldig slitne av ekstrabelastningen de har hatt under pandemien, og noen av

de tiltakene som foreslås kan redusere presset mange opplever. Derfor støtter Utdanningsforbundet mange av forslagene som ligger i høringen.

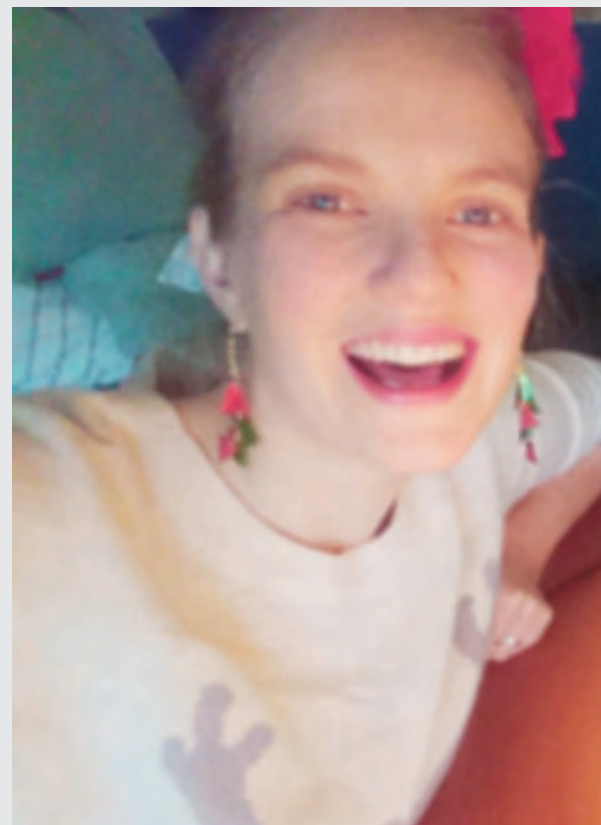
– Vi er slitne

Det gjør også lærer Ida Hauknes på Haugerud skole i Oslo, en ungdomsskole med om lag 450 elever og 55 ansatte.

– Vi er slitne av dette. Det vil nok alle her på skolen si seg enige i. Det er tungt å stadig skulle drive skole på nye måter. Uansett hvor glade vi er i jobben vår, har dette vært utmattende. Samtidig vet jeg at lærere på andre skoler har opplevd denne perioden som tyngre enn hos oss.

Én ting hun mener vil gjøre hverdagen bedre for alle i skolen, er større fleksibilitet.

– Hvis bare vi, lærerne og skolelederne, får tillit og mulighet til å organisere skolehverdagen slik at den fungerer lokalt hos oss, lover vi å strekke oss langt for å gjøre det på en måte som ivaretar elevenes beste.

Tryggere med rødt

Hauknes mener at de på Haugerud har klart å organisere dagene på en måte som gjør situasjonen håndterbar, meningsfull og tryggest mulig – både for elever og lærere.

– På gult nivå var det ikke så lett å drive godt smittevern. Det handlet egentlig ikke om skolens tilrettelegging, men om føringene vi fikk ovenfra. Vi skulle for eksempel gjennomføre fag der elever fra ulike klasser skulle være i samme rom. Det er

YTRINGSFRIHET: Hvorfor er den vanskelig? Hør samtalen i episode 63 mellom jurist/forsker Anine Kierulf og politisk rådgiver Jens Garbo i Utdanningsforbundet.

FOTO: UTDANNINGSFORBUNDET/HANNA JOHRE/NIM

Stadig flere lyttere

Podkasten Lærerrommet vokser og har passert 360.000 nedlastninger.

63 episoder er så langt publisert av podkasten fra Utdanningsforbundet. Tematikken er fra hele utdanningsfeltet.

I den nyeste episoden «Ytringsfrihet, hvorfor er det vanskelig?» er temaet hvordan ytringsfrihet kan formidles i et klasserom og om læreren uansett plikter å utfordre elevene. Du møter jurist Anine Kierulf ved UiO/Norges institusjon for menneskerettigheter og politisk rådgiver Jens Garbo i

Utdanningsforbundet i episode 63.

«Korona, press og stress – hva gjør det med ledere og lærere?», er episode 62. Barnehager og skoler er under pandemien i en situasjon med stormkast i ulike retninger.

– Rollen min som leder har endret seg veldig, og det hører jeg også om fra styrerkolleger, sier styrer Ellen Marie Winther i St.Hansberget barnehage i Drammen, gjest i episoden.

Rektor Jan Petter Braathen ved Sinsen skole i Oslo, der elever og ansatte har hatt flere karantene-perioder, sier:

PÅ SKJERM:
Kontaktlærer Ida Hauknes
var i den rette stemningen
da hun hadde juleavslut-
ning på Teams med elev-
ene på Haugerud skole.
FOTO PRIVAT

Kurs

Klassemiljø

28. januar starter «Levende klassemiljø – hvordan får vi det til?» med forfatter/lærer Jørgen Moltubak, et praktisk nettkurs for lærere, skoleledere og lærerstuderenter som ønsker konkrete, inspirerende redskaper. Lær teknikker for å utvikle et tydelig læringsfokus og sterk relasjonsbygging i undervisningen. Kurset går over tre ettermiddager (28. 1 og 11. og 18. 2.), med øvelser og oppgaver. Kursavgift. Bare 40 plasser, meld deg på nå!

Forskerfrø

2.-3. februar inviterer Utdanningsforbundet og Naturfagsenteret til digital naturfagkonferanse for barnehageansatte. Hør spennende foredrag fra forskere og innlegg fra praksisfeltet. Vinnere av Forskerfrøprisen annonseres. Møt førsteamanuensis Erik Fooladi, førsteamanuensis, Anne Line-Bjerknes, universitetslektor Elly Tuset og stipendiat Ingunn Skalsstad. Ja, og selvsagt kommer universitetslektor Petter Bøckman. Gratis og åpen for alle.

DIGITALT: Forskerfrø 2021 er digital – meld deg på!
FOTO ANNE LEA

Dybdelæring og tverrfaglighet

16. februar er det nettkurs om dybdelæring og tverrfaglighet. Kursholder, seniorrådgiver Bjørn Bolstad, presenterer en konkretisering av begrepet dybdelæring basert på norske publikasjoner. Du får også presentert et rammeverk for tverrfaglig undervisning. Gratis for medlemmer.

Les mer på www.udf.no/kurs

ikke lett å opprettholde avstand i så begrensede arealer som et klasserom har å by på.

– På rødt har det vært lettere å ivareta smittevernet. Ledelsen har laget nye timeplaner slik at alle klasser på samme trinn følger samme plan. Elevene har hatt hjemmeskole halve dagen og skole på skolen halve dagen, hver dag. Vi ser at det for mange er viktig med de fysiske møtene daglig. Alle undervisningsøkter deles i Teams, slik at elever som av ulike grunner er hjemme fra timene

på skolen kan gjennomføre undervisningsopplegget hjemmefra.

– Den siste uka før jul flyttet all undervisning ut av skolebygget. Halve dagen hadde elevene hjemmeskole, og den andre halvdelen ble gjennomført i kohorter ute i skolens nærområder. Ledelsen var veldig opptatt av at ingen skulle havne i karantene i jula som følge av smitte på skolen. Det klarte vi å unngå, forteller Hauknes, som er kontaktlærer på niende trinn.

– Det begynner å bli en trøtthet blant mine ansatte, dette er krevende for alle. Det er viktig at vi som ledere signaliserer til lærerne at det de gjør, er godt nok.

Siden oppstarten i juni 2018 har Lærerrommet bare fått flere lyttere. Utdanningsforbundet er opptatt av å ha en podkast med et godt og relevant innhold for medlemmer, tillitsvalgte og alle andre med interesse for utdanning.

KORONA: Hva gjør pandemiens stress og press med ledere og lærere? Gjester i episode 62 er rektor Jan Petter Braathen, styrer Ellen Marie Winther og STAMis forskningsdirektør Stein Knardahl.

FOTO PRIVAT/STAMI

Du finner podkasten på Apple iTunes, SoundCloud, Acast, Spotify – eller på udf.no.

Disse sidene er utarbeidet av seksjon for medlemstilbud i Utdanningsforbundet.

Dine medlemstilbud

Som medlem i Utdanningsforbundet har du tilgang til unike medlemstilbud. Flere av tilbudene gjelder også for din familie. Ved å bruke fordelene dine kan du, og de du er glad i, sammen få en litt tryggere hverdag og en litt bedre familieøkonomi.

Forsikringer til medlemspris

Våre forsikringer er tilpasset deg i ditt yrke og de ulike livsfasene du er i.

- Reiseforsikring
- Innboforsikring
- Grunnforsikring
- Uføreforsikring
- Livsforsikring
- Barneforsikring
- 70+ forsikring
- Person 3i1 forsikring
- Studentforsikring
- Husforsikring
- Bilforsikring

Rabatt hos Tryg

I tillegg til Utdanningsforbundets spesialtilpassede forsikringer, får du rabatt på private forsikringer hos Tryg. Ordningen gir deg 35 % rabatt på alt fra hytte- til husdyrforsikring. Rabatten er den samme, uavhengig av hvor mange forsikringer du har.

Tryg pluss

Hvis du har privat forsikring i Tryg, får du tilgang til fordelsprogrammet Tryg Pluss. Det gir fordeler som psykologhjelp ved personlig krise, råd fra fagpersoner om bolig, og hjelp ved ID-tyveri eller misbruk i sosiale medier.

Andre medlemstilbud

- Boliglån hos Nordea Direct
- Billån hos Nordea
- BikeMember sykkelregister
- Overnatting på Hurdalsjøen Hotell

Tilbud gjennom Unio

Som medlem i Utdanningsforbundet får du også medlemstilbudene hos Unio. Du får rabatt på alt fra leiebil til hytteleie og turutstyr.

Les mer og bestill på udf.no

Jeg eier min egen fremtid

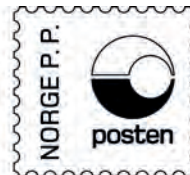
Å vite at du klarer deg, selv om hverdagen blir snudd på hodet. Å vite at uførhet ikke betyr slutten på meningsfylte dager, eller slutten på det du ønsker å få ut av livet ditt. Å vite at bunnen ikke faller ut av økonomien din, hvis det som sikkert ikke vil skje, skjer likevel. Å vite at du kan gjøre noe i dag, som gjør fremtiden litt tryggere. Det er det vi kaller å eie sin egen fremtid.

Uføreforsikring

Les mer om uføreforsikring på udf.no

UTDANNINGS
FORBUNDET

Hold deg oppdatert på
nyheter innen utdanning:

UTDANNINGSNYTT.NO

